LUIS ROGELIO NOGUERAS

IAR DACĂ MÎINE AM SĂ MOR

LUIS ROGELIO NOGUERA

Iar dacă mâine am să mor

Traducere şi note de Ileana Bucurenciu

Editura Univers
Bucureşti – 1986

Cuprins

ORELE _____ 7
ZILELE _____ 14
ANII _____ 67
VIAȚA _____ 113
EPILOG _____ 161

Nu există moarte ci numai vieți
care-nfloresc în cumplita primăvară
. . . . . .
Nu există moarte. Nu există decât victorie.

FAYAD JAMÍS

Ceva s-a rupt pentru totdeauna.

Îşi duce mâna la buze curge sânge. Începe să tuşească şi tot trupul i se chirceşte de durere. Ceva s-a rupt pentru totdeauna în el. Are să moară.

Ridică cu greu brațul şi încearcă să vadă cât e ceasul, dar un val de umbre se aşterne între ochii lui şi cadran; şi-l apropie de obraz, ca prin ceață reuşeşte să vadă orele şi acele: e trecut de opt şi jumătate.

Se lasă să cadă pe-o parte. O icnitură de vomă şi gura i se umplu de sânge, gros, acru, cald. Se târăşte pe covor către pat. Încet, încet de tot, trece pe lângă trupul lui Chang: în urmă lasă o dâră întunecată de sânge pe care covorul o absoarbe de îndată.

Din nas i se prelinge o dâră de sânge iar în jurul buzelor are spumă roşiatică. Nu trebuie să-şi mai pipăie abdomenul ca să ştie că îngrozitoarea lovitură a chinezului l-a rănit de moarte, probabil la ficat. Îşi şterge fața cu mâneca, făcând un efort ca să se sprijine pe celălalt braț.

Ținându-se cu amândouă mâinile, adunându-şi toate puterile, îşi lăsă să cadă tot trupul pe pat.

Întinde degetele până ce dă de butonul radioului. Îl aprinde. Aproape secătuit de forțe, învârte butonul lungimii de undă căutând 43 de metri. Beculețul roşu, care arată că aparatul e pregătit pentru transmisie, clipeşte des. Lângă radio se află mesajul gata cifrat. Are să moară.

Lacrimile încep să i se rostogolească pe obraji,

amestecându-se cu sângele. Nu-i frică ceea ce simte. E-o ciudă surdă, o senzație aspră, de adâncă tristețe că trebuie să moară aşa de departe.

Începe să transforme cifrele în impulsuri electrice. Lor le trimite, pe deasupra caldei şi albastrei mări a Caraibilor, propria lui viață.

ORELE

— Grăbeşte-te, spune Artemisa.

Nu-i uşor să scoţi bulgării tari de sare cu un cuţit. Mă ustură unghiile şi, deşi noaptea e răcoroasă, broboanele de sudoare mi se rostogolesc pe faţă. Artemisa şi-a umplut aproape sacul; eu mai am peste jumătate până să-l umplu pe-al meu.

Spre norocul nostru nu e lună. Abia se vede marea, se-aude – asta da – respiraţia ei înceată: un val, o linişte interminabilă în care mă aud gâfâind; apoi alt val şi din nou liniştea, în vreme ce apa se retrage de pe plajă ca să atace apoi din nou.

— Mai ai mult?

— Ceva mai puţin de jumătate, spun eu.

Îi văd silueta, dar îi simt şi mirosul de sudoare – de-atât mers, de răşină, de-atâtea ierburi – şi damful umed al ghetelor lui de piele şi al curelei puştii. Eu nu miros a nimic; a oraş, a proaspăt sosit, a luptător clandestin devenit acum *guerrillero*; am să miros şi eu, poate nu peste mult, ca Artemisa. Dacă nu mor.

— Să te-ajut.

Vorbim în şoaptă, între un val şi altul.

Baioneta lui începe să desprindă bucăţile de cristal şi le simt cum cad în sac. Îmi scutur capul, pentru ca sudoarea care-mi curge de pe frunte să nu-mi înceţoşeze ochii.

Nu-i uşor să smulgi diamantele astea amare; o salină

nu dă aşa, oricum, ceea ce soarele i-a furat mării, trebuie să dai cu târnăcopul ca să sară bucăţile. Noi însă n-avem târnăcop doar un cuţit de vânătoare şi-o baionetă ştirbită.

— Încă puţin şi plecăm, spune el.

Respir uşurat. Suntem de mai bine de-o jumătate de oră în câmp deschis, pe plajă, la peste trei sute de metri de zona împădurită. Dacă ne-ar surprinde o patrulă am fi o ţintă uşoară. Ne-ar ajuta puţin întunericul, dar ar putea trage în rafale şi ne-ar doborî.

— Leagă sacul.

Undeva, la cartuşieră, mi-am prins bucăţica de sfoară. Am găsit-o lângă încărcătorul carabinei San Cristobal. Sacul de iută are, aproape de gură, nişte găuri mari. Pe pipăite, trec sfoara prin ele, strângând cu putere ca să nu-mi cadă bulgării de sare când o să-mi pun sacul pe umăr.

Două ore din tabără până la salină, dar fără nicio greutate în spinare. Acum, cu doi saci de cincizeci de kilograme, plini cu bolovani de sare, o să facem vreo trei ore şi jumătate, urcând dealul, ca să ajungem până la tabără.

— Gata? spune Artemisa.

— Gata.

Fără cel mai mic efort, se ridică cu sacul pe umăr, ca păstorul cu mielul din statuia aceea pe care-am văzut-o nu ştiu unde. Îmi încordez toţi muşchii, scot un icnet scurt şi izbutesc să-mi arunc sacul în spinare.

— La drum!

Când intrăm în pădure simt că sacul atârnă mai uşor. A trecut frica. O parte din frică. Sau încep cumva să am senzaţia aceea de siguranţă, greu de definit, pe care o are un *guerrillero* când se ştie înconjurat de-o vegetaţie bogată? I-am auzit pe cei cu mai multă experienţă

vorbind de asta. Nu pe Artemisa. El nu vorbeşte. Are un an de când e *guerrillero*; aproape un an. Eu, aproape o lună.

Începem să urcăm dealul; nu pe cel mai greu – cel numit Muerto Lindo –, ci primul, presărat cu stânci ce slujesc drept trepte. Nu simt cele cincizeci de kilograme pe care le duc în spinare, iar sudoarea mi-a dispărut de pe frunte. Acum mai degrabă mi-e puțin frig.

Artemisa merge în față, deschizând drum cu trupul; eu mă țin după umbra lui încercând să nu-mi ies din pas.

— Cine? întrebă Pury Mendoza.

— Ricardo şi Artemisa, spune căpitanul Kike Sánchez. În întuneric, nişte mâini întind sacul de agavă gol. Suntem zece oameni într-o mică zonă împădurită, la o jumătate de oră de tabăra unde se află coloana.

— La drum, spune căpitanul Sánchez. Două ore până la plajă. O oră ca să scoateți sarea. Alte două ore ca să urcați. Cinci ore. E zece, la patru dimineața puteți fi înapoi.

— Sunt santinele? întreb.

— Asta o s-o vedeți voi acolo, spune căpitanul. O să ne povestiți la-ntoarcere.

Artemisa se ridică-n picioare; nu-l văd, dar trebuie să fie silueta asta care se apropie de mine, îmi dă una peste umăr şi-mi zice

— Haidem, prietene.

O oră. Probabil. Ceasul mi s-a stricat la trei zile după ce-am sosit în La Plata. A naibii ironie, am adus cincizeci de ceasuri şi s-a stricat tocmai al meu! Un transport de ceasuri din Holguin şi Santiago; cu percheziţiile de pe şosea, care au urmat după greva din aprilie, nu puteai

trece altfel spre Oriente. Am venit cu maşina tatălui lui Lavastida, transportând pânzeturi, ceasuri, dar nimeni nu ne-a oprit.

Acum chiar că are cincizeci de kilograme, ba şi mai mult, căci mă doare spatele şi abia pot să țin pasul cu Artemisa. Am început din nou să transpir şi mi-e sete. Sete, nu frică.

— Să stăm puțin aici, prietene, spune.

Mă consolează faptul că şi el e obosit. Lasă jos sacul, se aşază şi se reazemă de un copac. Fac la fel. Înaintez în patru labe până lângă el.

— Ce-aş mai fuma o țigară.

— Şi eu la fel, spune. Şi de ce nu?

Am văzut atâtea filme unde franctirorii îi nimeresc pe soldați drept în inimă trăgând în luminița țigării, în timpul nopții, încât îi spun:

— Crezi că-i bine?

— Pe-aici nu-s decât nutrii, spune el. Santinelele urcă numai până la La Tijera şi sunt vreo douăzeci de minute de când am lăsat-o în urmă.

Aprinde o țigară, la lumina chibritului îi văd nasul ascuțit, pometii proeminenți, barba roşiatică şi creață. Trage de două ori din ea şi mi-o dă mie. Fumul mă ustură pe gât, e o țigară foarte tare. Tuşesc, dar el nu râde. Îi dau țigara; va trebui să mă obişnuiesc cu ele. Camel e un lux aici, în Sierra. Ori Lucky Strike.

— Din Havana, nu? mă întreabă deodată.

— Da, îi spun. Dar tu, din Pinar del Rio?

— De bunăseamă. Dar nu din Artemisa. Din Cinco Pesos. Asta nici măcar nu-i pe hartă. Te-au mirosit?

— Da. Am fost implicat în grevă...

— Era greu să-l dai jos pe Batista cu o grevă, spune.

— Pe Machado l-a dat jos o grevă, răspund.

— Atunci era altceva.

— Cum adică? îl întreb.
— Erau alte vremuri.
— E acelaşi lucru, spun.
— Nu-i aşa, prietene.

Să cobori e mai uşor decât să urci, dar nu întotdeauna; panta te trage în jos, vrea să te târască şi să te doboare, trebuie să te sprijini tot timpul de copaci, să înfigi tare tocul bocancilor în pământ.

Încă nu se vede marea. Artemisa e în faţă, la vreo cinci sau şase metri. Nu pare să-ntâmpine vreo greutate la mers, sare uşor din piatră-n piatră, nu-l văd pe el ci umbra lui, care alunecă fără zgomot la vale.

Or fi santinele la salină?

Artemisa stinge ţigara de pământ. Rămânem tăcuţi, înconjuraţi de zgomotele pădurii şi de întunericul apăsător.

— Cum stă treaba la Havana? întrebă deodată.

— Arde, spun.

— De bunăseamă, dar mă refer la… Ce se zice de noi pe-acolo?

Presupun că acest noi nu mă include, eu am fost – aproape că mai sunt încă – un luptător de oraş. El se referă la veteranii din Sierra.

— De oamenii din Sierra? întreb eu, deşi cunosc răspunsul.

— Da.

— Ei sunt speranţa, spun încet.

Aud cum se scarpină-n barbă, un zgomot ca de unghii ce scormonesc într-un hăţiş.

— Asta gândesc şi eu, spune într-un sfârşit.

Nu ştiu de ce m-am împiedicat, probabil de vreo rădăcină. Cad şi mă duc de-a rostogolul. Artemisa se

pune însă între trupul meu şi pantă.

Mă ajută să mă ridic în picioare.

— Ţin'te bine de copaci, prietene.

— Tocmai asta încercam să fac.

Nici măcar nu mă scutur. La ce bun? Îmi pun bine pe umăr carabina şi-o iau din nou, cu mai multă grijă, la vale.

— Ai familie? întreabă.

— Adică nevastă, copii...

— Da.

— Nu, îi spun. Dar tu?

— Am doi băieţi, în Guanajay, la bunici.

— Cu ce te ocupai?

Nu răspunde timp de câteva secunde.

— Cu... căutatul de lucru. Dar tu?

Tac.

— Încă o oră şi suntem în tabără.

— Slavă Domnului! spun. Sacul ăsta e greu ca naiba.

— Uite plaja, şopteşte Artemisa.

Mă apropii încet de el. Ies din desiş. Până am dat de nisip, am făcut ultimii metri târâş.

— Nu se vede nimic, îi spun.

— Păi nici nu e nimic.

— Nu sunt santinele?

— Dacă trag, când ieşim din iarbă, înseamnă că sunt, prietene. Haidem!

Se ridică-n picioare şi, cu oarecare efort îşi aruncă din nou sacul pe umăr. Eu fac la fel. Nu pare să aibă cincizeci de kilograme ci două sute.

— Asta se termină repede, prietene, îmi spune brusc.

— Ce anume?

— Războiul. Batista nu ţine mult.

— Tot ce se poate, spun.

— Sigur.

O pornim la deal în sus, gâfâind sub greutatea sacilor. În acel moment nici el şi nici eu nu ştiam nimic cu siguranță, dar într-o privință Artemisa avusese dreptate, şase luni mai târziu, Batista avea să părăsească, într-un avion, insula pe care voise s-o prefacă într-un imens mormânt.

În cealaltă, însă, Artemisa se înşela războiul abia începuse.

...pentru comportarea sa eroică.

ZILELE

MARȚI

Se uită la ceas. Un Seiko nr. 5 care arăta 8.28 seara. Era marți, 6 octombrie 1960. Punctual, avea să emită la 8,30 p.m. cu indicativul BRO pe 37 de metri, lungimea de undă corespunzătoare acelei zile în calendarul lui de emisiuni. Radioul cu tranzistori – RT – 48A – era deja deschis. Avea în față, pe noptieră, răspunsul pentru Waller:

4756 9786 2534 5758 0987 2845 9687 2623 7565
7009 2056 9442 6677 9090 3589 7792 5665 7823
0898 5545 8792 7770 8223 0896 6457 0892 7654
4467 5622 7836 0965 8508 7609 4573 8967 2332

Aprinse o țigară. Mai era doar un minut până ce aparatul său avea să funcționeze pentru a o mie nouă sute treizeci şi noua oară. Întinse picioarele, căscă, şi-şi aminti în treacăt că nu mai băgase nimic în gură de la prânz.

8 şi 29. Puse degetul pe clapa de control a radioului.

Treizeci de secunde... douăzeci... zece...

8 şi 30.

Începu să preschimbe în semnale de joasă frecvență blocurile de cifre: 4756...9786...2534...

Cinci minute după aceea terminase. Mai aşteptă o clipă. Stinse transmițătorul şi-l puse într-o valijoară de piele care stătea pe masă. Strânse pachetul de țigări,

bricheta, scoase închizătoarea specială cu magneți, cu care asigurase în plus uşa, şi părăsi încăperea.

Plătise anticipat, ca întotdeauna. Timp de cinci ani trimisese toate mesajele către Walter din unul dintre motelurile sau hotelurile din Miami Beach şi-avea de-acum o practică extraordinară în privința asta.

Ford-ul său – un Ford Torino – era în celălalt capăt al parcării cu pietriş mărunt al motelului. Dădu drumul motorului şi-o porni încet spre şosea. Locuia într-o clădire de pe bulevardul 27 colț cu strada 8, în South West.

Jumătate de oră mai târziu îşi oprea maşina într-un parcaj de pe strada 12, la cincizeci de metri de casa lui.

De cum aruncă o privire asupra documentului, pe care i-l dăduse Harry Tertz, Stuart Duke înțelesese că toate informațiile nu prezentau niciun interes.

A fost un moment penibil, pentru că nu voia să rănească orgoliul profesional al bătrânului. Îşi trecu degetele prin părul său rar în vreme ce citea, aparent cu atenție, ultima pagină a referatului. Singurul zgomot care se auzea în biroul acela spațios era bâzâitul aparatului de aer condiționat.

În sfârşit, ridică privirea ca să-ntâlnească fața lui Harry, fața aceea stigmatizată de o cicatrice lungă şi groasă în formă de semilună; o cicatrice roşiatică ce, pornind de la frunte, se deschidea către bărbie, amintire oribilă a unui accident de circulație care-i încheiase cu o uşă trântită-n nas tinerețea. În ochii obosiți ai bătrânului apăru o expresie de nesiguranță.

— Bine, spuse Duke. Foarte bine.

— Într-adevăr? întrebă neliniştit Harry.

— Sigur, murmură Duke, închizând dosarul. Foarte util.

Duke scoase capacul stiloului şi scrise într-o agendă un nume şi o adresă Roland Hayward, 1345, Nicholas Avenue, West Side, Manhattan. Apoi rupse foaia şi i-o întinse lui Harry peste biroul de aluminiu şi sticlă.

— Ai lucrat vreodată pentru Hayward?

— De mai multe ori, spuse Harry uitându-se la hârtiuță. Mai de mult.

— Treci pe la el. Poate că are ceva pentru tine.

— Mulțumesc, Duke. Îți mulțumesc mult.

Recunoscător ca un câine, Harry îşi mişcă de mai multe ori capul lui mic şi se ridică în picioare. Ştia că timpul e aur pentru oameni ca Stuart Duke.

— N-ai pentru ce, spuse Duke fără să se uite la el. Dacă apare ceva te sun negreşit.

— Mulțumesc, Duke, rosti din nou bătrânul.

— Bine, spuse Duke cu un zâmbet trist. Nu te mai reține. Ştii unde trebuie să-ți încasezi onorariul, bătrâne.

— Detz Building în Lexington Avenue, etajul IV? întrebă Harry cu o expresie care voia să fie a înțelegere amuzată, dar care nu era decât o strâmbătură urâtă.

— Exact. Am să anunț chiar azi, ca să-ți pregătească cecul. Ca întotdeauna, în asemenea cazuri, vei primi patru de cincizeci.

— Patru, repetă Harry şi-i zâmbi din nou.

Fără să se-ntoarcă cu spatele la Duke, se-ndreptă încet spre uşă. Duke îi cunoştea bine foaia de serviciu pentru că amândoi lucraseră, la sfârşitul anilor ’40, pentru Comitetul de Activități Antiamericane, el ca investigator pentru echipa lui Mecarthy, iar Harry ca martor al acuzării. Celor care n-au trăit anii tulburi ai războiului rece s-ar putea să li se pară ciudat că cineva „lucra” ca martor, dar epoca aceea a fost o perioadă paradoxală. În 1950 Harry a început să colaboreze cu pe-atunci recent creata CIA un an mai târziu, Duke intra

în cartierul general al Agenției, care era pe vremea aceea la New York. Dar Harry nu fusese niciodată unul din cei 16500 de oameni care figurau pe listele organizației CIA; aparținuse în mod invariabil micii trupe inefabile de informatori pe care Agenția îi folosea pentru ca să scormonească, ici-colo, în viața particulară a celor indezirabili. Soarta îi rezervase un destin întunecat, făcea parte din grupul cel mai discriminat din lume, cel al informatorilor. Dar lui Duke i s-a părul întotdeauna că sufletul cenuşiu şi pustiu al lui Harry se potrivea cel mai bine cu munca aceea; carnetul albastru al Agenției i-ar fi atârnat poate prea greu în buzunar.

Pe măsură ce Duke urca în cadrul aparatului organizației CIA, Harry rămăsese priponit la aceeaşi treabă ingrată şi sâcâitoare. În cartierul general de la New York, Duke fusese destinat inițial sectorului Domestic-Operations al Serviciului Clandestin. Mai târziu, şi în cadrul aceluiaşi sector, a trecut să lucreze în echipa care se ocupa de problema negrilor (în 1957, când cu povestea lui Little Rock şi tot restul). În 1961, după cele din Bahía de Cochínos, fusese transferat la departamentul care controla activitățile anticastriste din New York. Dar indiferent unde era, în mod invariabil Duke îi întinsese o mână lui Harry, chiar şi atunci când tipul acesta de „personal auxiliar" începu să iasă din uz odată cu amurgul războiului rece. Harry era un veteran şi, în afară de asta, unul dintre supraviețuitorii generației lui Duke.

Aprinse o țigară de foi cu bătrâna brichetă de aur masiv care-l însoțea de mai bine de douăzeci de ani. Dădu drumul fumului şi-şi trecu privirea peste impecabila încăpere a biroului pe care i-l dăduseră cu un an în urmă, în porumbarul acela, la aproape o jumătate de kilometru înălțime deasupra bulevardului

George Washington din Manhattan. Părea mai degrabă o sală de operație, cu pereții lui albi. Cu mobilă de nichelcrom, cu mirosul de dezinfectant şi cu o linişte apăsătoare. Nu era, nicidecum, ca birourile întunecoase şi neaerisite ale Agenției de odinioară, atât de comode însă, cu câteva birouri de mahon ca să-ți cațeri picioarele şi cu zgomotele acelea grozave ale Hudsonului strecurându-se prin ferestre.

Da, agenția se schimbase, iar el, Duke, îmbătrânea pe zi ce trece şi devenea sentimental. Cum îmbătrânise şi bietul Harry Tertz, leul de pe vremuri, căruia viața îi tocise dinții şi unghiile. Se gândi cu tristețe că mai rămăseseră abia câțiva martori ai acelei epoci frumoase şi barbare în care CIA îl avea pe Dulles ca patron, iar FBI pe Hoover ca ierarh absolut; între aceştia câțiva, era unul pe nume Harry şi altul de şaizeci şi cinci de ani pe nume Stuai Duke. Timp de câteva minute, rămase într-o stare de deprimare trecătoare. O combătu cu o duşcă zdravănă din sticla de whisky „Jim Beam" pe care o ținea într-unul din sertarele biroului.

Răsfoi din nou referatul lui Harry. Nu, realmente nu era bun de nimic. Îi ceruse „date" proaspete asupra activității lui San Gil, şeful grupului anticastrist *Comando 16 de abril,* şi bătrânul pierduse aproape două săptămini ca să constate ceea ce Duke ar fi putut afla cerând dosarul San Gil celor de la PGP (Profilul Global al Personalității) din Langley. De fapt, Duke avea acest dosar pe birou: pe copertă se putea citi: CONFIDENȚIAL, şi mai jos: SAN GIL Robert CUB-9562-3879 CODEX 01001101010001. Ultimul număr corespundea, desigur, codului de computerizare; penultimul ariei personalității în chestiune, şi anume: că Robert (o) San Gil sosise în S.U.A., venind din Cuba la 9 mai 1962, că locuia la New York (numărul 79), că era patronat de

sucursala Agenției din Miami (numărul 38). Cuvântul CONFIDENȚIAL indica nivelul importanței documentului şi, deci, a persoanei. Mai erau alte trei categorii în jos, clasificarea FOR OFFICIAL USE ONLY[1] – în sus, clasificările SECRET şi TOP SECRET. De exemplu, dosarele şefului Flotei a Şaptea, a secretarului general al ONU şi ale liderilor negri americani, în sfârşit, celebrităţile naţionale şi mondiale – se clasificau ca TOP SECRET... Dar Harry adusese mult mai puţine date decât cele pe care Duke le aflase prin intermediul dosarului verde de la PGP, adus la zi: adresa lui San Gil, prietenii, locurile pe care le frecventa, situaţia veniturilor, deplasările în cadrul teritoriului Statelor Unite, activităţile politice... Or, ce-i trebuia lui Duke (sau mai degrabă Kaplan) era vreun indiciu care i-ar fi putut ajuta să descopere dacă San Gil fusese amestecat în atacul de la Boca de Pájaro, undeva în Cuba. Cineva (oare San Gil care declarase în presă, cu două luni în urmă, că pregătea „ceva în stil mare ca să trezească din amorţeală guvernul american"?) hotărâse să acţioneze pe cont propriu. Atacul, aşadar, luase prin surprindere însăşi CIA.

Treaba era urâtă. Până în noaptea de 17 septembrie 1968 Agenţia condusese – sau fusese informată asupra lor – toate acţiunile pe care grupurile de acţiune le organizează, din Statele Unite, împotriva lui Castro; CIA manipula fără nicio greutate colonia cubaneză: controla liderii politici din Cuba de ieri, decanii colegiilor de liber-profesionişti, reprezentanţii municipiilor în exil, pe toţi cei care scriau la publicaţiile de presă şi la emisiunile de radio, pe capii marilor grupări (cum ar fi *Asociación de Bahía de Cochinos)* şi ai grupurilor şi

[1] Numai în scopuri oficiale. (engl.)

subgrupurilor minuscule în care se fărâmițase o mare parte a emigrației. Dar tot Agenția antrenase, conciliase, echipase şi condusese comando-urile teroriste. Nicio acțiune nu fusese plănuită şi executată fără participarea directă sau indirectă a organizației CIA. Şi iată că vineri, 17 septembrie, loviturile de tun din Boca de Pájaro dădeau prima dovadă că cineva hotărâse să acționeze pe cont propriu. Or, asta era rău, foarte rău. Un *free lancer*[2], care să acționeze în afara Agenției era de neconceput, pentru că ar echivala cu a recunoaşte ca aceasta (guvernul Statelor Unite, în fond) pierduse controlul asupra oamenilor pe care-i învățase să ucidă. De aceea, când sosi prin telexul de la etajul V din Sheraton Building ştirea UPI-ului, a fost ca şi cum obuzele ar fi căzut nu în îndepărtata Boca de Pájaro, ci în biroul lui J.J. Tânărul tehnocrat fu cuprins de o criză de furie căci el era, din 1966, însărcinatul cu chestiunile considerate *black cross*[3] în tot ceea ce privea *l'affaire*[4] Cuba. Tot ceea ce era marcat cu o cruce neagră (atentate, sabotaje, infiltrări, sechestre) tot ceea ce-nsemna *dirty woric*[5] era condus de J.J. ca *Directatore of Operations*[6].

Dar obuzele căzuseră, J.J. îi telefonă de îndată lui Kaplan (şeful lui Duke, dar subordonat al lui J.J.), iar acesta fu nevoit să-i suporte rafala de invective şi să-i promită că va afla cine, cum şi tot restul în mai puțin de patru săptămâni. Kaplan, la rândul său, dădu ordine mai jos: îi trecu afacerea lui Duke. J.J., pe de altă parte,

---

[2] Ziarist pe cont propriu, neangajat.
[3] Însemnate cu o cruce neagră, stigmatizate.
[4] Afacerea.
[5] Afacere murdară.
[6] Direcția oferațiunilor speciale.

zâmbi strâmb în sus: îl informă pe Ralph Aaron – de la U.S. *Intelligence Community* şi omul Preşedintelui în faţa Agenţiei – că se va afla totul în patru săptămâni.

La început, lui Duke i se păru că are timp suficient pentru a investiga ceea ce era de investigat. Cubanezii erau vorbăreţi şi-şi atribuiau cu uşurinţă chiar şi acţiuni la care nu participaseră. Cu atât mai mult trebuia să se afle cineva care să se laude prin vreun bar din New York că aruncase în aer jumătate dintr-un sat de undeva de pe coasta Cubei. Poate că barul ăsta avea să fie în Miami; de aceea J.J. telefonase şi la Miami. Subordonaţii lui din Florida aveau să-ncerce acolo să afle tot ce puteau. Cel mai probabil era că, într-adevăr, barul ăsta şi lăudărosul ăsta să fie la Miami, căci baza naturală pentru o acţiune de tipul acesta erau debarcaderele de iahturi din Florida.

Ţinând totuşi seama că Miami era riguros controlat de Companie şi că tonul general îl dădea acolo organizaţia unui anume Jaime Torres (care era în slujba Companiei din 1954, când a fost numit ambasador al Cubei la Washington, amănunt pe care-l ştiau doar vreo câţiva din Langley şi din Sheraton Building) nu era imposibil ca afacerea să fi pornit de la vreun mic grup lezat din New York (al lui San Gil?) şi să fi folosit ca bază de operaţiuni Haiti, sau chiar Nicaragua.

Dar Duke făcuse greşeala de a-l însărcina cu toată afacerea asta, fără să-i dea prea mare importanţă, pe Harry. Acum trecuseră deja două săptămâni din cele patru pe care i le dăduse Kaplan şi încă nu avea nimic scris în mână. Era 10 şi 20 seara. Trase zdravăn din trabuc, iertă în mod filosofic bietul suflet păcătos al sărmanului şi ramolitului Harry Tertz, şi se întrebă, nu mai puţin filosofic: „Ei bine, Stuart Duke, prost bătrân ce eşti, acum ce faci?” Şi el însuşi îşi răspunse, cu

neplăcere „Acum nu-ți-mai rămâne decât o soluție, Mickey Normand”.

Beculețul verde al interfonului se aprinse.

— Da? spuse locotenentul Rodolfo Sarduy.

— Vino până la mine. Trebuie să te văd, i se răspunse prin aparat.

— Bine.

Îşi duse pipa la buze şi descoperi că se stinsese din nou. I se părea absolut imposibil să se adapteze la acel instrument incomod care, de altfel, prilejuise o serie întreagă de glume pe seama lui din partea colegilor de la Secția a treia. Dar cardiologul îi interzisese țigările după infarctul care-l ținuse departe de lucru timp de cinci luni, şi-i permisese, în chip de consolare, îndoielnica plăcere de a arde după prânz şi cină câteva fire de tutun în acel instrument cu care nu se putea deloc obişnui. „Poți fuma mai departe două pachete pe zi”, îi spuse doctorul Núñez, vechiul lui prieten „Dar peste un an s-ar putea să nu mai fiu medicul tău curant, ci să fiu, pentru câteva ore, medicul tău legist. Şi, crede-mă, frățioare, nu-i deloc plăcut să te culci gol pe una din mesele alea reci de marmură de la morgă.”

Renunță să-şi mai aprindă pipa. O scutură de marginea scrumierei şi-o puse-n buzunarul jachetei verde-oliv. Se ridică în picioare, dădu ocol biroului şi din trei paşi se afla lângă uşă. Încăperea în care lucra el putea intra uşor în sertarul unei arhive; dar lui îi plăcea cămăruța aceea şi-şi apărase cu tenacitate dreptul de a rămâne acolo. Căpitanul Riquenes însuşi îi sugerase de mai multe ori să se mute în unul din birourile care erau disponibile la etajul II. „Căci, vezi, Rodolfo, ăsta nu e propriu-zis un birou mic, ci o cutie de pantofi mare şi, în afară de asta, există două încăperi goale la etajul II...”

Dar atâta vreme cât sugestiile lui Riquenes nu erau ordine, el hotărâse să rămână acolo.

Ieşi pe culoar şi-o luă spre lift. Era zece şi jumătate noaptea şi simţea din nou dorinţa aceea acută de a fuma, pe care pipa nu reuşise să i-o potolească. Apăsă pe butonul de apel şi un minut mai târziu uşa ascensorului se deschise. Liftiera îi dărui un zâmbet în chip de salut.

— Etajul V, te rog, spuse el, crezând că-i întoarce surâsul, dar gura i se strâmbă într-un rictus trist.

— Vă simţiţi rău, tovarăşe locotenent? îi spuse ea, în vreme ce uşa metalică se închidea.

— Arăt rău de tot? întrebă Sarduy oarecum surprins.

— Nu, spuse fata. Mai degrabă arătaţi obosit.

Când ascensorul se opri la etajul V şi uşa se deschise fără zgomot, o întrebă, în vreme ce ieşea pe culoar:

— Dumneata fumezi?

— Mă rog, începu ea să-i spună, încurcată de întrebarea aceea ciudată şi neaşteptată, nu, de fapt…

— Eşti un om fericit, fu răspunsul enigmatic al lui Sarduy.

De douăzeci de minute căpitanul Riquenes străbătea încăperea de la un capăt la celălalt. Mergea de la fereastră la uşă, de la uşă la birou, şi de aici din nou la fereastră, de parcă nu se hotăra ce să facă să se uite în strada L, să se aşeze pe scaunul turnant sau să iasă pe culoar. Dar nici nu-i trecea prin gând că încă nu mâncase. În creierul lui persista fixă o dată: 17 septembrie.

Locotenentul Sarduy a trebuit să bată tare pentru ca Riquenes să-şi vină-n fire şi să-l audă. Nu spuse „intră”, ci el însuşi deschise uşa.

Când îl văzu pe Sarduy, de pe faţă i se şterse în parte

umbra de contrarietate care-o întuneca.

— Poftim, îi spuse.

De data asta fu Sarduy cel care era cât pe-aci să-l întrebe pe căpitan – doamne, ce față! – dacă se simțea rău. Dar îl cunoştea prea bine pentru ca să nu ştie că era vorba de altceva.

Fără să scoată o vorbă, Riquenes îi arătă unul din cele două fotolii de vinil care se aflau în fața biroului său după care se duse să se aşeze pe scaunul lui turnant. Locotenentul, stând comod pe fotoliu, îşi puse mâinile cruciş şi aşteptă în linişte ca acesta să înceapă conversația.

Ochii lui Riquenes se închiseră pentru o clipă şi locotenentul Rodolfo Sarduy crezu că vede, pentru o fracțiune de secundă, o umbră – de durere, de îngrijorare, de oboseală? – care-i trecu pe față. Îi deschise din nou. Erau nişte ochi negri, vioi, febrili, care se micşorau când căpitanul aborda vreun subiect care cerea o maximă concentrare.

Riquenes scoase dintr-unul din sertarele mesei de lucru un dosar de grosime obişnuită şi i-l întinse locotenentului.

— Asta e Boca de Pájaro, spuse el.

— Dosarul e complet?

— Da, spuse încet căpitanul. De cât timp, mai puțin de zece ore, ai nevoie ca să-l studiezi?

— Nouă ore, fu răspunsul rapid al lui Sarduy.

Riquenes schiță un zâmbet.

Locotenentul coborî privirea, timp de vreo câteva minute răsfoi dosarul. Erau vreo patruzeci de pagini de mărime normală, la un rând, şi vreo cincizeci de fotografii.

— Ceva de memorat? vru să ştie.

— Nu. Studiază-l doar. În ansamblu.

— Bine, spuse Sarduy închizând dosarul. Cred că mi-ajung trei ore.

— Dacă vrei, ai la dispoziție cele nouă ore cât ai spus la început, răspunse Riquenes. Să zicem, până mâine la şase. La şase te-aştept aici, în biroul meu.

— Bine, spuse locotenentul.

Riquenes se ridică în picioare şi Sarduy făcu la fel.

— Nu vreau să-ți fur din timp. Începe să citeşti chiar acum.

— Pot lua note? întrebă locotenentul.

— Da, poți, dar n-o să fie nevoie.

— Bine, spuse din nou locotenentul lăsând să-i scape un oftat. Am plecat.

Se-ntoarse şi-o luă spre uşă.

— Ascultă, îi spuse Riquenes.

Sarduy se-ntoarse.

— Da, tovarăşe căpitan.

Riquenes arăta spre partea stângă a pieptului.

— Cum merge?

Locotenentul nu pricepu imediat, dar după câteva secunde zâmbi.

— Pompa?

Riquenes dădu din cap că da.

— Merge. Nicio grijă.

— Aşadar, totul e-n ordine?

— În ordine, spuse locotenentul. Afară de asta.

De parc-ar fi scos un scorpion din buzunar, apucă cu vârful degetelor pipa-i nesuferită.

Riquenes nu înțelese.

— Mi s-a interzis țigara. Acum sunt la două pipe pe zi, precum indienii siux în vreme de pace.

Riquenes surâse. Dădu să-i spună ceva, dar Sarduy i-o tăie:

— Dacă vreți să-mi spuneți gluma cu Sherlock Holmes, nu vă mai osteniți, că mi-a spus-o până acum toată secția.

MIERCURI

La trei dimineața locotenentul Sarduy văzuse deja de câteva ori dosarul. Acum şedea în biroul său, dinaintea mesei de lucru, muşcându-şi pipa şi încercând să-şi ordoneze în minte cele ce tocmai terminase de citit. Reveni asupra ultimei pagini, care conținea transcrierea textului cifrat pe care Serviciul de Contrainformații i-o trimisese lui Bruno cu o săptămână în urmă şi a celui pe care Havana o primise de la Bruno cu câteva ore înainte.

Walter către Bruno

Necesare informații asupra atac Boca de Pájaro Oriente. De asemeni asupra eventuale acțiuni similare posibil efectua alte puncte coastă insulă. Necesare precizări organizație care efectuat acțiune comando şi date asupra executanți materiali. A evita riscuri inutile.

Bro către Wal 900 khz Centru pe recepție începând 03.30h. „Plec miercuri New York via Los Angeles punct Niciunul din grupurile de acțiune de la Miami responsabil atac punct CIA asigură pe Torres a nu avea legătură cu atacul punct Suspectez grupuri New York punct Următoarea transmisie sâmbătă 10 pe lungimea de undă programată punct Salutări…”

Închise dosarul şi se uită la ceas 3 şi 5.

Nu era foarte comod, dar era mai practic să rămână să doarmă acolo, la birou. Puse deşteptătorul ceasului lui de mână – un Poliot – la 5 şi 30, stinse veioza care

lumina slab încăperea, se lăsă pe spate, în scaunul lui turnant, şi-nchise ochii.

Lumini, voci confuze, o poftă teribilă de-a fuma.

Cinci minute mai târziu, dormea.

Zgârie cu unghia sticla de pe birou şi un şuierat aspru frânse liniştea încăperii.

Nu. N-o să-l sune pe Kaplan. La urma urmei, Kaplan era tot un idiot. Va merge mai sus, îl va suna pe J.J. de îndată ce va avea bine strâns în mână ghemul. Căci nu putea s-aştepte cu mâinile-n sân ca netotul ăla incapabil de Stuart Duke să se pensioneze pentru ca el să urce o treaptă. De-aia îl pasiona şahul: era un joc crud, în care sacrificai unele piese ca să ajungi la o poziție bună. El era tânăr, inteligent iar sufletul nu-i era mâncat de sentimentalism ca sufletul lui Duke. Şi trabucurile alea puturoase pe care le fuma, şi fotografia aia a lui Dulles pe care o păstra într-un sertar al biroului, şi costumele lui vechi şi prost croite, şi stilul Scotland Yard secolul XIX, şi mătreața, şi...

Tresări când telefonul începu să sune.

— Da, domnule? spuse apăsând pe butonul pe care scria *On*[7].

— Vino până la mine, Normand. Te-aştept.

Era el.

— Da, domnule, spuse.

Da, domnule. Nu, domnule. Dar, la urma urmei, el, Mickey Normand, licențiat la Harvard, 35 de ani, prezentabil, era tipul de om de care CIA avea nevoie. Fosilele tip Dulles rămăseseră în urmă. Lumea era alta şi altele şi armele noului spionaj. Infanteria de Marină îl înăsprise, dar şi mai tare îl înăsprise lucrul la centrul

[7] Deschis.

secret de probe cu arme chimice, biologice şi psihologice din Dugway, Utah. Acolo, ca funcţionar auxiliar, văzuse de-aproape faţa războiului modern, un război pentru care oameni ca Duke (şi chiar Kaplan) nu erau pregătiţi aerosoli capabili să producă halucinaţii, ultrasunete care duc la nebunie, microbi pe care o mutaţie genetică îi preschimbă în microbi dătători de moarte. Războiul invizibil, total. Şi un neghiob tarat ca Duke se încăpăţâna, în pragul acelei lumi miraculoase, să spioneze aşa cum o făceau cei ca Pinkerton.

Dar neghiobul acela tarat era şeful lui şi-l chema la el.

În silă, se ridică în picioare. De pe faţa lui palidă şi ascuţită dispărură invidia şi ura şi o mască impenetrabilă îi ascunse sentimentele. Arboră până şi un surâs.

Era gata pentru întâlnirea cu bătrânul Stuart Duke.

Pilotul avionului Douglas DC-8, aparţinând companiei Naţional Airlines, ceru instrucţiuni turnului de control prin radiotelefonul de înaltă frecvenţă. Din turn, controlorul de zbor, care urmărea pe ecranul radarului coborârea aparatului, îi dădu autorizaţia să folosească pista nr. 2 şi-i comunică datele: plafon 60 de metri şi vizibilitate 800. Avionul DC-8 ieşi din pătura de nori şi-ncepu să coboare spre zona de aterizare. Pilotul reduse viteza şi pregăti *flaps* [8] -urile de aterizare. Cincizeci de metri... patruzeci de metri... treizeci de metri. Stinse motoarele, ridică un pic prora aparatului şi pneurile uriaşe atinseră în sfârşit pista.

Era 10 şi 30 a.m. Ricardo Villa (înalt, slab şi cu o figură foarte puţin meridională) puse în valiză exemplarul din ziarul „Time" care-i atenuase monotonia

[8] Eleroane.

călătoriei, îşi desfăcu centura de siguranţă şi, când anunţul luminos FASTEN SEAT BELT NO SMOKIMG[9] se stinse, se ridică-n picioare şi se amestecă în şirul de pasageri care înainta încet, pe culoarul moale al avionului, spre uşa de ieşire.

La Los Angeles era vreme urâtă. Ploaia măruntă, dar sâcâitoare, obligase personalul aeroportului să pună lângă scara mobilă un mic autocar plin cu umbrele. Un angajat negru, cu un impermeabil portocaliu, dădea pe rând câte o umbrelă fiecărui pasager. Ricardo o luă pe a lui, o deschise şi-o porni pe pistă către clădirea centrală ca să-şi aştepte bagajele.

După o jumătate de oră, intra în posesia micului său geamantan de piele şi ieşi să caute un taxi. Nu mai avea umbrela căci o înapoiase. Sub ploaie, străbătu parcarea aeroportului până ce zări un *yellow cab*[10].

— Columbia Hotel.

— Da, răspunse şoferul.

Automobilul porni spre oraşul colinelor.

Ori de câte ori venea la Los Angeles, Ricardo trăgea la Columbia sau la Keen's. Amândouă erau modeste, dar confortabile şi centrale. De data asta, nu va petrece acolo decât patruzeci şi opt de ore, micul său obiectiv era să-l viziteze pe Léon Ortiz, un potentat ce făcuse parte din guvernul lui Batista şi care locuia în Bakersfield, în împrejurimile oraşului. Ortiz – bun prieten de-al lui Jaime Torres şi om cu multe relaţii în rândul emigranţilor cubanezi din oraşele de pe coasta Atlanticului – avea să-i deschidă uşile în New York. Nu-l anunţase de venirea lui, dar îi va spune, ca şi-n alte dăţi, că-l trimisese Torres.

---

[9] Legaţi-vă centurile de siguranţă nu fumaţi.
[10] Taxi.

Maşina se opri în faţa hotelului Columbia, pe strada 66. Ricardo plăti cât marcase contorul taxiului, îi dădu un dolar bacşiş şoferului şi coborî. Recepţionerul îi întinse formularul de cazare şi Ricardo îl completă repede. Avea camera 806, la etajul VIII, aripa de est. Urcă cu liftul ca să-şi lase bagajele, după care coborî la bar. Era 11 şi 5 şi nu-i era foame.

Micul bar era aproape gol. Ricardo se aşează la o masă. Ceru un Manhattan, după care se îndreptă spre telefonul de lângă tejghea.

— Bakersfield 586—6529, *please*.

— Cu plăcere, domnule, îi răspunse operatoarea.

Telefonul sună îndelung. Ricardo tocmai se pregătea să pună receptorul în furcă când, de partea cealaltă, cineva ridică.

— Da? spuse o voce de femeie.

— Cu Mr. Leo Ortiz, Vă rog.

— Cine-ntreabă? spuse vocea.

— Jaime Torres, minți Ricardo.

— O clipă, vă rog.

Aproape în continuare Ricardo auzi vocea lui Léon Ortiz.

— Jaime!

— Nu, Léon. Sunt eu, Ricardo Villa.

— De unde vorbeşti?

— De la Hotel Columbia, la o aruncătură de băț de Bakersfield. Trebuie să te văd chiar azi, urgent.

— Bine, spuse Léon. Ai vreo problemă?

— O favoare specială pentru Torres. Mi-a spus să vin să te văd.

— Bine, spuse din nou Léon. Ai luat masa de prânz?

— Încă nu. Abia am sosit.

— Atunci mâncăm împreună. Te aştept la unu. Ştii drumul.

— La revedere, spuse Ricardo.

Puse receptorul în furcă şi se-ntoarse la masa lui. Manhattanul îl aştepta deja. Bău câteva înghiţituri şi-şi aprinse o ţigară. Ciudat, Léon Ortiz vorbea mai bine engleza decât spaniola. Plecase din Cuba în 2 sau 3 ianuarie 1959, dar fusese aproape tot timpul dictaturii lui Batista o piesă cheie pentru acesta. Prin el se cumpăraseră arme atunci când se înteţise lupta în Sierra, după ofensiva din mai 1953. Dar armele ajunseseră târziu, în noiembrie. Două luni după aceea, dictatura lui Batista nu mai exista. La urma urmei, Léon era american, nu cubanez.

Ricardo ceru alt Manhattan şi se uită la ceas 11 şi 30. La 12 avea să o pornească spre Bakersfield.

Pe suprafaţa umedă a mesei de lemn lăcuit scrise cu degetul un 5. Se simţi trist şi deprimat vreme de câteva secunde, lungi şi nesfârşite.

Cinci ani fără să vadă Cuba. Te pomeneşti că şi el a început să uite spaniola. Nu spaniola în conservă, pocită, din Miami, care în expresii şi cuvinte rămăsese la mijlocul drumului între engleză şi jargonul din Pila colţ cu Colón, ci spaniola lui. Aceea care, chiar acum, în clipa asta, or fi vorbind-o tovarăşii lui, Yolanda…

Ploaia nu se opri o clipă toată după-amiaza. Prânzul la grăsanul şi fleşcăitul de Léon Ortiz se prelungi datorită prezenţei unui individ pe nume Arnaldo Rodiles, un *gusano*[11] care emigrase la Paris după ce publicase în Cuba un roman de oarecare succes. Parisul, se vede, nu-i prea priise din punct de vedere economic şi se afla acum la Hollywood unde scria scenarii de duzină pentru

[11] Vierme, nume dat în Cuba celor care, activ sau pasiv, sunt împotriva Revoluţiei.

Metro, cu un pseudonim care părea dintr-un roman de Spillane. Era întruchiparea pedanteriei şi-i făcea o curte nebună fiicei lui Ortiz, o blondă care se aşezase la masă şi purta un pulover care-i scotea în evidență formele bustului. Rodiles era un amestec de hippy cu general al lui Porfirio Ofaz: fața măslinie, mustățile enorme, păr lung şi unsuros şi-un batic imprimat prins la gât. Cât timp a durat masa n-a făcut altceva decât să-ncerce să demonstreze că marii scriitori (el era unul dintre ei, fireşte) iubeau pisicile, în vreme ce oamenii politici aveau înclinație pentru câini.

— De exemplu, Hemingway avea slăbiciune pentru pisici, la fel şi Tolstoi, Cehov, Katherine Mansfield. Şi Faulkner. Ați văzut fotografia lui Faulkner cu o pisică în brațe? În schimb, oamenii politici – Napoleon, Roosevelt şi alții – preferă câinii.

Desigur, vorbea doar pentru Ricardo, căci Ortiz habar n-avea cine erau cei mai mulți dintre oamenii aceia celebri, iar blonda nu făcea altceva decât să arunce ocheade irezistibile curtezanului ei.

La 4 p.m. Ortiz şi Ricardo au intrat într-un soi de bibliotecă, situată la etaj. Rodiles şi cu blonda se duseseră în altă parte a casei să vorbească mai departe despre câini şi pisici, sau poate să se zbenguiască precum câinii sau pisicile în vreunul din hamacurile din grădină.

Ortiz umplu două pahare dintr-un excelent Martell şi se aşezară în câte un fotoliu mare şi moale în fața biroului de mahon unde grăsanul se baricada numai şi numai ca să răsfoiască câte o revistă ilustrată şi ca să-şi contabilizeze veniturile pe care le încasa pentru cele trei magazine pe care le avea în Los Angeles.

— Nu te-ai căsătorit încă? întrebă Ortiz ca să spargă gheața.

— Încă nu. Mai am timp, răspunse Ricardo cu un zâmbet rece.

— Hotărăşte-te, omule, îi spuse Ortiz bine dispus.

— Mă mai gândesc, spuse Ricardo.

Tăcură amândoi o bucată de vreme. Din apartamentul de deasupra începu să se audă sunetul strident al unui disc de muzică *beat*. Probabil că blonda şi Rodiles dansau.

— Ei bine, spuse Ortiz, devenind brusc serios, *what about business?*[12]

Ricardo bău restul de coniac, puse paharul burtos pe brațul fotoliului şi spuse:

— Torres vrea informații în legătură cu cele petrecute la Boca de Pájaro, în Cuba. Ați auzit vorbindu-se de asta?

— Da, am citit în „Miami Herald". Dar nu-i afacerea lui Torres?

— Nu. Cineva a jucat murdar. CIA i-a garantat lui Torres că nu-i amestecată în afacerea aceea. Sunteți de acord cu mine că o acțitiune de felul acesta, făcută fără consimțământul şi aprobarea lui Torres şţirbeşte prestigiul „Planului".

— Înțeleg, spuse Ortiz.

— O să vedeți, spuse Ricardo. Suntem convinşi că nu este un grup din Miami. Am fi ştiut-o. De altfel, cum bine ştiți, în afară de „Delta 99" toate celelalte organizații s-au reunit sub conducerea unică a lui Torres. Avem certitudinea că nu cei din „Delta 99" au bombardat satul.

— Cum de sunteți atât de siguri? întrebă Ortiz.

— Suntem, spuse sec Ricardo.

Ortiz scoase pachetul de Marlboro şi grăsanul întinse

[12] Ce-ar fi să vorbim de afaceri?

spre el, aprinsă, bricheta cu gaz.

— Ştii bine că eu sunt pentru steaua cincizeci şi doi, spuse grăsunul, dând drumul fumului pe nas. Pe mine personal nu mă interesează deloc „Planul" lui Torres. Mi se pare smintit. Sunt dintre aceia care cred că soluția definitivă a problemei este anexarea. Ideea asta este astăzi, din punct de vedere tehnic, cea mai funcțională.

Făcu un gest cu mâinile, de parcă ar fi încercat să-şi dea jos de pe fața-i slinoasă o pânză de păianjen:

— Nu vărsare de sânge, siguranță... Castro are cea mai bună armată din America Latină şi niciun grup de exilați nu-l va putea învinge. Mă-nțelegi? Sigur, este un simplu punct de vedere.

— Aşa îl şi înțeleg. Dar nu suntem de acord în această privință, răspunste Ricardo, căruia-i trecu prin minte ideea hazlie că, dimpotrivă, din acest punct de vedere erau de acord.

— Ştiu, spuse oftând Ortiz şi-şi mişcă trupul gras şi greu în fotoliu. Dar, mă rog, oricum Torres este prietenul meu şi în ciuda situației proaste în care se află finanțele mele... Ce mi se cere concret?

Ultimele cuvinte le spuse într-un fel evaziv. Părea evident că se aştepta să fie tapat de nişte bani, iar Ortiz era tipul de om care nu voia să se pună rău cu o stea în ascensiune ca Torres.

— Să mă introduceți în grupurile din New York, mister Ortiz. Dumneavoastră aveți relații bune printre cei care fac parte din ele.

Un oftat de uşurare şi un surâs au fost răspunsul.

— Doar asta?

— Da, doar asta.

— *Very well*, spuse Ortiz. În ce grupuri?

— Grupurile de acțiune, în primul rând cel al lui Mingolo Arteaga, al lui San Gil...

— Îi cunosc bine pe Mingolo şi pe San Gil.

— Îi pot vedea din partea dumneavoastră?

Ortiz nu răspunse imediat. Îşi cântărea răspunsul. Ştia că Arteaga şi San Gil erau la cuțite cu Torres.

— Cred că da, spuse cu o voce slabă.

— Credeți său sunteți sigur?

— Mă rog, spuse el neavând încotro. Sunt sigur. Am să-ți dau telefoanele, adresele. Dar, fireşte, dumneata nu...

— Nu vor şti că lucrez pentru Torres, dacă asta e ceea ce vă nelinişteşte.

— Da, asta mă nelinişteşte, recunoscu Ortiz.

Se ridică în picioare, încet, cu greutate, şi-i puse alte două degete de coniac lui Ricardo.

— Când pleci la New York?

— Mâine dimineață la şapte.

— Atunci îți scriu chiar acum adresele şi telefoanele lui Mingolo şi San Gil. Şi-ale lui Tatica Romano, dacă te interesează.

— Nu, de astea nu am nevoie, spuse Ricardo, şi bău încet formidabilul Martell, recoltă 1940.

— Un vechi proverb spune că pentru ca să cunoşti pe cineva ai nevoie de tot atâta timp cât ți-ar trebui ca să mănânci douăzeci de kilograme de sare, şopti Stuart Duke, privindu-l fix pe Mickey Normand. Personal, nu cred că sunt oameni pe care-i poți cunoaşte foarte bine în câteva luni. Eu nu cred că m-am înşelat în privința dumitale, Mickey: dumneata eşti tânăr şi ambițios, dar fidel.

— Mulțumesc, domnule, răspunse Normand cu un zâmbet înghețat.

— Ție îți pot vorbi deschis, spuse mai departe Duke, căci am încredere în tine.

Normand făcu un gest de aprobare, cu capul său bine pieptănat. Duke se aplecă într-o parte, în scaunul său turnant, şi-ntinse mâna dreaptă spre o cutie cu trabucuri care era pe birou. Luă unul, îl mirosi îndelung, după care-l aprinse răsucindu-l de mai multe ori între degete. Un trabuc ieftin de Virginia, îşi zise în sinea sa Normand, nici măcar o havană.

— Chestiunea este următoarea, atacă bătrânul, scoţând pe gură fumul albăstrui în timp ce vorbea, Kaplan mi-a dat să verific dacă un anume Roberto San Gil, din New York, a avut vreun amestec în atacul de acum două săptămâni asupra sătucului ăluia din Cuba, Boca de Pájaro. Cunoşti chestiunea?

Normand se aplecă puţin şi-şi potrivi ochelarii cu arătătorul.

— Vag, domnule.

— Ce ştii? întreabă Duke.

— Că Agenţia n-are deloc a face cu el...

— Exact, spuse Ducke. Exact.

Trase cu putere din trabuc. Normand observă cu dezgust că bătrânul udă excesiv vârful, dar neplăcerea nu i se văzu pe faţă.

— Ei bine, problema e următoarea, spuse bătrânul, pentru prima oară am fost lăsaţi de-o parte şi nu viceversa. Or, asta, cum e lesne de priceput, nu trebuie să se mai repete. Noi suntem cei care trebuie să ştim problemele privitoare la Cuba. Cred că dumneata înţelegi asta.

— Perfect, domnule, răspunse Normand.

Duke făcu o pauză enormă înainte de a aborda miezul spinos al problemei. Încerca să citească în privirea lui Normand, dar luminile de neon din tavan se reflectau în ochelarii cu rame de metal şi dădeau ochilor lui un aspect impenetrabil de monedă de argint. Până la ce

punct putea avea încredere în el?

— Am făcut o mică greşeală de calcul, începu să spună încet. I-am încredinţat afacerea lui... mă rog...

Duke păru că se fâstâceşte, dar Normand se făcu că nu observă nimic.

— Mă rog, lui Harry Tertz, spuse în cele din urmă, de parcă i-ar fi fost îngrozitor de greu să scoată cuvintele din gură. Ce mai, recunosc că mi-ai atras atenţia că bietul Harry e terminat...

Normand nu spuse nimic. Pe dinăuntru plesnea de satisfacţie.

— Am pierdut două săptămâni cu Harry, spuse jenat Duke. Kaplan mi-a dat patru şi nu mai rămân acum decât două. Ştiu că-i greu dar... Dacă-ţi încredinţez dumitale chestiunea, e cineva din echipa dumitale care-ar putea obţine informaţia asta? Vreau să spun, cineva în stare să afle dacă oamenii lui San Gil au cu adevărat vreun amestec în cele petrecute la Boca de Pájaro? Doar să afle, Normand. De rest, în caz afirmativ, se ocupă alţii...

— Cred că da, domnule.

Pe Duke îl surprinse rapiditatea cu care răspunse secundul său...

— Într-adevăr? şopti.

— Într-adevăr, domnule.

JOI

A doua zi dimineaţă, Mike Normand se întâlni în holul hotelului Phoenix, în Queens, cu doi din cei mai buni oameni ai săi, Philip Pawelezak şi Charlie Melton. Într-o jumătate de oră i-a pus la curent cu ce voia şi mai ales cum voia. Le-a dat adresa lui San Gil şi le-a subliniat că

la 11 p.m. îi aştepta tot acolo, la Phoenix.

— Luați cu voi un magnetofon, le spuse Normand, care savura de pe-acum victoria asupra bătrânului Duke, şi ser.

Pawelezak şi Melton au luat de la biroul lui Normand un aparat Pioneer model CT5151, cu bandă, şi şase fiole de ser LS-140. Au servit prânzul, au intrat într-un cinema să vadă un film cu Bruce Lee şi, la 5 şi 30 după-amiaza, se-ndreptau într-un Mercedes de culoarea lămâii spre numărul 19357 de pe Park Avenue.

Era o clădire de beton şi sticlă, cu douăzeci de etaje şi ferestre mari. Ocoliră blocul şi-şi lăsară maşina la vreo cincizeci de metri. Se-ntoarseră pe jos. Melton avea-n mână magnetofonul.

Nu era nimeni în hol. Au luat liftul. Etajul VI.

Philip Pawelezak sună la soneria de la apartamentul lui San Gil.

Căpitanul Riquenes şi locotenentul Sarduy priveau de la fereastră lumea care trecea pe strada L. De mai mult de cincisprezece minute stăteau aşa, fără să scoată o vorbă, după ce discutaseră timp de aproape trei ore, aşezați în fața hărții Cubei (scara 1 la 50000) desfăşurate pe biroul lui Riquenes. Era aproape 5 după-amiază.

Reluând firul discuției – de parcă n-ar fi tăcut atâtă vreme – căpitanul spuse:

— Dacă Torres nu-i amestecat în afacerea de la Boca de Pájaro, de ce l-a dat atunci Agenția de-o parte? Sarduy nu răspunse imediat. Îşi scoase încet pipa dintre buze.

— Din câte zice Bruno, lui Torres i s-a garantat că Agenția nu are nicio legătură cu atacul de la Boca de Pájaro. Relațiile lui Torres cu CIA sunt foarte strânse,

dar, în sfârşit, poate că Agenția nu vrea să joace toate cărțile cu el şi că lucrează, pe ascuns, cu alt grup.

— Dar de ce? L-ar fi putut folosi pe Torres pentru asta. Eu nu cred că CIA este străină de afacere, cu siguranță că nu. De ce nu l-au folosit pe Torres? E tipul de acțiune pe care el şi grupul lui îl anunță de mai bine de-un an.

Sarduy îşi îndreptă ochii spre tavan şi se gândi câteva secunde înainte de-a răspunde.

— Nu, domnule căpitan, Torres anunța acțiuni de anvergură. Toată povestea aia cu forța de eliberare pe care tot zice că o organizează... Asta-i o acțiune la scară mică, de felul celor pe care le făceau până acum cinci ani „Delta 99". Fireşte, CIA ştie că Torres e un şarlatan; mi se pare că-l folosesc ca să-i țină grupați şi în efervescență pe cei din exil. Doar *gusanii* din Miami cred în rachete şi-n armata lui de fantome.

Riquenes se uita la el.

— Cu atât mai mult, Rodolfo. O lovitură ca cea de la Boca de Pájaro dă vitalitate deterioratului „Plan Torres". Dacă obiectivul este să-i țină uniți şi în activitate pe cei din exil, ce altă modalitate mai bună există decât întărind imaginea publică a lui Torres printr-o acțiune ca cea de la Boca de Pájaro?

— Poate că cele petrecute la Boca de Pájaro n-au făcut decât să scadă creditul lui Torres, domnule căpitan. Gândiți-vă puțin, Torres a adunat bani timp de un an şi jumătate... Cât spunea *Réplica?*

— Două milioane...

— Două milioane. Nu poate apărea acum cu aşa ceva, după ce-a anunțat timp de aproape doi ani o invazie şi după ce a adunat bani ca s-o organizeze, bombardarea, pe timp de noapte, a unui sătuc de pescari lipsiți de apărare. Ce-l intereseâză pe el e să amenințe cu

rachetele lui, să anunțe iminența invaziei... şi să adune mai departe bani.

Riquenes îşi îndreptă din nou privirea spre strada L, cu zece etaje mai jos. Bărbați, femei, copii care mergeau şi veneau de la şcoală, de la lucru; viața de toate zilele, oameni care, la drept vorbind, nu se gândeau în clipele acelea la vreun pericol, ci să ajungă mai repede unde voiau să ajungă, să fie fericiți.:.

— Bine, acceptă. Să admitem atunci că Torres nu-i amestecat deloc în afacere. De ce CIA neagă însă că ar fi organizat atacul?

Riquenes aprinse o țigară. Ochii locotenentului Sarduy urmăreau cu invidie fumul albastru care urca spre tavan. Lovi în palmă uşor de câteva ori, cu pipa şi se uită în altă parte.

— Să pornim de la fapte concrete, domnule căpitan. Torres nu-i amestecat, CIA spune că nici ea; dar noi bănuim că nu-i aşa şi că CIA este amestecată. Dacă-i aşa, CIA joacă murdar cu Torres. Cu ce scop? Poate ca să întărească vreun alt grup, care să-l substituie eventual pe Torres când acesta va fi trecut în umbră.

— Dar nici o altă organizație nu şi-a atribuit atacul. Ziarele nu spun nimic. Nici măcar Torres n-a făcut vreo declarație.

— Lui Torres, de bună seamă, îi este frică să recunoască public că există alt grup, sprijinit de CIA, care-i face concurență, domnule căpitan. Probabil că a preferat să lase să plutească o îndoială în ceea ce priveşte Boca de Pájaro, dacă a fost chestiunea grupului sau nu. Cât despre CIA, poate că vrea să păstreze în mânecă o a doua carte. De aceea s-ar putea să-i fi interzis grupului celuilalt să facă deocamdată vreo declarație.

— Pare logic.

— Totuşi, domnule căpitan, trebuie avute în vedere şi alte eventualităţi.

— Care, de exemplu?

— Că l-au dibuit pe Bruno şi că-i dau acum o falsă informaţie. Poate că-l fac să creadă că Miami n-are nimic cu toată chestiunea ca să ne dezinformeze. Sau poate că Bruno este, cum să vă spun, mort sau închis şi poate că un „muzicant" al Agenţiei e cel care transmite.

— Ar fi trebuit să descopere cifrul. Bruno nu li l-ar da.

— Sunt sigur de asta. Dar serviciile de descriptologie ale Agenţiei s-ar putea să fi aflat codul.

— Bruno nu li l-ar da, repetă Riquenes, de parcă n-ar fi auzit ce-i spunea Sarduy.

Cu ochii amintirii, Riquenes îl văzu limpede pe acel Bruno din 1957, care avea abia nouăsprezece ani şi care era deja şeful lui într-o celulă a mişcării „26 de julio". Faţa aceea un pic uimită şi tinerească se şterse, şi-n locul ei apăru faţa tensionată, dar senină, a acelui Bruno de care, în 1964, îşi luase rămas bun într-o casă a DSE-ului din Tarará; acel Bruno care rupsese cu tovarăşii, cu trecutul, ca să se îndepărteze tot mai mult de Revoluţie şi până la urmă să plece la Miami într-o misiune lungă şi grea. Acel Bruno care surâdea, îl îmbrăţişa pentru ultima oară, şi care a plecat după aceea, lăsând în urmă tot ceea ce iubea. Avusese apoi rapoarte asupra lui. Drumul, într-o barcă, la noroc, şi-n cele din urmă, Miami. Ştia cât de greu îi fusese să se cufunde în furnicarul lumii aceleia a exilului, să fie încă unul în masa aceea confuză, plină de ură şi de contradicţii. Vorbea bine englezeşte, de mic copil, dar nu fusese niciodată în Statele Unite. Aşteptând să se adapteze, Havana îl ţinuse „adormit" vreme de aproape un an (acela al sosirii lui la Miami: 1964). A folosit lunile acelea ca să înceapă să lucreze, să se-nscrie la karate şi

să stabilească contacte importante cu una dintre organizațiile contrarevoluționare cele mai agresive: MNR-ul. În 1965 i-a venit legătura de la Havana. I-a dat aparatul de emisie şi instrucțiuni. (Întâlnirea durase doar o jumătate de oră şi a avut loc într-o cafenea din strada 8; Ricardo n-a aflat niciodată numele tovarăşului care-i dăduse valijoara cu acel RT-48A, şi care i-a urat, cu o strângere de mână, mult noroc.) Din acel moment au început transmisiunile lui cu radioul. A fost autorizat de către Centru să meargă mai departe cu regularitate la karate, până ce obținu categoria de centură neagră.

Timp de cinci ani, fără să comită nicio greşeală, deşi întâmpinând multe obstacole şi trecând prin multe primejdii, Ricardo ținuse Havana la curent cu o bună parte din planurile care se puneau la cale în exil.

Multe primejdii.

În febiuarie 1966, bomba care pusese capăt vieții lui Pedro Orosmán, şeful MNR-ului, l-a rănit şi pe Ricardo. Fusese pusă la Cartierul general al Mişcării, în Sevilla Avenue, conectată la telefon. Orosmán avu nefericita idee să răspundă el însuşi la telefonul ăla neaşteptat... Nici măcar nu şi-a dat seama, probabil, de ce i se întâmplase. Ricardo a stat o lună într-un spital, iar după aceea s-a văzut obligat să dea declarație într-un proces care a făcut epocă la Miami. Bomba nu l-a omorât doar pe Orosmán, ci a dezintegrat şi organizația pe care o conducea. Dar în noiembrie al aceluiaşi an, Ricardo reuşise deja să se integreze în rândurile recent înființatei „Falanga Cubana" care-l avea în frunte pe Winston Macho Barroso. La începutul lui 1968 reuşise deja să facă în aşa fel ca fracțiunea lui Barroso să se unească cu mişcarea condusă de Jaime Torres. La sfârşitul lui 1968 Macho Barroso fu găsit mort în apartamentul său din Hialeah, iar Ricardo, fără să se aştepte la aşa ceva,

deveni şeful „Falangei Cubaneze” şi unul din principalii oameni de încredere ai bătrânului Torres. Mai târziu a aflat că Torres fusese cel care dăduse ordin să fie lichidat Barroso. Acest Jaime Torres în mai puțin de un an formase cea mai mare organizație contrarevoluționară pe care o cunoscuse exilul din 1959. Aşa numitul „Plan Torres” reuni – exceptând „Delta 99” – toate grupurile anticastrice. *Gusanii* din Miami credeau în Torres şi-şi puneau în el ultimele lor speranțe. Torres (un fost senator de-al lui Prío, care dădea asigurări că fusese în strânsă legătură cu Casa Albă şi cu Pentagonul) promisese să elibereze Cuba în 1970 şi toți îl credeau orbeşte. Doar Ricardo (şi Walter) ştia adevărul. Torres era un impostor, care se îmbogățea pe seama poveştilor cu Casa Albă şi Pentagonul; fabuloasele sale armate existau doar în imaginația lui febrilă. Ricardo însă reuşise să se infiltreze înăuntrul grupului select de colaboratori apropiați ai lui mister Torres. Acum, în 1969, poziția lui privilegiată îi îngăduise să verifice, într-o săptămână, că atacul de la Boca de Pájaro nu fusese pus la cale şi nici înfăptuit de nimeni din Miami.

— Tovarăşe căpitan.

— Te-ascult, spuse Riquenes.

— Există un amănunt. Să ne-nchipuim că, într-adevăr, a fost unul dintre grupurile din New York.

Sarduy o luă spre birou. Ridică harta. Dedesubt erau trei dosare pe care scria: *Comando 16 de abril*, *Patria y Justicia* şi *Acción Cubana*. Îl luă pe cel pe care scria *Patria y Justicia.*

— Dacă a fost unul din grupurile astea, de unde a plecat iahtul. Din New York nu, evident, spuse el surâzând.

— Poate din Miami, spuse Riquenes.

— Nici din Miami. Ar şti oamenii lui Torres şi ca atare

Bruno.

Tăcură amândoi câtăva vreme. Locotenentul strângea între dinți pipa stinsă; Riquenes stătea cu fruntea sprijinită de geamul ferestrei.

— Ei? spuse Riquenes, fără să se-ntoarcă spre Rodolfo.

Rodolfo Sarduy răsuci de câteva ori pipa între degete.

— Cred, tovarăşe căpitan, că nu putem face nimic până ce nu soseşte mesajul lui Bruno, spuse el.

Riquenes închise pentru o clipă ochii obosiți. Îi deschise.

— Asta cred şi eu, spuse în cele din urmă.

Zborul regulat al companiei Pan American sosi la aeroportul Kennedy la 10 şi 25 a.m. Era joi, 8 octombrie. O jumătate de oră mai târziu Ricardo luase un taxi şi la 11 şi 30 de minute intră în holul hotelului St. Moritz-on-the-Park. Rezervase camera de la Los Angeles. Recepționerul îi dădu cheia (etajul IV, camera 303).

Era obosit. Făcu un duş călduț şi ceru o sticlă de Courvoisier Reserve şi-o friptură.

Mâncă cu poftă, se odihni puțin şi, la 1 p.m., coborî în holul intrării. De la unul din telefoanele din hotel îl sună pe Roberto San Gil: TRAFALGAR 6-4678. Îi răspunse o femeie. San Gil nu era. Ricardo întrebă dacă vine înainte de 5 şi femeia nu ştiu (sau nu voi) să-i spună.

— La telefon Léon Ortiz, spuse Ricardo în spaniolă.

— Ortiz? răspunse femeia, vorbind şi ea în spaniolă. O secundă, vă rog.

Ricardo surâse. San Gil era acasă.

— Bătrâne, îi spuse o voce răguşită, de cealaltă parte.

— Nu e Ortiz, San Gil, sunt Ramón Sierra. Dumneavoastră nu mă cunoaşteți, Ortiz m-a trimis la New York anume ca să vă văd.

Ricardo îi explică în câteva cuvinte, că Ortiz avea nevoie urgentă de o favoare din partea lui. Nu era vorba de bani, de ceva mai lipsit de importanță. Putea să-l vadă imediat? Da, el, „Ramón", avea adresa.

San Gil îi dădu întâlnire la cinci.

San Gil puse telefonul în furcă. După care ridică din nou receptorul şi formă CHELSA 2-5693.

— Alo? i s-a spus.

— Fico?

— Nu, Pedritin.

— La telefon Roberto. Fratele tău e pe-acolo?

— Da. Aşteaptă puțin.

Roberto San Gil începu să bată în receptor cu unghia degetului arătător.

— Ce s-a-ntâmplat? spuse după puțin timp o voce de cealaltă parte a firului.

— Ortiz vrea să mă vadă, spuse San Gil.

— E la New York?

— Nu. M-a sunat un anume, San Gil răsfoi în agenda pe care o avea pe măsuța de lângă telefon... Ramón Sierra. Îl cunoşti?

— Niciodată n-am auzit de numele ăsta, spuse Fico Tablada.

— Vrea să mă vadă, din partea lui Ortiz.

— Pentru ce?

— Nu ştiu. Mi-a spus că era o treabă urgentă. Ce crezi?

— Nu-mi trece acum nimic prin minte, spuse, în cele din urmă Tablada.

— Ciudat că Ortiz cere o favoare prin altcineva.

— Da, aprobă Tablada, e ciudat.

— I-am dat înlălnire la cinci.

— Unde?

— Aici, la mine.

Fico Tablada se uită la ceas: unu şi douăzeci.

— Te sun de îndată ce pleacă tipul, spuse San Gil. Nu te mişca de-acolo.

Mai erau patru ore până la întâlnirea cu San Gil. Hotărî să vadă ceva din New York. Unica formă de a arunca o privire asupra oraşului, în aşa scurt timp, era să se urce în observatorul din Empire State.

Luă un taxi din faţa hotelului şi-i spuse şoferului unde voia să meargă. Nu era pentru prima oară când venea la New York, dar întotdeauna îl surprindea cumva mulţimea aceea copleşitoare care nu încăpea pe trotuare, fluviile umane care se topeau continuu în staţiile de metrou, traficul de nedescris al vehiculelor, zgomotul asurzitor al claxoanelor.

Pe măsură ce taxiul avansa spre bulevardul 5 colţ cu strada 34, părea că intră în inima haosului. (Citise undeva că prin faţa celor optzeci de mii de metri pătraţi ai bazei Empire-State-ului circulau zilnic peste nouăzeci de mii de automobile şi aproape trei sute de mii de persoane.)

Maşina îşi făcu drum încet prin oceanul de vehicule. În şfârşit şoferul reuşi să ajungă la trotuarul din dreapta, în faţa intrării principale a uriaşului acela cu o sută două etaje.

Cincisprezece minute după aceea, Ricardo urca spre nori cu unul din cele şaptezeci şi patru de lifturi ale clădirii.

Ziua era senină. Fără vreo grabă se alătură – după ce plăti cinci dolari – grupului de vizitatori care invadau observatorul.

Ghidul începu să explice ceva despre Trade World Center – mai înalt decât Empire – care era în construcţie,

şi după aceea vorbi cu o voce monotonă şi lipsită de emoţie despre acel B-25 care se lovise într-o dimineaţă ceţoasă de clădire şi despre o altă întâmplare când un stol uriaş de păsări migratoare s-a făcut praf lovindu-se de etajul nouăzeci.

Ricardo nu l-a mai ascultat şi s-a întors cu faţa spre oraş. De acolo, New York-ul părea omenesc. Durerea, lupta pentru viaţă a furnicarului aceluia care se mişca neîncetat pe arterele Manhattanului, diferenţele abisale de clasă şi de rasă dispăreau de la înălţimea aceea. Rămânea doar o urzeală uriaşă de structuri de oţel şi beton care se întreţesea de-a lungul insulei, fără întrerupere, de la Hudson River până la Harlem River, de la Brooklyn până la Queens.

Dar Ricardo văzuse – pipăise – magma vie care palpita acolo jos; fusese în mijlocul lor, între bărbaţii şi femeile acelea. Văzuse multe. Trăise. Luase pulsul acelei ţări, bolnave de mânie, trufie şi frică.

A ajuns la nr. 19357 de pe Park Avenue la ora 4 şi 40, aproximativ. A lăsat să plece taxiul şi-a mai aşteptat zece minute. La 5 fără zece a urcat la etajul VI.

I-a deschis uşa soţia lui San Gil (aceeaşi persoană care răspunsese la telefon, evident). O faţă vulgară, nişte sâni moi sub capot. L-a poftit înăuntru şi un miros de margarină l-a izbit pe Ricardo.

San Gil intră în salon înainte ca Ricardo să se fi aşezat. Era un bărbat vânjos cu aspect de măcelar şi cu o voce de sergent; asta şi fusese în realitate în Cuba: sergentul senatorului Alipio Collazo. Citi cu atenţie scrisoarea de recomandare pe care Ortiz i-o dăduse lui Ramón Sierra (Ricardo).

Conversaţia n-a fost plăcută. San Gil vorbea măsurându-şi, prudent, cuvintele. Era limpede că nu

avea deplină încredere în acel Sierra de care nu auzise niciodată vorbindu-se. Când Ricardo abordă tema (Ortiz voia să ştie dacă era adevărat că afacerea de la Boca de Pájaro o organizaseră oamenii lui Jaime Torres din Miami) San Gil nu muşcă momeala.

— De ce crede Léon că eu aş putea şti ceva în legătură cu asta?

— Nu m-a trimis să vorbesc doar cu dumneavoastră, se grăbi să spună Ricardo, ci şi cu Mingolo Arteaga.

— Înțeleg, spuse, căzând pe gânduri, San Gil.

— Mai e şi altceva, spuse Ricardo. Să vedeți. La Miami toată lumea crede că tot tămbălăul îl pregătiseră oamenii lui Torres.

— Se crede asta? întrebă plin de curiozitate San Gil.

— Toată lumea, spuse categoric Ricardo. Ortiz nu.

— Şi ce crede Léon? întrebă San Gil.

— Mă rog, spuse Ricardo, de parcă ar fi fost vorba de o întrebare stânjenitoare, domnul Ortiz crede că... în sfârşit...

— În sfârşit, ce? întrebă San Gil.

— Domnul Ortiz crede că treaba au făcut-o oamenii lui Arteaga.

— Ai ăstuia? spuse San Gil fără plăcere. Uite ce este, prietene, ultimul perdaf pe care l-a tras Mingolo Arteaga a fost în cincizeci şi opt.

— Atunci cine? întrebă cu candoare Ricardo. Oamenii lui Torres...?

Fața unsuroasă a lui San Gil se lumină:

— Dumneata îl cunoşti bine pe Torres, domnule Sierra?

— Nu foarte bine, într-adevăr, şopti Ricardo.

— Eu da, spuse San Gil. E un fricos şi jumătate.

Ricardo se gândi amuzat că, cel puțin, în privința asta, San Gil avea dreptate.

În clipa aceea cineva sună la uşă.

— Deschid eu, îi spuse San Gil neveste-sii.

— Domnul San Gil, întrebă surâzând Philip Pawelezak.

— E aici, da, spuse San Gil uitându-se pe rând la cei doi bărbaţi.

— Dumneata eşti? întrebă Pawelezak.

— Şi dac-ar fi aşa? întrebă San Gil într-o engleză cât se poate de stricată.

Fără ca surâsul să-i dispară de pe buzele-i fine, Pawelezak scoase din buzunarul hainei un Magnum, trase cocoşul şi-i lipi ţeava între sprâncene lui San Gil. Toate astea într-o secundă.

— În cazul ăsta v-am invita să stăm puţin de vorbă... Şi adăugă în spaniolă

— Domnule...

Duke ar fi dat o sută de dolari ca să surprindă în ochii lui Mickey Normand o strălufgerare de victorie când îi predase, cu o zi înainte, cazul lui San Gil. Dar Normand ştiuse să-şi ascundă bine jocul, de asta nu-ncăpea îndoială, şi acum bătrânul Duke era, într-un fel, în mâinile lui. Se văzuse obligat să aibă încredere în el, dar avea, în ceea ce-l priveşte pe Normand, inima plină de rezerve.

Era trecut de opt seara. Se afla în salon, acasă, în strada Cold Spring, în nord-estul Manhattan-ului. La televizor dădeau un serial stupid de contraspionaj şi cei doi nepoţi ai lui Duke se zbenguiau în faţa aparatului în vreme ce eroul ghiveciului ăluia de film se bătea pe o străduţă din Harlem cu cinci sau şase negri.

Îşi aprinse cel de-al optulea trabuc din ziua aceea, dar de data asta fumul i se păru amar.

Nu s-ar putea spune că-l ura pe Normand. Deşi era

sigur că Normand îl ura pe el; sau, ceea ce era şi mai rău, îl disprețuia. Nu. El nu-l ura pe Normand. Nu-l ura, aşa cum nu ura viperele, ori tarantulele. Sunt ființe care nu trezesc sentimente; de ele se fuge, atâta tot. Dar iată că el, Duke, nu putea fugi de Normand. Dimpotrivă, avea nevoie de el.

Întotdeauna a avut bănuiala că pe Normand i-l puseseră ca secund pentru ca să-l supravegheze. Deşi poate nu exact asta. Părerea generală despre veterani în Agenție era proastă; erau văzuți, în cel mai bun caz, ca nişte piese inofensive de muzeu. În numai cincizeci de ani, Agenția fusese luată în stăpânire de noua generație. Acea nouă generație avea, indiscutabil, un spirit mai flexibil; era, adică, mai cinică.

Dar era oare Mickey un cinic? Poate ceva mai rău încă.

Duke simți fără să vrea un fior când îşi aminti de fața ascuțilă a lui Mickey Normand.

Fu greu şi dură mult.

Ricardo stătea întins, cu fața în jos, pe parchetul cernit, având mâinile legale la spate cu o cravată de mătase.

Mai întâi, unul din tipii aceia îl buşi-n nas cu țeava unui Browning.

— Da' ăsta cine-i? spuse cel care intră în salon cu un Magnum, mergând în spatele lui San Gil, care era livid la față.

— Tocmai a sosit, fu tot ce-i veni lui San Gil în minte să spună.

Celălalt tip îndreptă Browningul spre Ricardo şi spre nevasta lui San Gil, care se făcuse albă ca varul.

— Oameni de-ai tăi? întrebă cel care avea Magnum-ul, împingându-l pe San Gil spre un fotoliu.

— Nu-l cunosc, spuse San Gil.

— Nu-l cunoşti, ai? spuse cel cu Magnumul. După care, adresându-se celui cu Browningul: Zice că nu-l cunoaşte.

— La podea, întins, spuse cel cu Browningul.

Ricardo dădu să spună ceva.

— La podea, nemernicule, şi-l lovi în obraz cu pistolul.

Ricardo căzu în genunchi, dar nu-şi pierdu cunoştinţa.

Un fir de sânge începu să-i curgă pe nas şi picăturile pătară parchetul.

— Adu o sfoară sau o cravată, îi spuse cel cu Browningul, nevestei lui San Gil. Ea nu se mişcă. Părea ţintuită în podea şi ochi-i dilataţi priveau pe rând când la San Gil când la cei doi bărbaţi, de parcă n-ar fi înţeles.

— Fă ceea ce ţi se spune, zise San Gil.

Ca un automat, femeia se-ndreptă cu spatele spre cameră.

— Şi să nu cumva să-ţi vină vreo idee genială, *miss*.

Un minut mai târziu femeia apăru din nou în salon, cu o cravată lată, roşu cu alb.

Cel cu Browningul i-a luat-o din mână şi i-a spus lui Ricardo:

— Cu faţa-n jos, copilaş.

Ricardo făcu întocmai. Îl ustura îngrozitor faţa şi capul îi vâjâia.

Câteva secunde după aceea simţi că-i legau strâns mâinile la spate.

— Pentru tine-i asta, spuse cel cu Browningul, adresându-se lui San Gil, scoase nişte cătuşe cu magnet, din acelea pe care le folosesc poliţiştii în Bronx.

— Întoarce-te.

San Gil se-ntoarse. I-au pus cătuşele la mâini.

— Iar dumneavoastră, *miss*, spuse cel cu Browningul, veniți cu mine.

Femeia refuză, dar tipul o împinse spre cameră.

— Ce vreți să-i faceți? gâfâi San Gil.

— Liniște, spuse cel cu Magnum.

Acolo înăuntru, cel cu Browningul o închise pe femeie într-un şifonier. După care bătu la uşă şi spuse:

— Fără gălăgie, ne-am înțeles?

Femeia nu răspunse.

— Bine, spuse cel cu Browningul. Începem?

Cel cu Browningul deschise cu grijă valiza pe care o pusese pe sofa. Scoase magnetofonul şi o cutiuță de metal cu fiolele de LS-140. Ca şi cum ar fi pregătit instrumentarul pentru o operație, puse magnetofonul aproape de fotoliul în care cel cu Magnumul îl obliga pe San Gil să se aşeze. După care începu să pregătească o seringă din plastic.

— Ce vreți să-mi faceți? spuse San Gil.

— Moare de frică, comentă cel cu Magnumul.

— Ascultă, îi spuse cel cu Browningul, care umpluse cu un lichid albastru seringa.

— Mai trebuie să vină cineva?

San Gil nu răspunse.

— Bine, spuse cel cu Browningul, nu cred că-mi spui adevărul. În orice caz, dacă bagă cineva cheia în uşa asta, îți zbor creierii. E clar?

Îi făcură injecția lui San Gil. Aşa-i era de frică că se supuse docil în fața acului. Corpul lui de taur tremura ca o gelatină.

— Nu mă omorî, şopti el.

Niciunul din cei doi n-a catadicsit să-i răspundă.

Ricardo se întoarse uşor, ca să-ncerce să vadă ce se petrecea. Văzu că cei doi se aşezaseră în fața lui San Gil, fumând. Aşteptau ceva, era evident. Cu siguranță că

aşteptau ca injecția să-şi facă efectul.

— Nemernicul ăsta se droghează, spuse cel cu Magnumul. Cu siguranță. Te pomeneşti că nu-i face nimic. O fi imunizat.

— Dar ăsta-i drog pentru elefanți, spuse celălalt.

Cine erau? întrebarea revenea întruna în mintea lui Ricardo. Dar nu şi într-a lui San Gil, el ştia cine erau. Căci ştia că grupul lui acționase singur, fără să anunțe Agenția, în atacul făptuit cu cinci săptămâni în urmă; erau de la CIA.

San Gil simți ceva ca şi cum ar fi avut o muscă închisă în cutia craniană. Un zumzet, un gâdilat uşor. După care începu să respire cu greutate şi să transpire.

Ochii lui începură să vadă lucrurile, mobila din salon, de altă culoare, de altă mărime, după care... *îi apăru o salivă amară pe limbă, o amețeală tot mai puternică, o spirală care urca după el, din străfundul masei păstoase şi albastre în care începu să plutească, şi simți că venea cu capul în jos, avea senzații reci, calde şi umede şi, foarte departe, o față prelungă parcă văzută într-o oglindă de bâlci, o față care se chircea, se-ntindea de parcă era de cauciuc şi o voce tot îndepărtată care începea să-l întrebe şi...*

Fu greu şi dură mult. Ricardo recunoscu îndată simptomele drogului adevărului; fața lui San Gil păli, începu să transpire: închise ochii iar capul îi căzu pe piept.

Începu interogatoriul.

Era totuşi ceva de care cei doi tipi nu ținuseră seamă: limba.

Sub efectul drogului, San Gil începu să răspundă la întrebări în spaniolă.

9 şi 30 p.m.

Mickey Normand bău o înghiţitură de gin & tonic şi aprinse un Tareyton cu filtru. Stătea la o masă, în barul hotelului Phoenix, care subvenţiona revista „Playboy". Câteva *bunnys* [13] fâşneţe umblau încolo şi-ncoace printre mese, parfumate şi aproape goale, cu urechile lor lungi de pluş şi cu pămătufurile albe la fund.

La unsprezece avea să ştie dacă, într-adevăr, San Gil era omul lui. Dacă nu era San Gil, atunci rămâneau alte opţiuni cele două nume care erau pe lista pe care i-o dăduse Duke Mingolo Arteaga şi Tatica Romano, şeful „Acţiunii Cubaneze" şi, respectiv, al celeilalte organizaţii *Patria y Justicia*. De-ar fi San Gil ar câştiga timp.

Şi se gândi, surâzând uşor, la plăcuta surpriză pe care i-o păstra pentru marele final bătrânului Duke.

— Cred că asta-i tot, spuse cel cu Browningul.

San, Gil adormise, dar pe sofa erau două benzi de 3/4 pline cu o poveste lungă şi interesantă.

Ricardo îşi contractă muşchii când auzi vocea unuia dintre cei doi (cel cu Browningul?).

— Şi cu ăsta?

— Dezleagă-l, spuse celălalt (cel cu Magnumul?). Îmi place cravata asta.

Creierul lui Ricardo înregistrase până la ultimul cuvânt confesiunea incoerentă a lui San Gil. Şi-acum, pirogravate parcă, nouă litere îi zvâcneau în pulsaţiile sângelui: *Stigmatul*.

Spaniola cât se poate de stricată a unuia dintre cei doi – cel cu Browningul? – fusese de-ajuns ca să-l poată interoga pe San Gil. Dar niciunul dintre ei n-avea o idee limpede despre ceea ce ascultaseră. Cu toate astea, auziseră (şi Ricardo odată cu ei, cu sufletul la gură)

[13] Animatoare.

planul complet al operațiunii *Stigmatul*, al cărui prim pas fusese făcut la Boca de Pájaro şi al cărei ultim pas avea să se facă chiar în duminica aceea (patru zile mai târziu) în portul Cienfuegos.

— Ridică-te, îi spuse unul dintre cei doi lui Ricardo.

Încet, Ricardo se ridică-n picioare. Sângele i se uscase pe nas şi avea un colț al buzei umflat.

Cel cu Browningul îi desfăcu nodul cravatei şi mâinile lui Ricardo rămaseră libere.

— Nu s-a şifonat. E de mătase, spuse. Frumoasă.

Ricardo începu să-şi frece mâinile. Cei doi tipi țineau pistoalele îndreptate spre el.

— Cu care-ncepem? spuse cel cu Browningul, punându-şi cravata în buzunarul dinăuntrul hainei:

— Cu Frumoasa Adormită, spuse cel cu Magnumul.

Luă geanta, puse-năuntru magnetofonul, banda şi fiolele care rămăseseră; seringa şi-o băgă în buzunar. După care scoase un tub de metal negru, lung de vreo 10 centimetri şi-l înşurubă încet la țeava Magnumului.

— Gata, spuse surâzând.

Se-ntoarse spre San Gil.

Ricardo nu auzi împuşcătura, dar văzu cum corpul lui San Gil zvâcni brusc spre spate, târând după el telefonul. La doi metri căzu o marionetă grăsană dezarticulată, c-o jumătate de craniu zburat de un glonte 44. Pe pereți, pe perdele, pe covor, se vedeau bucăți de masă encefalică şi cheaguri de sânge înnegrit.

— Următorul, spuse cel cu Magnumul.

Ricardo se uita în ochii lui, dar ochii aceia erau goi, în ei era tot atâta emoție câtă putea fi în ochii omului care duce cărucioarele, în tunelul iubirii dintr-un bâlci.

Să moară?

Aşadar, în felul acela, într-un apartament din West Side din New York avea să moară? Paradoxal era că avea

să moară nu ca Ricardo Villa, şi pentru că era cine era, cu adevărat, ci într-un război murdar de bande, în chip de complice al lui Roberto San Gil. Iar *Stigmatul* n-avea s-ajungă nicicând la Walter. Ricardo Villa, fără să plece ochii, aşteptă împuşcătura.

Şi se-auzi o împuşcătură.

10 şi 25 p.m.

Normand ceru cel de-al treilea şi ultimul gin & tonic şi aceeaşi *bunny* blondă care i-l adusese în celelalte rânduri i-l aduse într-un pahar care-avea pictat pe el un alt „iepuraş" blond (dar ăsta într-adevăr complet gol).

Când fata se aplecă deasupra mesei ca să pună paharul şi să-l ia pe celălalt, Normand îşi agăță privirea ochilor lui cenuşii de sânii ei.

— Te-am văzut undeva? întrebă fără să surâdă.

— „Playboy", numărul din martie, din '65, pagina centrală, spuse ea.

— Şi cu mult mai puține haine decât acum, adăugă Normand.

— Oh, da, domnule, cu mult mai puține.

Îi întoarse spatele şi plecă legănându-şi şoldurile.

A murit în picioare.

Glontele îi intră prin spate şi-i străpunse inima.

Căzu cu toată greutatea, fără un geamăt.

Cel cu Browningul se-ntoarse şi trase de două ori, aşa cum trag profesioniştii. Primul glonte se-nfipse-n perete; al doilea deschise în umărul nevestei lui San Gil o floare de carne şi sânge.

Ricardo văzu totul *au ralenti*[14], ca într-un film.

O văzu ieşind din cameră, scăpată ştie dumnezeu

[14] Cu încetinitorul.

cum din şifonierul unde fusese închisă; o văzu ridicând cu ambele mâini un pistol 45, care probabil că era al lui San Gil şi-o văzu trăgând; auzi împuşcătura şi-l văzu căzând pe tipul cu Magnumul, străpuns de plumb.

Cel cu Browningul se-ntoarse două-mpuşcături şi nevasta lui San Gil căzu, doborâtă, pe covor.

Dar cel cu Browningul nu avu timp să se mai întoarcă şi spre Ricardo, cu o lovitură de karate, seacă şi fără pic de zgomot, acesta îl puse la podea, fără simțire.

Rămase un minut în picioare, încercând să-şi ordoneze ideile. În sfârşit se aplecă, deschise geanta şi scoase banda de magnetofon. După aceea luă Magnumul pe care mortul încă-l mai ținea strâns în mână, şi se apropie de tipul cu Browningul, care zăcea fără cunoştință. Îi dădu două palme zdravene peste obraji.

Încet de tot acesta deschise ochii. La un centimetru de nas avea silențiatorul, lung şi negru. Simți mirosul pătrunzător de praf de puşcă.

— Cine eşti? spuse Ricardo.

Omul nu răspunse. Ricardo trase cocoşul revolverului.

— Cine naiba eşti, nemernicule? spuse strângând din dinți.

— CIA, gemu omul, după care-nghiți în sec.

— Nu-i adevărat! spuse Ricardo.

— Jur că da.

— Ce-a fost cu San Gil? De ce toate astea? întrebă Ricardo.

Ochii dilatați ai tipului priveau fix țeava Magnumului.

— Nu ştiu. Am îndeplinit ordine, murmură.

— Ba ştii, spuse Ricardo.

— Jur că nu. Nu ştiu.

Ricardo coborî revolverul şi-i băgă silențiatorul în

gură.

— Nu ştiu, bâigui acela.

Nu se-nțelegea aproape ce spune; simțea, probabil pe limbă gustul iute al pulberii.

— Dă-mi o dovadă că eşti de la CIA, spuse Ricardo acceptând.

— Drogul, spuse tipul şi avu o icnitură (ca şi cum i-ar fi venit sa vomite).

Ricardo îi scoase silențiatorul din gură.

— Ce-i cu drogul? LSD. Acid lisergic. Povestea asta să i-o spui altcuiva.

— Nu-i LSD. E LS-140. Doar Agenția îl are.

Ținând pistolul îndreptat mai departe spre fața celuilalt, Ricardo scoase din valiză, cu o singură mână, cutiuța de metal care mai avea încă două fiole. Scoase una din ele şi-şi aruncă repede privirea pe ea, într-adevăr, LS-140. Nu se pricepea prea mult la toxicologie. I-o fi spunând adevărul tipul?

— Cum te numeşti? întrebă Ricardo.

— Milton Kaufmann, minți acesta.

— Ai vreun document? Carnet? Portofel?

— Doar o batistă şi nişte bani. Cum se obişnuieşte. Caută dacă vrei.

Ricardo se gândi că, într-adevăr, tipul n-avea să umble cu un carnet al Agenției la el.

— Bine, spuse Ricardo ridicându-se-n picioare.

Omul se ridică şi el în picioare. Tremura tot. Îşi acoperi fața cu amândouă mâinile.

— Nu fi laş, îi spuse Ricardo. N-am să te omor, doar dacă nu cumva, când am să plec, îți vine-n minte să ieşi imediat pe culoar. Ai înțeles?

Ricardo o luă încet, cu spatele, spre uşă. Tipul de la Agenție îşi ținea mai departe mâinile la față.

— Dacă ieşi înainte de 5 minute, ia-ți adio de la viață,

închise uşa şi făcu câțiva paşi pe culoar. După care coborî în fugă cele şase etaje.

Era 10 şi 30 noaptea. Locotenentul Sarduy era la el în birou şi tocmai stinsese lumina ca să se ducă acasă şi să-ncerce să-şi ostoiască puțin oboseala din ziua aceea.

Închise uşa după el şi se-ndreptă spre ascensor.

După cinci minute era în stradă. Volkswagenul lui era la mai puțin de zece metri de clădire.

O jumătate de oră după aceea se-ndrepta, cu 60 km la oră, spre Bauta, unde locuia.

Timpul zboară, îşi zise. Da, timpul aleargă vertiginos. Cinci ani nu-s nici mult nici puțin, totul depinde de ceea ce se cheamă viață: cât ai făcut, cum ai stors fiecare minut, ce-ai câştigat şi ce-ai pierdut. Din acest punct de vedere cinci ani erau aproape o veşnicie pentru Ricardo Villa.

S-o fi schimbat? Întrebarea era superfluă, pentru că el nu-l cunoştea pe Ricardo; doar pe Bruno, care pentru el, care începuse să lucreze cu căpitanul Riquenes când Bruno transmitea deja de un an, era doar nişte cifre, un semnal de joasă frecvență în fiecare săptămână, un dosar plin de referate deosebit de importante asupra activității contrarevoluționare din Miami.

Asta era Bruno.

Dar dincolo era un om, o față, un sacrificiu uriaş. Dincolo erau nişte nervi încordați până la durere, o voce, inima unui tovarăş care-şi punea viața în primejdie. Dincolo era Ricardo Villa, pe care nu-l văzuse niciodată.

Nici măcar o fotografie de-a lui n-a văzut. Şi nu-i ştia nici povestea. Sistemul natural şi logic de compartimentare cu care se lucra, nu prevedea ca el, Sarduy, să ştie ceva despre trecutul lui Ricardo Villa. Aşa se numea în realitate? Nici de asta nu era sigur.

Pentru el era Bruno, pur şi simplu.

Dar omul acela, atât de departe – singur precum cosmonautul în cel mai absolut gol al spațiului tăcut –, luptătorul acela anonim şi el erau uniți prin ceva mai mult decât nişte semnale de joasă frecvență; îi unea aceeaşi credință în victorie, aceeaşi iubire pentru pământul care-i văzuse născându-se, aceeaşi fidelitate față de sângele vărsat pentru ca pământul acesta să fie cândva locul frumos în care să alerge liberi fiii comunismului.

Săptămână după săptămână, ascultase semnalele care-i veneau prin eter. Era ca şi cum i-ar fi simțit zvâcnirile pulsului; era ca şi cum ar fi ştiut că era viu. Dacă zvâcnile acelea ar tăcea, dacă lui Bruno i s-ar frânge cândva viața, şi el, Rodolfo Sarduy, ar muri puțin.

Sângele îi făcuse frați. Legăturile de neînvins ale sângelui aceluia roşu.

Fără să-şi dea seama, apăsase pe accelerator şi acum Volkswagenul lui alb alerga în goană pe Quinta Avenue.

Deodată senzația aceea dulce de putere pe care o avusese în barul hotelului Phoenix dispăru. Ceea ce-i strângea acum, lui Mickey Normand, ca într-un cleşte inima, era o senzație înghețată şi dură de mânie şi de neputință. Dinaintea lui, în holul hotelului, era Charlie Melton care-i spunea că San Gil era mort, de-adevăratelea; dar nu numai el, ci şi nevasta lui, şi mai ales Pawelezak, împrăştiați cu toții pe covor, într-un apartament din Park Avenue, ca un fel de măcel al Sf. Valentin din vremurile de demult. Şi-i mai spunea că un cretin de bitang necunoscut fusese martor la măcel şi că, doamne, luase banda cu mărturia lui San Gil.

Buzele subțiri ale lui Normand tremurau şi mâinile lui albe ca de ghips se vedeau crispate pe brațele fotoliului.

Balanța se înclina în mod periculos în favoarea lui Duke.

În ciuda urâtei amintiri a țevii Magnumului în dreptul ochilor, Charlie reuşi să surâdă uşor.

— L-am fotografiat, şopti el.

— Ce spui? zise încet Normand.

— Că l-am fotografiat. Micronikon-ul montat în aparatul meu Rolex i-a luat cel puțin zece instantanee frumuşele.

Şi Charlie îşi acoperi fața aşa cum făcuse în apartament cu câteva clipe înainte ca Ricardo să fi ieşit cu revolverul într-o mână şi cu banda în cealaltă. Într-adevăr, Normand văzu că, aşa cum ținea mâinile, cadranul Rolexului GMT al lui Charlie Mellon se afla în dreptul feței lui.

S-a ridicat în picioare dintr-un salt.

— Hai, spuse şi ieşi în stradă, urmat de Charlie.

Ricardo nu stătu decât o jumătate de oră la „St. Moritz-on-the-Park", cât să-şi ia geanta, să restituie maşina, să plătească ce avea de plătit şi să plece ca din puşcă în căutarea unui taxi care să-l ducă până la aeroportul Kennedy.

Ajunse la aeroport la unu fără un sfert, dar nu era niciun zbor spre Miami până la şase dimineața. Ce putea face? Treaba era urâtă şi nu era deloc indicat să rămână în New York niciun minut în plus. Dacă închiria o maşină la Hertz şi se ducea la Miami pe şosea? Nu, prea mult timp pierdut. Nu i se părea bună – nu putea spune de ce – nici cealaltă variantă să ia un avion către orice alt oraş şi de-acolo să se-ntoarcă la Miami. Dacă tipii care-l omorâseră pe San Gil erau într-adevăr de la CIA, îi întindeau deja cursa ca să-l prindă. Poate că cel mai bine ar fi să facă ceea ce vor crede că n-o să facă să

rămână patru ore la New York şi să plece la şase dimineaţa la Miami.

S-a hotărât pentru această ultimă variantă. Cumpără un bilet pentru zborul de la şase după care luă un *yellow cab* din aeroport.

— Încotro, îi spuse şoferul.

— Du-mă undeva unde se mănâncă bine.

VINERI

La 2 şi 30 dimineaţa fotografiile făcute cu micronikon-ul lui Charlie Melton erau deja developate în laboratorul de la etajul II al clădirii 1 a Agenţiei (Sheraton Building). La 2 şi 45 erau gata copiile pentru instalaţiile de radio-foto IBM de la etajul V. La 2 şi 55, în bunkerul din Langley, se primea semnalul de la New York. La 3 şi 5 memoria de imagini a instalaţiei Digitronics transforma în fotografii semnalele primite. La 3 şi 10, computerul Berison-Lehner stabilea, cu o viteză de sub 0,03 secunde la mie codul 0101100011101010010, pe baza trăsăturilor din fotografie. La 3 şi 20 analiştii din centrul de acţiune al PGP-ului (Profil Global al Personalităţii) stabiliseră că este vorba de dosarul lui Ricardo Villa Solana. La 3 şi 25 acest dosar, clasificat cu CONFIDENŢIAL şi cu cifrele de arie CUB-12364-3838, intra în procesul de radio-foto IBM. La 3 şi 30 se primeau la etajul V din Sheraton douăzeci şi şase de semnale rapide, corespunzând celor 26 de pagini ale dosarului. La 3 şi 50 erau developate negativele. La 4 şi 15, într-un mic birou, destinat anume unui asemenea scop, la etajul III al clădirii, Mickey Normand studia dosarul omului care luase banda şi plecase cu ea.

Ricardo Villa Solana. În dosarul, care fusese trimis de la Langley, apărea ca având legătură cu activitățile anticastriste din Miami şi Key West, ca propagandist al fracțiunii celei mai recalcitrante a MRC-ului. Dar din 1968 devenise unul din cei mai apropiați colaboratori ai lui Jaime Torres. Lucra ca traducător pentru editura Diamond & Meyer din Miami, specializată în cărți de autori spanioli şi hispano-americani în tipografiile Diamond & Meyer se edita, în afară de asta, pentru Florida, ziarul „Alerta", al lui Gustavo Montes, un adept fără rezerve al lui Jaime Torres. În rest, Villa Solana, treizeci şi doi de ani, un metru nouăzeci, păr castaniu, ochi cenuşii...

Mickey Normand aprinse un Tareyton şi se uită din nou la fotografiile lui Ricardo cele care erau în dosar (două, de carnet făcute în 1065) şi cele pe care le făcuse Charlie cu micronikon-ul – în astea apărea privind spre aparat (fără să ştie) cu un Magnun cu silențiator în mâna stângă.

Ce făcea acest Villa Solana la Roberto San Gil? Charlie spunea că San Gil îl asigurase, pe el şi pe Pawelezak, că nu-l cunoştea. Atunci?

Dar ceea ce era sigur era că o ştersese cu banda, trebuia găsit. Se uită la ceas: 4 şi 20. O mai fi încă la New York sau o fi plecat deja la Miami?

Ridică receptorul şi-i ceru centralistei să-i dea legătura cw aeroportul Kennedy. Două minute mai târziu ştia că nu era niciun zbor spre Miami până la şase dimineața.

— La ce oră a plecat ultimul avion spre Miami, *miss*? o întrebă pe fata de la Informații.

— *Just a minute, please*[15].

[15] O clipă, vă rog.

Consultă listele şi după o jumătate de minut răspunse:

— 11:40, sir.

— *Thanks*[16].

Puse receptorul în furcă şi-l sună pe Charlie Melton, acasă. Răspunse chiar el.

— Normand la telefon.

Vocea păstoasă a lui Charlie se învioră.

— V-ascult.

— La ce oră a plecat tipul ăla de-acolo?

Charlie avu la dispoziție doar zece secunde ca să se trezească de tot, să descopere că „tipul ăla" era tipul care-o ştersese cu banda, şi că „acolo" era apartamentul lui San Gil.

— După 11, cred.

— Crezi, sau eşti sigur?

— Mă rog, sunt sigur, spuse el, fără să fie foarte sigur.

— Bine. Stai lângă telefon. Te sun peste zece minute.

Normand închise telefonul fără să-şi ia rămas bun.

Mai era încă o posibilitate. Sună iarăşi la aeroport şi ceru din nou să i se dea legătura cu Informațiile..

— Miss, spuse cu cea mai dulce şi mai amabilă voce posibilă, sunteți atât de drăguță să-mi spuneți dacă un anume domn Ricardo Villa Solana a luat avionul de Miami, Florida, de la 11 şi 40? Ştiți, sunt agent de asigurări şi... oh, dar e-o poveste lungă şi plictisitoare. M-ați putea ajuta să-mi găsesc clientul?

— *Just a minute, please*.

Fata puse receptorul între umăr şi obraz şi sună la ghişeul pentru zborurile naționale – National Airlines – de la unul din telefoanele pe care le-avea în față. După două minute îi spuse lui Normand

---

[16] Mulțumesc.

— Nu este niciun Ricardo Solana, domnule.

— Mulțumesc, *miss*.

— *You'are welcome, sir*[17].

Normand închise telefonul. Acum avea mai multe cărți în mână: una, că Ricardo Villa n-a părăsit New York-ul şi că o va face în zborul de la şase; a doua, că va părăsi New York-ul peste trei zile, poate săptămâna următoare; a treia, că a luat, sub alt nume, avionul de la 11 şi 40 (deşi, dacă stăteai bine să te gândeşti, asta era cel mai puțin probabil, căci din Park Avenue până la aeroport nu era mai puțin de-o oră de drum şi după Charlie, Villa ieşise din apartamentul lui San Gil după unsprezece); a patra, că ar fi luat un avion spre altă localitate (Orlando, Jacksonville, în sfârşit...) a cincea, că a plecat din New York cu autobuzul sau cu maşina...

În primul caz totul era hotărât. Ar fi de-ajuns să fie aşteptat la 6 la aeroport şi să fie invitat cordial să facă o plimbare. În cel de-al doilea caz, chestiunea se complica, deoarece ar trebui să-l caute prin tot New York-ul şi să-l găsească, ceea ce, n-avea să fie uşor fără autorizație de la Duke (sau, de mai sus, de la Kaplan) datorită numărului de oameni care trebuiau mobilizați; rămânea încă, fireşte, acțiunea cea mai pasivă: să-l aştepte la aeroport. Dar dacă pleca cu *Greyhound*-ul[18] sau cu maşina? În schimb, în cel de-al treilea şi-al patrulea caz trebuia să-l caute la Miami.

Stinse țigara apăsând-o cu putere în scrumiera de aluminiu care se afla pe birou. Bine. În orice caz nu pierdea nimic dacă-l trimitea pe Charlie la aeroport şi...

Rămase cu privirea fixă la scrumieră. Ochii îi sticliră şi buzele i se întredeschiseră într-un surâs. Îi venise o

---

[17] Cu plăcere, domnule.

[18] Firmă de autobuze.

idee. Poate...

Sună din nou la aeroport, la Informații. Aceeaşi voce de femeie spuse:

— *Information, good morning*[19].

— Sunt persoane care au sunat şi s-au interesat de zborul spre Miami de la 6 a.m., vorbea dinadins cât putea de repede. Şi uitați nu-l găsesc pe clientul meu Ricardo Villa Solana la... Cred că v-am explicat ceva în legătură cu nişte asigurări şi nişte bunuri... În sfârşit, vă deranjez mult dacă mi-ați putea spune... Ar fi greu să vedeți dacă Mr. Villa a rezervat bilete pentru avionul de la 6 spre Miami?

— Mai spuneți-mi o dată-numele, please.

— Ricardo Villa Solana. Ricardo, *like*[20] Richard, Villa, *with double l*[21], Solana.

— *One moment, please*[22].

Normand numără nerăbdător secundele. Ținu telefonul cu umărul şi-şi aprinse altă țigară. Trase, nervos, de două sau de trei ori din ea.

— *Sir?*

— *Yes?*

— *Correct, sir, Mr. Richard Villa Sowlana: Flight number 505 for Miami, at 6 o'clook*[23].

— Ce noroc! spuse Normand.

— Mă bucur că v-am fost de folos, spuse fata.

Vânătoarea începuse.

---

[19] Informațiile, bună dimineața.

[20] Ca.

[21] Cu doi de l.

[22] Un moment, vă rog.

[23] Exact, domnule, Mr. Richard Villa Solana: Zborul cu numărul 505 către Miami, la ora 6.

...Şi atitudinea sa consecventă...

Dar mai-nainte de-a sfârşi
toată această fericire,
pierde-o-nfruntând-o,
i-ai măsura, ca nu cumva să-ți
depăşească firea: întrece-o,
vezi dacă-ncape întinsă în tot
cuprinsul tău.

CESAR

ANII

Miami. Fla. Bine. Richmond Uts la sud-vest, Biscayne Bay la est, Opa-Locka la nord-est... Şi mai ce? În centru Flagler, tăiat de Bulevardul 47. Flagler, artera vitală a „oraşului de jos" o stradă largă, dreaptă, iluminată în timpul nopții de jocul multicolor al reclamelor luminoase. La stânga Foam Rubber Center la dreapta Billy Temple Motorcycle Co.; la stânga: Loans $30,00-600,00 *(on your signature only*[24]*);* la dreapta Sholtz Insurence Agency la stânga: Masters of Miami (Featuring High Fidelity) la dreapta: Peacks: Studies of Dancing (Tap Modern Ballet Acrobatic Hawaian Modern Jazz Son Styling); la stânga... Bănci, agenții de asigurări, pompe funebre, marochinării, cinematografe,

[24] Numai cu semnătura dumneavoastră.

baruri, case de amanet, garaje, magazine de fierărie, farmacii, restaurante, studiouri fotografice, discoteci. Dar Flagler e mai ales strada marilor magazine din Miami: Kress, Burdine's, Baker's Richard's Flagler. Refugiații cubanezi umblă zi şi noapte pe strada asta curată şi mândră. Ochii se dilată; inimile bat mai repede; gurile se deschid ca să dea drumul ah-urilor uimite, oh-urilor involuntare; nasurile se turtesc de vitrinele magazinului Burdine's: blănuri somptuoase, rochii strălucitoare (model exclusiv), pantofi eleganți. Luminile albastre, verzi, galbene, pe care decoratorii le-au aşezat cu abilitate ici-colo, pun şi mai mult în evidență luciul pantofilor de lac, smulg sclipiri ireale mătăsurilor... Să se uite la vitrinele de pe Flagler a devenit una din puținele distracții pe care le au cubanezii exilați care n-au făcut rost de-o slujbă, care trăiesc încă din cei şaizeci de dolari pe care li-i dă *Cuban Refugee Center Employee*, care se îngrămădesc claie peste grămadă în chichinețele insalubre de lângă râu sau din zona căreia cineva i-a spus – cu evident umor negru – Paradisul. Cu mâinile băgate în buzunarele goale, bărbații străbat Flagler-ul încet, însoțiți de nevestele lor palide. Să vadă. Să vadă. Să-şi umple ochii de picupuri, magnetofoane, aparate pentru bucătărie, frigidere, arme de foc, echipamente sportive, maşini de spălat vase, cosmeticale, covoare, flori artificiale, ceasuri, mobilă, iahturi, perdele, jachete, jucării, automobile, detergenți, conserve, biciclete, genți. Să viseze la lumea aceea de obiecte făcute pentru toate comodităților, pentru toate gusturile, pentru toate orele, pentru toate uzurile, pentru toate capriciile. Obiecte în mii de culori şi forme şi mărimi: obiecte din plastic, din sticlă, din porțelan, din aluminiu, din lemn, din aur, din ghips, din argint, din oțel, din crom, din piele, din

platină, din cositor, din lână, din bronz, din tablă, din cauciuc. Obiecte pentru mâini, pentru brațe, pentru picioare, pentru păr, pentru față, pentru urechi, pentru ochi, pentru spate, pentru sex, pentru gură. Obiecte fragile, obiecte rezistente, obiecte eterne, obiecte pliante, obiecte incasabile, obiecte ductile. Obiecte de auzit, de văzut, de gustat, de mirosit, de pipăit. Obiecte care nu numai că se vând ci se pot şi închiria, se pot ipoteca, se pot da cu comision, ori cu o rentă, se pot scoate la licitație ori se pot schimba pe altele. Prin spatele celor care privesc (în vreme ce degetele pipăie, în fundul buzunarelor, puținul mărunțiş, cei doi sau trei dolari mototoliți) trec maşinile iuți şi silențioase ale celor care cumpără, de toate mărcile, de toate culorile, de toate prețurile, de toate mărimile. La volan va fi întotdeauna un floridan, a cărui privire batjocoritoare se va opri, o clipă doar, asupra acestor spinări care se înconvoaie în fața vitrinelor ticsite cu produse de primă, secundă, terță, cuartă, cvină, sextă necesitate.

Miami. Fla. Bine. Strada refugiaților cubanezi (pe care au luat-o aproape cu forța, dându-i afară pe yankei) este strada 47. Acolo se simt mai în elementul lor. Au înflorit acolo, în mai puțin de doi ani, copii spălăcite ale magazinelor care existau în Havana anului 1958. La *Primera de Muralla, La Casa de los Tres Centavos, La Antigua Chiquita, La Gran Via, J. Vallés, Los Reyes Magos, El Oso Blanco*. Voci cubaneze, râsete cubaneze, mustăți cubaneze, dosuri cubaneze – băgate ca într-o teacă în pantaloni pescăreşti culoarea pielii –, gesturi cubaneze. În strada 47 e cu putință *ligar un punto, sacarse un terminal, darse el corte cuadrado, echarse un láguer, amarrar un bisne, meterse un café, ponerse en onda, organizar un guiro, hacer la media, picar un chester, meter un tacle, correr una bote, pegar un tarro,*

dar un sablazo[25]. În discoteci se ascultă Olga Guillot, Fernando Albuerne, Celia Cruz; la radio se aud comentariile vitriolice ale lui Artalejo, glumele răsuflate ale lui Trespatines şi Nananina; la televizor apare faţa plină de pudră a lui Norman Díaz. Barurile se umplu de conversaţii gălăgioase şi de zgomotul zarurilor jucătorilor de cubilete. Uneori spiritele se încing, cuvintele devin mai acre, intră în scenă mamele şi se aude de îndată o voce piţigăiată care cere scatoalce, şi-o alta care spune, cu ton împăciuitor „aici nu s-a petrecut nimic, oameni buni". În strada 47, *hamburger*-ul a fost înlocuit cu pâinea cu *bisté* [26] *pop corn*'s-urile de *chicharrones de viento*[27], *Coke*-ul de *malta*[28] cu lapte. Acolo nu se vorbeşte englezeşte, deşi se spune *cofitera*[29], *dawtanear* [30], *hamanhuevo* [31]. Nu există cămăşi cu palmieri şi plaje, goale, ca în vremurile în care Miami era a floridanilor; apar pantofii cu vârf ascuţit, pălărioarele cu pană, şepcile tip Lasserie, pantalonii de dril culoare natur, *guayeberas*[32] scrobite, caninii de aur, şorturile cu o jumătate de număr mai mici (iar bărbaţii întorcând capul ca să strige „Mamă, ce picioare!"). Aerul se umple de strigăte, de palme date cu putere în spate, de

---

[25] În argou cubanez a agăţa pe cineva, a câştiga la loterie, a se tunde drept, a bea o bere, a face o afacere, a bea o cafea, a se pune la curent, a organiza o petrecere, a aştepta pe cineva sau ceva, a cere o ţigară, a spune o minciună, a bârfi, a pune coarne, a da o lovitură.

[26] Biftec.

[27] Jumări din porc sau din altceva (langustă etc.).

[28] Malţ.

[29] Cafetieră.

[30] A flana.

[31] Omletă cu şuncă.

[32] Jachetă confecţionată dintr-un material subţire.

fluierături. O masă eterogenă, în care se amestecă trădătorul cu *chulo*[33], demodata fată cuminte cu târfa din Colón, doctorul fără diplomă cu malagambistul de treizeci de ani, batistianul cu autenticul[34], cântărețul mediocru cu politicastrul, şarlatanul cu mercenarul, aventurierul cu găinarul, gogomanul cu şmecherul, fosta doamnă Pérez cu iubita lui Rodríguez, catolicul cu dinții în afară cu gangsterul. O ciudată fuziune de eşecuri şi patimi, de speranțe şi uri; un chist în pământ yankeu; un furnicar de organizații care-şi dispută firimiturile pe care le împarte guvernul; un du-te-vino de lideri care „acuma chiar că o să schimbe destinele…"; o luptă pe viață şi pe moarte între vechii impostori ai Cubei de ieri şi noii impostori ai „Republicii în exil" un „dă-te la o parte să m-aşez eu" între două beri şi o partidă de domino în maiou; o presimțire neagră că unica şi ultima ocazie s-a pierdut în nisipurile de la Girón; o credință alimentată doar cu edițiile săptămânale ale „Patriei" şi programele „Vocii" pe care nimeni nu le ascultă; o scârbă de-a trăi; o ranchiună surdă față de țara care-i ține de-o parte, care-i alungă de lângă ea de parcă ar fi întruchiparea tropicală a ciumei; şi, în afară de asta, certitudinea îngrozitoare că doamna aceea dintr-o familie atât de bună prețuieşte mai puțin decât un negru, că domnul acela reputat nu-i bun decât ca să distribuie benzina în garajele din Coral Gable. O alterare a vechilor valori – pentru că Pérez Hernández nu era nimeni în Havana, iar acum nu-l salută pe Hernández Pérez care avea o fabrică de cârnați în Santiago de Las Vegas – un dor straniu de mâncare cu iz cubanez. Şi-n amintire, imaginea unei Cube pe care o

[33] Întreținut al unei prostituate.
[34] Membru al Partidului Autentic.

jinduiesc, dar care nu mai există. Se duc şi vin, de pe un trotuar pe altul, bărbaţii şi femeile acelea fără chip, fără identitate. Falsa veselie ascunde o groază de nespus că a greşit cumva drumul, o poftă teribilă să vorbească de la balcon la balcon cu vecinii, să joace o partidă de cubilete la băcănie, să-ntrebe ce-a ieşit la Castillo, să pună pariu la colţul străzii pe numerele de maşini, să-ntrebe ce ştiu de bărbatul celei de la 23, să se uite pe gaura cheii când se dezbracă aia de la parter, să fie cu fundul în două luntri, să ia autobuzul de noapte şi să-i dea un sfanţ orbului care cântă, să-şi dreagă mahmureala cu o supă chinezească în Plaza del Vapor, să fie din nou „Pepe en La Habana", să joace o partidă de biliard în casa de joc de pe Consulado, să-şi „cureţe sabia" în Pila sau la Tanti Nena, să-l şperţuiască pe poliţist ca să nu-l atingă cu o amendă, să-i ia caimacul... servitoricii proaspăt sosite de la Camajuani, să tragă o marihuana în garajul de autobuze din Vibora, să-l ungă pe judecător, să aibă un post fictiv la Ministerul de Finanţe, să-nşele la cântar cu două uncii, să tipărească bancnote false, să treacă mărfuri de contrabandă la vamă, să bea Hatuey, să danseze la Cazinoul Spaniol, să vâslească în Miramar, să cumpere la El Encanto, să joace bingo la Tropicana, să citească *Cavalerul Cutezător*, să joace la loterie, să meargă la cinema Capitolio, ca să vadă filme deochiate, să-şi caute ibovnic, s-agaţe bărbaţi pe Galiano, să-l escrocheze pe *guajiro*[35] să fure găini, să meargă la Vedado Tennis ca să se pipăie pe-ntuneric cu cea mai mică dintre fetele Tarafe.

Miami. Fla. Bine. Ghiveci de obiceiuri din Llegayoón, Las Yaguas şi Los Pocitos cu cele din Nuevo Vedado, Miramar şi Biltmore. Fuziune de speranţe vagi, vise rele,

[35] Ţăran cubanez alb.

revanşe, tranzacţii, escrocherii, matrapazlâcuri, fanfaronade, minciuni, vitejie de doi bani, învârteli, afaceri proaste şi frică. Şi-n vâltoarea uraganului de hârtii, muiate în ură, în fiecare lună curg râuri de cerneală care anunţă că a apărut omul indicat, noul lider, adevăratul şef, căpetenia mult aşteptată, vajnicul căpitan, conducătorul incoruptibil, adevăratul *caudillo*, acela cu har. Se iscă o mişcare spasmodică în masa derutată a exilului şi, pentru o clipă (o lună, o săptămână, poate o zi), renasc speranţele de-a se-ntoarce pe poarta cea mare. Dar speranţele se risipesc, omul dispare şi totul revine la ce-a fost: aceeaşi implacabilă luptă între bande, acelaşi schimb de insulte între pamflete, aceeaşi concurenţă între fracţiuni, grupuri, comandouri, brigăzi, sectoare, totul pe un fundal tulbure de împuşcături în noapte.

Bine: Miami, Florida, unde am sosit la 12 martie 1964, după ce am navigat în derivă aproape o săptămână într-o şalupă de 15 picioare.

Trei zile după greva din aprilie 1957 am plecat de-acasă şi-am părăsit lucrul. Bătrânul mi-a dat o sută de pesos, şi-am făcut rost de-o cămăruţă într-o pensiune din strada Benjumeda. Aşa am reuşit să scap. Mulţi dintre tovarăşii de celulă muriseră; alţii se izolaseră şi vreo câţiva, foarte puţini, reuşiseră să ajungă în Sierra Maestra. În Havana rămăseserăm mai puţin de cinci, în mijlocul cercului poliţienesc ce se strângea tot mai tare.

Lavastida a fost cel care-a aranjat totul pentru ca să mă pot alătura gherilei. Era singura mea şansă. Într-o marţi mi-a spus că vineri aveam să plecăm la Santiago de Cuba cu maşina tatălui lui. Trebuia să ducem o mică încărcătură de ceasuri elveţiene şi mostre de pânzeturi. Aparent mergeam să vindem ceasurile şi pânzeturile unor

negustori cu amănuntul din Santiago, Holguín şi Tunas.

În noaptea aceea am sunat-o pe Yolanda. Ne-am dat întâlnire în parcul din San Marino, ca întotdeauna.

Ne-am întâlnit la opt seara.

6,00 p.m.

— Ce spui?

M-am aplecat puțin spre ea ca s-o pot auzi.

— Ziceam: e mult de când nu mergi acolo? spuse, încercând să ridice vocea peste zgomotul asurzitor.

— La Fomento? aproape am strigat. Da, de mult.

— Ah... întoarce... dată...

Vântul şi zgomotul motorului au înghițit ultimele cuvinte. Ea surâdea acum, iar eu am dat din cap că da, fără să ştiu în realitate ce voise să-mi spună. Vreme de câteva minute m-am făcut că mă uit la cer după stolul de pescăruşi care cu o clipă înainte se învârteau în jurul şalupei. Fără nicio nevoie – căci soarele atingea linia orizontului – mi-am pus mâna, streaşină, la ochi. Cerul era roşu şi gol.

M-am uitat la ea. Se întorsese cu fața spre apus.

5,10 p.m.

— Mă bucur că te-am întâlnit.

Îşi alunecă una din mâinile ei subțiri pe nisip degetele lăsară, încet, cinci brazde uniforme.

— Şi eu, am spus, privindu-i mâna, care se oprise deodată.

O ridică brusc şi-şi prinse pe cap pălărioara de foaie de cort albastră pe care vântul era cât pe-aci să i-o zboare. Încercă de mai multe ori să-şi strângă sub ea câteva şuvițe rebele de păr castaniu, în vreme ce eu o priveam – pentru prima oară după atâta vreme – cu atenție.

— Câți? Cinci ani. „Nu-mă-uita”, aşa i se spune în Pinar del Río plantei care face florile astea lila.

— Ce-i asta? am întrebat-o.

— O floare de „nu-mă-uita”.

Stăteam pe bancă în părculeţul din San Mariano, la câteva zeci de metri de Edison. Se făcuse întuneric. Floarea aceea lila dormea între filele cărții ei de Fizică III. Mi-o arătase, poate, ca să-i poată pronunța numele: „nu-mă-uita”, „nu-mă-uita”.

Nu fusese uşor. Primele dăți în care o condusesem până acasă refuză repetatele şi insistentele mele invitații la cinema.

O cunoscusem la băcănia chinezească a lui Luis Estévez, unde mergea toată şcolărimea de la Edison să mănânce înghețată de fructe.

„Cum te cheamă?”

„Lucreția Borgia”, mi-a spus, mâncându-şi cu poftă înghețata, cred că de tamarind.

„Eu sunt Popeye Marinarul, încântat”.

Am urmat-o vreo câțiva zeci de metri.

„Stai pe-aici?”

„Da, nu foarte departe”.

— Atunci, îi spun acum, n-ai vrut să-mi spui cum te cheamă.

— Eu în schimb ştiam cum te cheamă.

— Ştiai? Dar cum?

— Aşa, Aşa...

— Ce-nseamnă asta „aşa, aşa”?

Ea râse

— Mi-au spus spionii mei, dragă.

Amândoi am râs.

Atunci, în sfârşit, o sărut. Un sărut stângaci, înecat, umed, în vreme ce cartea de Fizică se rostogoleşte pe

iarbă iar mâinile mele îi caută sânii prin bluză.

5,25 p.m.

Când a terminat complicata operație, pălărioara îi rămase fixată bine pe cap şi nu-i mai cădea pe frunte nicio şuviță de păr castaniu. Îşi puse cu grijă ochelarii cu lentile de culoare închisă şi se uită la mine.

Surâse.

— Am îmbătrânit?

— Eşti la fel, am şoptit.

— Să nu exagerăm.

A stat câteva clipe şi s-a uitat la mine prin sticlele fumurii, dar surâsul i se şterse încet de pe buze până ce acestea se uniră din nou. Am privit iarăşi spre mare. Am luat un pumn de nisip şi-am lăsat să-mi curgă încet printre degete.

— Te-ai căsătorit? am întrebat eu, uitându-mă la movilița de praf auriu care se forma sub mâna mea.

Se auzi zgomotul stins al şalupei cu turişti din Bacuranao, care se apropia încet de chei.

— Mai bine povesteşte-mi de tine, îmi spuse.

„N-am multe de povestit", spuse ea. „Am optsprezece ani, studiez la Institut, m-am născut la Fomento, La..."

Am izbucnit în râs.

„Nu se poate"

„Ce?" a întrebai ea.

„Şi eu m-am născut tot la Fomento. Eram mic când am venit la Havana"

Izbucni şi ea în râs. Aruncă cornetul de la înghețată, M-am grăbit să-i ofer batista ca să se şteargă pe degete.

„Pot să te conduc până acasă?"

„Până la colț"

„Unde stai?"

„Acosta colț cu Juan Dalgado.”
„Eu pe Heredia colț cu Libertad.”
„E departe.”
„Nu contează. Te conduc până acasă”, i-am spus.

7,00 p.m.

— Ce-i asta? am strigat către bătrânul care conducea şalupa.

Se-ntoarse spre mine cu fața lui roşie de strălucirea soarelui la apus.

— N-avea nicio grijă, sunt veteran…

Ne-am uitat unul la altul şi-am surâs amândoi. M-am adresat din nou bătrânului, strigând:

— Ascultă, te întrebam ce-i aia care se vede acolo.

— A, sunt corali, răspunse bătrânul fără să se mai întoarcă de data asta spre mine, n-avea grijă, n-o să ne ciocnim de ei.

Erau nişte umbre cu nişte forme complicate care ieşeau la suprafața apei. Părea coca unui vapor scufundat.

— Sunt corali, am spus eu, ca şi cum ea nu l-ar fi auzit pe bătrân.

Sufla un vânt puternic, uscat. Începu să-şi lege peste pălăria de foaie de cort un batic imprimat. Cum era cu brațele-n sus, sânii îi tremurară o clipă sub pulover. Sfârşi de legat baticul sub bărbie. Colțurile libere fluturau în vânt şi-i biciuiau fața. Trăsăturile feței începeau să se estompeze, să se şteargă sub umbrele înserării. Soarele dispăruse complet şi acum nu ne mai lumina decât o strălucire albă care venea dinspre orizont.

— Ne-ntoarcem? am şoptit eu, aplecându-mă până aproape de obrazul ei.

Nu mă auzea.

— Prietene, hai să ne-ntoarcem, i-am strigat eu bătrânului. Adevărul e că nu merită să mergem mai departe, nu se vede nimic.

Nu ştiam de ce spuneam asta. Dincolo de mare, de apus şi de coasta care se zărea departe – unde străluceau câteva lumini – ce trebuia să vedem?

Şalupa începu să se-ntoarcă cu greutate, până ce se îndreptă cu prora spre coastă.

Ea stătea mai departe nemişcată, privind spre mare. Viziunea fugitivă a sânilor ei tari îmi întârzia în memorie.

— Îți place marea? i-am spus eu la ureche, ştiind că spuneam ceva prostesc.

Se-ntoarse brusc cu fața spre mine. Gurile noastre au fost, pentru câteva secunde, aproape de tot.

„Da" spuse, şi n-am mai auzit-o, am văzut doar mişcarea imperceptibilă a buzelor ei, şi până la mine ajunse, deodată, răsuflarea dulce a altor vremi.

„Îmi place marea."

— *Passport?* îmi spune funcționarul de la paşapoarte.

Surâse. Am o barbă de cinci zile, sunt ars de soare. Nimeni nu i-a explicat că am fugit din Cuba într-o barcă de apă dulce, că eram să mor de sete în Marea Caraibilor, că m-a dus până la coastă un grănicer US Navy? Sau trebuia cumva să fi fugit cu paşaport în regulă?

— *Sorry*, spune omul.

Un tip bun pentru reclamele de bere obraji rubiconzi, păr alb, şi puternic ca un taur. Mi-a spus că-i pare rău. De ce anume-i pare rău? Că am sosit în Statele Unite sau de aventura mea în apele Golfului, pline de rechini?

Se uita la mine cu simpatie. Dacă nu mă-nşel, s-a scuzat pentru prostia lui. Cum poate avea un naufragiat paşaport? Scoate dintr-o cutie de metal un cartonaş alb.

Îmi explică că-i fişa de *Parolee*. Începe să mi-o completeze (cu *capital letters*, cum cer instrucţiunile).

— *Family name?*

— Villa.

— *Given name?*

— Solana.

— *With one L?*

— *Yes, just one.*

— *United States address?*

Adresa din Statele Unite? Ce adresă pot da? Îi spun că n-am rude în S.U.A.

— *Friends?*

Prieteni? Nu, niciunul.

Funcţionarul nu are nicio reacţie. Sunt mulţi cei care vin în Statele Unite fără să aibă nici cea mai mică idee unde o să locuiască. Măcar eu vorbesc bine englezeşte şi sunt tânăr. Bănuiesc că asta i-a trecut prin minte, căci îmi face cu ochiul.

— *All right, Mr. Villa. Have you money?*

Bani? Da, am reuşit să scot din Cuba trei sute de dolari.

O jumătate de oră mai târziu, cu fişa de *Parolee* în mână, ies de la Oficiul de Imigraţie. Trebuie să mă prezint a doua zi la Cuban Refugee Center-Employee (mi-am notat adresa) să cer legitimaţia de *refugee* care-mi va da dreptul la şaizeci de dolari pe lună, o factură şi... Şi mai ce? Nimic altceva, cred.

Acum important e să mă bărbieresc, să mă spăl, să-mi cumpăr ceva haine şi să caut un hotel ieftin. O iau pe strada 26. Nimeni nu se uită la mine în ciuda înfăţişării mele. E drept, hainele nu-mi sunt rupte, doar un pic şifonate. Trebuie să fie vreo frizerie pe aproape.

La vreo treizeci de metri mai încolo, Carl's Barber Shop. Intru. Sunt trei scaune, dar numai unul e ocupat.

— Pe-aici, domnule, îmi spune într-o englezească cu ceva piper mexican un frizer îmbrăcat într-un halat alb, imaculat, chel şi cu nişte mustăţi negre şi dese.

— Tuns şi ras, spun în spaniolă, ca să tatonez.

Se uită la mine cu o expresie care mi se păru de neplăcere. Pesemne că vreun cubanez a plecat fără să-i plătească.

— Mexican? întreb în vreme ce el îmi pune la gât un şervet alb scrobit.

— *Yes, sir.*

Mi-a răspuns în englezeşte, ceea ce e un indiciu clar că nu vrea să vorbească cu mine. Nu mă dau învins.

— Sunt în căutarea unui hotel ieftin, spun, în timp ce el, cu o mişcare cam bruscă, lasă pe spate scaunul.

— Pe-aici pe-aproape nu e niciunul, răspunde, de data asta în spaniolă.

A început să-mi săpunească barba: un miros delicios, de spumă de cacao (dacă se poate spune aşa).

— Nu trebuie să fie neapărat pe aici pe-aproape. Mi-e totuna unde e.

O bună bucată de vreme nu face decât să-mi frece faţa cu săpunul.

Închid ochii.

— Este unul destul de bun în strada 47. Hotel Silvia.

Vocea pe care o auzisem acum nu era a frizerului mexican. Era o voce cubaneză. Deschid ochii, întorc capul şi-l văd pe cel care-a vorbit: e un bătrân proaspăt bărbierit care sta în celălalt scaun.

— Mulţumesc, spun. E departe de-aici?

— Oarecum, răspunde omul.

Mă-ntreabă c-o uşoară strâmbătură:

— Proaspăt sosit?

— Azi-noapte.

— Spania sau Mexic?

— Cu şalupa.

Lasă să-i scape un fluierat.

— A fost greu?

— Destul de greu.

Frizerul a pierdut patruzeci de minute cu bărbieritul şi tunsul meu. Bătrânul isprăvise de mult, dar l-am văzut că se-aşază pe unul din scaunele rezervate celor care aşteaptă, ca să fumeze o țigară. Evident, voia să-mi vorbească.

— Cât? i-am spus mexicanului, uitându-mă-n oglindă.

— Trei optzeci, plus *tax*, domnule.

— Cât în total?

— Patru dolari.

I-am dat patru dolari, exact. Pe ceilalți trei sute îi aveam în portofelul de piele.

Nu mi-a mulțumit.

Bătrânul s-a ridicat în picioare şi amândoi am ieşit în strada 26. Am pornit-o în direcția traficului.

— Mergeți încolo? i-am spus.

— Îhî.

Ca să-i satisfac curiozitatea a trebuit să-i povestesc aventura mea. I-am explicat că am plecat noaptea, prin Varadero, într-o şalupă cu un motor afară de bord. Am vâslit până n-am mai putut. Când am socotit că ne-am îndepărtat suficient de coastă am pus motorul în funcțiune. Am navigat timp de două zile, mulțumită rezervorului de benzină pe care avusesem precauția să-l iau cu mine. A treia zi s-a terminat combustibilul şi-am rămas în derivă. A patra zi mi s-a terminat apa. Noaptea, aproape de Andros, m-a găsit un grănicer din marina americană. Am dormit la închisoare. A cincea zi, dimineața, m-au interogat cei de la FBI şi mi s-au făcut fotografii. A şasea zi am fost pus în libertate (după ce au

verificat că sunt „solvent” – căci aveam trei sute de dolari). A şaptea zi n-am putut face ca Dumnezeu (să mă odihnesc): a trebuit să mă prezint – aşa mi s-a spus; la Poliție – la Oficiul de Imigrație.

— A şaptea zi e azi.

— Înțeleg, îmi răspunse. Şi unde-ai dormit în a şaptea zi?

— Într-un parc, i-am răspuns surâzând.

Am mai mers vreo două sute de metri.

— Poți lua un autobuz de-aici, până la strada 14 şi acolo…

— Am să iau un taxi.

Mi-a dat mâna şi mi-a spus că-l cheamă Ernesto Travieso şi că venise la Miami în 1960. Nu mi-a spus din ce trăia, dar judecând după haine nu-i mergea rău.

— Ricardo Villa Solana, i-am spus. Ştiți unde mă puteți găsi: Hotel Silvia, dacă sunt camere.

O aşteptam în fiecare zi când ieşea de la Institut. Mă lăsa s-o conduc până la barul Victoria, la zece metri de casă, dar nu voia să se oprească să stăm de vorbă şi nici să meargă la cinema.

Prima noastră escapadă a fost cea din parcul de pe San Mariano. (Floarea liliachie de „nu mă-uita”, cartea de Fizică, sărutul lung, tulburător…) Începând de atunci ne-am văzut aproape în fiecare seară; acum mi se amestecau în minte locurile şi datele, dar cred că am fost pentru prima oară la ea acasă în mai 1956.

Ne iubeam, cred, dar nu ne cunoşteam. A trebuit să vină greva din Şcolile Medii din Vibora pentru ca eu să aflu cu adevărat cine era ea iar ea să afle cu adevărat cine eram eu.

A fost într-o marți. Deşi a trecut atâta timp, n-am uitat că a fost într-o marți, 17 noiembrie, pentru că în ziua

aceea am împlinit eu nouăsprezece ani.

Se crease un Comitet de Grevă şi Mişcarea „26 de julio" a numit un delegat pentru fiecare şcoală. Am fost însărcinat să merg ca reprezentant al liceului Edison la o şedinţă care urma să aibă loc acasă la Papo Molina, cel de la şcoala Maristas (Papo Molina a fost torturat şi asasinat în 1958, în ajunul Crăciunului).

Am sunat-o pe Yolanda şi m-am scuzat, deşi era foarte, foarte greu de acceptat o asemenea scuză, dat fiind că era ziua mea. Dar m-a crezut. Nu-mi aduc bine aminte, dar cred că i-am spus că trebuia să mă duc la naşă-mea Margot care era bolnavă. (În paranteză fie spus, naşă-mea era sănătoasă tun în ciuda celor şaptezeci şi cinci de ani.)

La opt seara am ajuns la nr. 179 al străzii Juan Bruno Zayes, unde locuia Papo Molina.

Am bătut la uşă.

Amândoi eram cât pe-aci să scoatem un ţipăt de surpriză. Mi-a deschis Yolanda.

5,30 p.m.

Şalupa se apropia tot mai mult de chei.

— Te-ai căsătorit, Yolanda? am întrebat din nou, scuturându-mi nisipul care-mi rămăsese lipit de palme.

Nu reuşeam să-i văd ochii pe după ochelari, dar ştiam că mă privea fix.

— Da, m-am căsătorit.

Se ridică, sprijinindu-se cu mâinile pe nisip, şi merse până la malul mării. Îşi ridică fusta peste genunchi şi intră câţiva paşi în apă. Avea coapsele bronzate şi rotunde. M-am ridicat în picioare, mi-am dat jos tenisii şi-am luat-o spre apă. Foarte aproape se afla o bucată roşiatică de scoică. Am ridicat-o.

— Da, spuse, hai!

Mi-am strâns cămaşa şi, legănându-mi pantofii în mână, am pornit-o alături de ea spre chei.

— Cu câți ani sunt mai mare decât tine? am întrebat.

Am aşteptat câteva secunde, făcându-mă că cercetez cu luare aminte bucățica aceea strălucitoare de scoică.

— Am douăzeci şi cinci de ani. Nu asta voiai să ştii? Iar tu douăzeci şi şase, aşa e?

Nu m-am uitat la ea. Am aruncat cu putere bucățica de scoică spre apă. A ieşit pe mal şi-a început să-şi stoarcă pe nisip marginea udă a fustei.

— Dăm o raită cu şalupa?

Şi-a scuturat puțin nisipul de pe picioare şi şi-a pus papucii de cauciuc.

După marțea aceea, nu ne mai ascundeam unul altuia activitățile revoluționare. Cum e firesc, am lucrat mai departe în grupuri diferite şi, uneori – când îmi cerea ea –, o însoțeam când ducea vreun bon de colectă la Institutul din Havana sau la cel din Marianao. Ea nu participa niciodată la misiunile pe care le îndeplineam eu. Lucrul nostru era altfel mai riscant, mai periculos. O singură dată mi-a ținut la ea acasă nişte exploziv. Acela cu care a fost aruncată în aer stația telefonică a Companiei de Telefoane de pe Santos Suárez.

Eu terminasem bacalaureatul în septembrie, în acel an (1956), dar nu intrasem la Universitate. Aveam nevoie să lucrez şi-am obținut prin părinții mei un post de 100 de pesos pe lună, ca auxiliar de comerț la Publicidad en Transporta S.A.

Yolanda şi cu mine făceam planuri. Cine nu face când e tânăr? Voiam să ne căsătorim, să avem copii, să fim fericiți. Dar cine nu se gândeşte să se căsătorească, să aibă copii, să fie fericit? Mai târziu aveam să aflu că fericirea este doar una din fețele vieții, la fel ca suferința

şi îndeplinirea datoriei. Fericirea, aşa cum ne-o închipuiam atunci, nu există.

7,20 p.m.

Când şalupa începu complicata manevră de tragere la țărm era de-acum întuneric. Am sărit pe chei şi-am ajutat-o să coboare.

— Şefule, spuse bătrânul când dădeam să plecăm, sunt cinci pesos.

Yolanda şi cu mine ne-am uitat unul la altul şi-am izbucnit în râs.

— Aşa e viața, spuse ea.

Am scos o bancnotă de cinci pesos din buzunarul cămăşii şi i-am întins-o bătrânului. Am reluat drumul pe cheiul acela mic în penumbră, călcând cu grijă pe scândurile umede şi inegale.

Sus pe cer era o lună tulbure, decupată în noapte. Am mers prin nisipul care păstra încă din căldura soarelui. În depărtare clipeau luminile restaurantului din Bacuranao. Plaja era goală. Deodată m-am oprit şi-am luat-o pe Yolanda de după mijloc. Am tras-o uşor spre mine şi-am ştrâns-o-n brațe. Lăsă mâinile-n jos, pe lângă trup. Privea-n pământ.

— Dă-mi drumul, şopti ea.

Am dat s-o sărut, dar şi-a ferit obrazul.

— Nu, te rog.

Luna s-a ascuns în spatele norilor grei, întunecați. Am rămas aşa, față-n față, sub noapte.

— Haide! spuse.

Am lăsat brațele-n jos şi ne-am îndepărtat. Am luat-o spre restaurant.

Erau camere la „Silvia”. Proprietarul se dovedise a fi un cubanez destul de şmecher ca să-şi scoată banii la

timp după 1959. A trebuit să plătesc anticipat pe-o săptămână: 56 de dolari, 8 dolari pe zi.

Hotelul se afla foarte departe de centru, era mic şi deloc comod, dar preţul nu era prea ridicat. Mi s-a dat o cameră la etajul II (hotelul avea treizeci de camere, dar pe a mea scria pe uşă un exagerat 209). Era cât se poate de mică: pereţi cu tapet de hârtie bej, un pat îngust, un scaun, un paravan de aluminiu, o noptieră, tot de aluminiu, şi o veioză cu lumină de neon la capul patului. Ca unică podoabă o ramă aurită cu o reproducere a tabloului lui Remington: *Jefuirea unui tren de mărfuri.*

Am făcut un mic inventar al finanţelor pe care le aveam: îmi mai rămâneau 210 dolari. Nu era mult, dar măcar nu trebuia să am grija chiriei pentru o săptămână. Mai trebuia să-mi cumpăr nişte îmbrăcăminte, să merg la Cuban Refugee, iar după aceea să caut de lucru.

Chiar proprietarul hotelului mi-a indicat un loc, nu departe, unde se mânca destul de bine şi la preţuri relaliv mici: restaurantul Hong-Kong, pe strada 47 colţ cu Bulevardul 2, la vreo cincizeci de metri de hotel.

Era ora 12 şi mi-era foame, dar am hotărât să mă duc mai întâi să-mi cumpăr ceva de îmbrăcăminte.

Nu foarte departe am dat peste o prăvălioară a unui polonez, plină de hanorace pentru schi şi costume de baie, umbrele de plajă şi umbrele de ploaie. După ce ne-am târguit o bucată bună de vreme am ieşit din prăvălie cu două perechi de pantaloni, trei cămăşi, lenjerie de corp, ciorapi, o pereche de pantofi cu talpă de cauciuc, o geantă, un jerseu şi-o haină de sport ecosez (ceva demodat) pe care am plătit mai puţin de cincizeci de dolari. M-am întors la „Silvia", am urcat în cameră şi m-am schimbat. Mâncarea la Hong-Kong era destul de proastă, dar ieftină. Cu trei dolari am mâncat de prânz

(*arroz frito* special, *chopsuey* şi-o bere).

M-am întors din nou la „Silvia" şi m-am aşezat pe una din cele două sofale vechi din hol, ca să răsfoiesc un exemplar, nu mai puțin vechi, din „The Miami News". Am început să caut vreo ofertă de serviciu care mi-ar fi putut conveni deşi, la drept vorbind, orice îmi convenea, având în vedere că din capitalul meu îmi rămâneau doar vreo sută cincizeci de dolari.

Era aproape patru după-amiaza. În holul hotelului nu se afla nimeni şi dincolo de tejghea căsca zgomotos Felix Martinez, proprietarul. Era un tip deosebit. Părea mai degrabă spaniol decât cubanez: obraji roşii, păr de culoarea paiului, ochi deschişi. Am lăsat exemplarul din „The Miami News" unde-l găsisem (adică pe covor) şi m-am apropiat de el.

De dimineață văzusem că lângă stelajul cu chei era o fotografie a lui Kennedy şi lângă ea un anunț tipărit în spaniolă şi-n engleză NU NE INTERESEAZA POLITICA. INTERESUL NOSTRU ESTE SĂ VĂ SERVIM. M-am sprijinit în coate de tejghea şi l-am întrebat

— Puteți face o excepție cu mine?

Se uită la mine fără să priceapă. Zâmbind, i-am arătat anunțul.

— Când cineva caută de lucru la Miami vorbeşte inevitabil de politică, nu crezi?

Aprinse o țigară ca să se mai trezească puțin, după care, ochii lui albaştri şi inexpresivi se uitară la mine. Ca vârstă putea avea vreo cincizeci probabil, judecând după pungile care i se formau sub pomeți.

— Vrei să-ți dau un sfat? îmi spuse tărăgănat.

— De bună seamă, am replicat.

— Nu lucra cu cubanezi. Lucrează cu americani.

— De ce spui asta?

— Eu ştiu ce spun, răspunse.

— Nu eşti cubanez?

— Eram, spuse. La trecut... cum se zice?

— Pur şi simplu la trecut...

— Acum sunt american.

— Văd.

Am simțit deodată o poftă nebună să fumez, dar cutia de Camel pe care mi-o dăduseră la Postul de Poliție mi se terminase.

— De câtă vreme eşti în Statele Unite?

— Din 1959. Am plecat de-acolo în iulie.

— Şi de ce mă sfătuieşti să lucrez doar cu yankeii?

Se uită cu asprime la mine.

— Eu nu ți-am spus „yankei", prietene, eu ți-am spus americani. Nu-i totuna. Ascultă, când ai sosit? Nu-s nici două zile, îmi închipui.

— Într-adevăr, două sau trei zile.

— Încă nu ai timpul necesar ca să-ncepi să-i vorbeşti de rău pe americani. Aici o fac mulți. Nerecunoscătorii. Dac-aş fi eu în locul lui Johnson, ştii ce-aş face? Păi i-aş trimite înapoi în Cuba. Aşa aş face. Ne vorbeşti de rău după ce-am făcut ce-am făcut pentru tine? Păi, zdup în Cuba cu tine!

Scutură din cap.

— Aşa că vezi. De-aia nu vreau să discut politică.

— Înțeleg, am spus.

Stinse țigara într-o scrumieră de sticlă care se afla pe tejghea.

— Ai rude aici? mă întrebă.

— Niciuna.

— Dar prieteni?

— Asta m-a întrebat şi cel de la Imigrare. Cunoscuți da. Oameni care au venit înaintea mea. În sfârşit, dar nu prieteni. N-am de gând să-i sun.

— Faci foarte bine, îmi spuse el. Ştii? Ai avea o mare

surpriză când ai afla cât de repede îşi pierde aici lumea memoria. Nimeni nu vrea să-şi amintească de nimic. Fac pariu că dacă îl suni pe unul dintre cunoscuții ăştia îți întoarce spatele.

— Tot ce se poate, am spus.

— Cu siguranță, a precizat.

Am mai vorbit încă vreo jumătate bună de oră. Am întrebat despre grupurile de acțiune din Miami.

— Mulți şarlatani, mulți neobrăzați, mulți impostori. Oameni de curaj, foarte puțini, ăsta-i adevărul. Se-ntâlnesc la hotelul Meallister, dau banchete, promit şi nimic. Mie mi-e totuna la urma urmei, n-am de gând să mă-ntorc de-ar fi să fie la preşedinție chiar mulatrul, cu cocorul[36]. Treaba mea e-aici, în Statele Unite.

— Dar nu toate grupările sunt la fel. Adică, mă gândesc, am comentat eu. Trebuie să fie vreunul care să aibă nişte legături solide cu guvernul.

— Toți zic că au porțile deschise la Casa Albă, toți se văd cu amirali, iau prânzul cu funcționari de stat, se culcă cu fiica şefului CIA... Pur şi simplu bla, bla, bla, bla. După părerea mea singurul care are ceva concret în mâna este şchiopul de Orosmán, ştii, cel cu M.N.R.-ul.

— Movimiento Nacional Revolucionario? Fac mult şi vorbesc puțin. Îmi place felul ăsta de oameni. Unde-l pot găsi?

Omul zâmbi.

— Ascultă, mergi cam repede.

— Sunt grăbit, am spus.

Câteva clipe n-am scos nicio vorbă.

— Nu-i uşor să-l vezi pe şchiop. Are un restaurant aproape de Lummus Park în Ocean Drive, Miami Beach.

— Dumneata îl cunoşti?

---

[36] Cocorii erau păsările preferate ale lui Batista.

— Oarecum, răspunse omul evaziv.
— Suficient ca să...
— Nu, mi-o tăie. Nu suficient.
Am rămas tăcut câteva clipe. Am coborât privirea, după care am făcut un gest de dezamăgire.

Hazardul sau destinul? Nici unul, nici altul: doar viața. Ea ne-a despărțit în aprilie 1958. Eu am plecat în Sierra, iar trei luni după aceea Yolanda pleca în exil. În Venezuela. N-am mai ştiut unul de altul până în după-amiaza aceea de septembrie a lui 1959. Nu-mi amintesc unde ne-am întâlnit. Cred că-n dreptul cinematografului Radiocentro. Îmi amintesc, asta da, lacrimile curgându-i prin barba mea şi degetele agățate de uniforma mea verde-oliv. Ea venise din Venezuela în aprilie şi mă căutase cu tenacitate. Nu ştia că eu mă căsătorisem în martie, cu o fată din Placetas, pe care o cunoscusem în Sierra de Gibara Irmina. Nici azi nu pot spune de ce ne-am căsătorit. Căsătoria a durat cam un an, ne-am despărțit aşa cum obişnuiam s-o facem în Sierra înainte de vreo bătălie cu o strângere de mână şi-o privire tristă.
— M-am căsătorit, am spus.
Fața ei nu trăda nimic.
— Mă bucur.
Am rămas tăcut. Am invitat-o să bem ceva, dar n-a vrut să accepte. A plecat şi nu ne-am mai întâlnit până în ziua aceea, în 1963, la Bacuranao.

5,35 p.m.
Şalupa se apropia tot mai mult de noi. În urma ei, zece sau doisprezece pescăruşi zburau deasupra unui siaj de spumă, se aşezau pe valuri, făceau uuuuuigh, uuuuuigh, mişcau moale din aripi. Am aprins o țigară

şi-am aruncat chibritul în apa verzuie care spumega lovindu-se de pilaştrii cheiului. Am privit spre cer. M-am făcut că nu observ că ea se uita la mine cu multă curiozitate. Am scos batista, n-am făcut nimic cu ea. Am împăturit-o cu grijă şi-am pus-o din nou la loc.

Şalupa se lovi de chei, care se cutremură uşor. În faţa cârmei, stătea în picioare un bătrân cu bască şi şort.

— Asta nu lucrează decât până la cinci, spuse ridicând capul spre noi.

Ea se uită la mine consternată, iar eu am ridicat din umeri. A început să bocănească cu papucii de baie pe scânduri. Vântul îi zburli părul care îi ieşise din nou în şuviţe castanii ondulate, de sub pălărioara de foaie de cort. Surâse. Îşi scoase ochelarii, se apropie de marginea cheiului şi-i întinse bătrânului, care-o privi fără să priceapă, încercând să-şi ţină echilibrul la pupa şalupei ce se legăna uşor.

— Ce vrei, fetiţo?

— Ţi-i dau ca amintire dacă ne dai ca amintire o mică plimbare.

Bătrânul se uită la mine, iar eu n-am reuşit decât să schiţez un zâmbet vag şi să fac o mică strâmbătură de nedumerire.

— Da? spuse ea.

Bătrânul îşi scărpină fruntea cu dosul mâinii. Deodată, fără să se uite la Yolanda, întinse până la ochelari o mână cu nişte degete aspre, îi luă şi-i făcu să dispară iute sub bască.

— Haidem, spuse.

7,45 p.m.

— Nicio grijă, spuse pipăind peretele în căutarea întrerupătorului. Am ceva de mâncare.

— Aprinse lumina şi-am intrat în mica încăpere a

căsuței. Patul era nefăcut şi pe el câteva piese de lenjerie intimă, pe care Yolanda le strânse iute şi le făcu nevăzute într-un geamantan.

Am închis uşa şi m-am aşezat pe pat. Am aprins o țigară. Ea scoase un reşou dintr-un dulap în perete.

— Să te-ajut? am spus.

— Acuma nu, spuse ea punând reşoul pe noptieră.

Am scuturat scrumul pe jos. M-a privit o secundă.

— Nu te-ai recăsătorit, nu-i aşa?

Am dat din cap în semn că nu.

— Îmi închipuiam.

— De ce?

— Aşa ceva e firesc, spuse, arătând spre scrumul de pe jos, la bărbații necăsătoriți.

— Iartă-mă, oi fi vrând să spui la burlaci.

— Burlac la douăzeci şi şase de ani?

— O navă care se scufundă, am spus surâzând.

— Mă rog, dacă tu spui asta.

Scoase din dulap o pungă de plastic plină cu ouă şi-o tigăiță; apoi o cutie cu biscuiți sărați şi două sticle de vin.

— Fii bun, pune reşoul în priză.

M-am aplecat pe lângă noptieră, cu firul de la reşou în mână, căutând priza.

— Acolo, lângă piciorul patului, spuse. Facem o omletă, dacă n-ai nimic împotrivă, nu prea avem grăsime.

Au mai trecut încă trei zile până să-l cunosc pe Tony Méndez, cel care-avea să-mi deschidă drumul către şchiopul Orosmán. Au fost trei zile lungi, apăsătoare, pe care le-am folosit în diverse chipuri. M-am dus la Cuban Refugee Center-Employee (Bulevardul 1 colț cu strada 5, în NE). Mi-au făcut vaccinul antipoliomielitic, mi-au

făcut radiografii, mi-au promis waiver[37]-ul pentru după două săptămâni, mi-au dat carteluța albastră pentru factura magazinului din strada 26 NW colț cu 23 Court, iar Crucea Roşie mi-a dat o cutie cu vată, aspirină, o maşină de bărbierit din plastic şi leucoplast. Cel mai important a fost, fără îndoială, cecul de şaizeci de dolari.

Am citit, cu o râvnă teribilă, „Miami Herald" şi „Miami News"; dar nu era nicăieri o slujbă care să-mi convină.

Era într-o vineri. Se făcuse a şasea zi de când eram la Miami. La 8 seara, după ce-am mâncat la Hong-Kong (în paranteză fie spus, eram sătul de mâncarea chinezească) m-am aşezat în holul hotelului să fumez o țigară. Nu mai vorbisem nimic cu proprietarul. Ne limitam doar la obişnuitul schimb de saluturi. După o jumătate de oră de când eram acolo sosi.

Să tot fi avut vreo douăzeci şi cinci de ani; era înalt, bine făcut şi elegant îmbrăcat. Lăsa să se simtă o uşoară aromă de colonie bună şi fuma un trabuc subțire, roşu pe dinafară, cu un țigaret de plastic.

Cu zece minute înainte de-a fi intrat în hotel, auzisem în stradă un zgomot aspru şi răguşit de motor de maşină de curse. Se aşează în fața mea să răsfoiască un număr dintr-o revistă de automobilism, „Warm Road".

Norocul meu a fost dublu; pentru că mi-a cerut foc şi pentru că mi-a trecut prin minte să-i spun (în englezeşte) că „Miami Herald" anunța un Ferrari cu doar trei mii de dolari. Fraza fu magică. Cu siguranță că el nu citise rubrica de anunțuri cu atâta luare aminte ca mine în ultimele trei zile. Dar, evident, îl atinsesem la inima care funcționa ca un motor V-8, de mare putere.

— Într-adevăr? mi-a spus cu un mare interes.

— Am citit ieri.

---

[37] Dispensa.

— Doar trei mii?

Mi-a dat înapoi chibriturile şi s-a aşezat pe sofaua pe care stăteam.

— Cubanez? mi-a spus.

— Da, i-am răspuns în spaniolă.

— Şi eu.

Mi-a întins mâna:

— Tony.

— Ricardo.

— De când eşti aici?

Îmi vorbea la persoana a doua singular şi mi s-a părut potrivit să fac la fel.

— Mai puțin de-o săptămână.

— Pe unde?

Am zâmbit:

— Pe mare. Am adaptat un motor de Chevrolet la o şalupă şi, mă rog, iată-mă-s.

— De Chevy?

— Îhî.

— Ce an?

— ’56. I-am coborât puțin capacul şi i-am curățat tubul de benzină.

Mă pricepeam puțintel la mecanică, dar nu atâta cât încercam să-l fac pe el să creadă; de bună seamă, povestea cu motorul de Chevy era o scorneală, dar muşcă momeala.

Se tot uita la ceasul lui de mână. Făceam eforturi să nu las conversația să lâncezească şi treceam de la delcouri la Indianapolis, de la Le Mans la întâmplarea aceea când Fangio n-a putut să concureze, la Havana, pentru că fusese sechestrat. Am stat mai bine de-o oră de vorbă, până ce, deodată, spuse:

— Nu mai vine. S-o ia naiba.

M-am uitat la el oarecum mirat. Surâse şi se crezu

obligat să-mi explice că era vorba de-o „fetiță”, care-i dăduse plasă.

— Vin des aici, îmi spuse pe un ton confidențial. Lui Martinez nu-i place să i se folosească hotelul drept casă de întâlniri, dar îl plătesc bine, ce naiba!

Tăcu.

— Bem ceva? îmi spuse în cele din urmă.

— Îmi pare rău. N-am bani de cheltuit pe băutură. N-am încă slujbă.

— Invit eu.

— Dacă-i aşa...

Mi-a arătat cu mândrie MG-ul lui decapotabil pe care a trebuit să i-l laud. Patru viteze, trei litri la kilometru, 220 pe şosea... Dacă oamenilor le-ar circula prin vene altceva decât sânge, lui Tony Méndez (acesta îi era numele de familie) i-ar curge benzină de înalt octanaj.

Într-un băruleț din Miami Beach am consumat aproape trei sticle de ginebra. Tony s-a-mbătat; eu am băut mai încet ca să nu-mi pierd de tot luciditatea.

Când era „bine făcut” i-am amintit din nou că n-aveam slujbă.

— Asta-i treaba mea, frate, îmi spuse cu limba grea şi moale, ca un spălător de vase, din cauza alcoolului.

Îmi explică cum putu că tatăl lui era proprietarul unui magazin de ocazie.

— Te-aranjez eu, cubanezule.

A trebuit să-l duc în spinare până la maşină şi-apoi să conduc eu. Tot drumul l-am făcut întrebând în stânga şi-n dreapta şi cu frica-n sân că poliția ne opreşte şi mă prinde conducând fără permis. Am ajuns la „Silvia”. L-am trezit pe Martinez şi împreună am reuşit să-l urcăm pe Tony până în camera mea.

A trebuit să-mi petrec noaptea pe-un scaun, auzindu-l cum sforăie şi vorbeşte încet. Spre norocul

meu, dimineața, când s-a sculat, era tot atât de afabil ca şi-n timpul beției. Nu şi-a uitat promisiunea. Mi-a spus din nou:

— Te-aranjez eu, a-ntâia, cubanezule.

4,10 p.m.

M-am apropiat. Trebuia să fie ea. Stătea pe plajă, cu brațele în jurul picioarelor strânse şi cu bărbia sprijinită de genunchi.

— Yolanda.

Se-ntoarse încet, îşi scoase cu vârful degetelor ochelarii mari fumurii şi mă privi. Se ridică-n picioare aproape dintr-un salt. Rămase aşa fără să ştie ce să facă, cu ochelarii în mână.

Se aruncă de gâtul meu.

Am stat aşa un minut, îmbrățişați, fără să spunem nimic. Se îndepărtă uşor de mine. Lăsă să-i cadă ochelarii în nisip. Amândoi ne-am grăbit să-i ridicăm de jos şi ne-am ciocnit uşor unul de altul.

— Ricardo, şopti perplexă, Ricardo.

8,05 p.m.

Sfârşi de servit omleta în nişte farfurii de carton şi se îndreptă spre baie.

— Te rog pune reşoul în dulăpior şi destupă una din sticle. Fac un duş, în cinci minute.

Când s-a închis uşa de la baie, mi-am aprins o țigară. M-am grăbit să pun reşoul în dulap pe raftul de sus. Am luat un cuțit şi m-am apucat să scot dopul uneia din sticlele de vin.

Am lăsat sticla pe noptieră, după care m-am aşezat pe pat.

— Te pot întreba ceva? am spus eu cu voce tare de tot.

Dinăuntru ieşi o voce înecată în zgomotul robinetului

ce curgea.

— Ce spui?

— Dacă te pot întreba ceva, am spus eu puțin mai tare.

— Mă rog.

M-am ridicat în picioare şi m-am apropiat de uşă:

— De ce n-ai venit cu soțul tău?

— Ce spui?

— De ce n-ai venit cu soțul tău?

Vreme de câteva secunde n-am auzit decât sunetul apei.

— Pentru că e mort, spuse în cele din urmă.

M-am lăsat din nou pe pat. Aproape de mine era geamantanul ei. Am ridicat capacul încercând să nu fac zgomot. Un miros proaspăt, greu de definit, m-a făcut să-mi dilat imperceptibil nările. Mirosea a curat, a ceva nemaipomenit de plăcut şi de agreabil. Sunetul apei a încetat deodată. Am lăsat capacul geamantanului.

Uşa se deschise şi Yolanda ieşi, cu un capot gri închis pe ea, învăluită într-un parfum suav.

— Ai turnat vinul?

— Nu, i-am răspuns, dar sticla e destupată.

Am umplut două pahare. Ne-am aşezat unul în fața celuilalt, dinaintea noptierei, eu pe pat, iar ea pe singurul scaun, care se afla în căsuță.

— De când lucrezi? i-am spus.

Ea s-a aplecat în față sprijmindu-şi coatele pe noptieră.

— De mult. Am început să lucrez în 1960.

Sorbi puțin vin.

— Spune-mi un lucru: de ce-ai divorțat de... cum se numea?

Am zâmbit:

— Irmina.

— Îhî, spuse ea. Irmina.

— A fost o greşeală că ne-am căsătorit. De ce a murit soțul tău?

Evident, nu se aştepta la întrebare.

— Un accident? am spus.

— Nu exact, Ricardo, răspunse ea, uitându-se în ochii mei. A plecat din țară în 1960.

9,40 p.m.

Se ridică şi începu să adune farfuriile. Băusem o sticlă de vin şi-o începusem pe cealaltă. Eu îi urmăream mişcările cu privirea.

— Ei bine, spuse. Acum e rândul tău.

Se-ntoarse cu spatele la mine şi-ncepu să aşeze lucrurile în dulăpior. Pe sub capot coapsele se zăreau tari şi bronzate de soare.

— De ce nu te-ai recăsătorit?

— Chiar te interesează? i-am spus. Dar tu, de ce nu te-ai recăsătorit?

Se-ntoarse spre mine. Răspunsul fusese atât de brusc că eu însumi am rămas surprins.

— Iartă-mă, am şoptit. Am băut mai mult decât se cuvenea.

M-am ridicat în picioare şi m-am dus până la uşă. Am deschis: noaptea, afară, era în continuare umedă, pe cer nu era nicio stea, nu se vedea marea, se auzea doar pulsul ei senin.

— Poate, am spus eu fără s-o privesc, poate n-am întâlnit...

— La fel ca toți, m-a întrerupt ea, un bărbat din doi spune acelaşi lucru. Iar cei care nu o spun o gândesc şi ei.

M-am întors spre ea:

— Cred că te-nşeli.

Tony, nu m-a aranjat a-ntâia, dar a reuşit ca tatăl lui să mă angajeze ca vânzător, cu optzeci de pesos pe săptămână. Am început să lucrez într-o luni, şi-n vinerea aceleiaşi săptămâni am restituit legitimaţia de *refugee.* Eram de-acum solvent şi nu voiam probleme cu FBI.

Prin Tony am cunoscut-o pe Wanda, o fată pistruiată, cu nişte dinţi mari de iepure şi ochi frumoşi albaştri. Era americancă. Wanda locuia într-un apartament din strada 65 în SW, îl împărţea cu fata lui Tony, Alice, o brunetă cu ţâţe mari, dar cu nişte picioare bicisnice, ca toate americancele.

În iunie – trei luni după sosire – câştigam deja nouăzeci şi cinci de pesos şi puteam plăti un apartament de mărime obişnuită în SW. Am plecat de la „Silvia" şi m-am instalat la nr. 18564 pe Bulevardul 92.

Porţile spre M.N.R. se deschiseră mai târziu...

Într-o după-amiază, când în parcajul de pietriş al Rouse Car's-ului, tatăl lui Tony mi l-a prezentai pe Jack Moreno, unul dintre oamenii cei mai apropiaţi ai şchiopului Orosmán.

Omul îmi dădu mâna. În ciuda acelui „Jack" părea scos cu două minute mai înainte dintr-o casă de biliard din Zanja. Favoriţi mari, ochelari de-un verde închis ca cei pe care-i foloseau oamenii lui Orlando care voia ca toată lumea să ştie că făceau parte din „Secreta", medalia Sf. Barbara, pantalon de dril, *guayabera* roz.

— Un bărbat întreprinzător, mă recomandă tatăl lui Tony.

Tipul surâse, arătând o cantitate considerabilă de aur împărţită între canini şi-un incisiv.

— În seara asta avem o întrunire la Viscaya, spuse.

— MNR? am vrut să ştiu.

— Noi, da. Cine altcineva?

În seara aceea m-am dus la Viscaya. La intrare m-a oprit un mastodont blond care vorbea o engleză à la Jorrín, de ți se făcea părul măciucă, dar l-am invocat pe Jack Moreno. Tipul a stat puțin pe gânduri şi până la urmă m-a lăsat să trec.

Nu eram mai mult de-o sută de persoane. Ne-am aşezat pe nişte scaune pliante dinaintea unei mese prezidențiale care a rămas goală o bună bucată de vreme. La ora 9 seara a apărut Pedro Orosmán.

Îl înconjura un nor de adjuncți şi gorile. Dar la masa prezidențială nu s-a aşezat decât Orosmán, „Jack" Moreno, încă doi tipi pe care nu-i cunoşteam şi un bătrân care fuma pipă şi care după aceea a fost prezentat ca fiind senatorul Victor Pipper.

În vreme ce Orosmán vorbea cu vocea lui aspră şi aşezată, mi-a venit o idee care mi s-a părut grozavă. Am scos un toc şi în carnetul de telefoane am început să notez fraze din discurs. Timp de o oră Orosmán a atacat fără milă „pe toți ăia care-şi zic antifidelişti sau anticastrişti şi care în fond sunt antiamericani şi antidemocrați". Menționa, cu nume şi prenume, pe câțiva din liderii fracțiunilor care se autointitulau de „ultradreapta" şi-i califica drept „şarlatani de bulevard". „Noi, spuse în încheiere, nu promitem nimic. Vom face. Vom face. Vom face..." înainte de a se fi terminat aplauzele am ieşit din Viscaya, am luat un taxi şi mi-am făcut apariția în apartamentul Wandei. Era trecut de unsprezece noaptea şi ea trebuia să se scoale de dimineață. Mi-a deschis somnoroasă, înfăşurată într-un capot.

I-am dat un sărut şi i-am spus aproape imediat:

— Ai maşină de scris?

— Ce naiba?

I-am astupat gura uşor:

— Ai...?

— O vechitură...

Dinăuntru se auzi vocea lui Alice.

— *Who is it, Wanda?*

— Richard, spuse Wanda.

— Dă-mi-o şi ți-o aduc mâine, am zorit-o.

Era o Underwood, destul de veche, dar putea fi folosită. Am luat un taxi şi m-am dus la mine acasă. La trei dimineața isprăvisem micul articol. Vreo patru pagini.

Am ieşit în stradă şi l-am sunat pe Tony: nu era acasă. M-am gândit c-o fi la „Silvia". Am sunat. Nu mă-nşelam.

— E urgent, Martinez, i-am spus proprietarului.

— Bine. Îl anunț.

„Silvia" nu avea telefon în camere. A trebuit să aştep ceva până să coboare Tony la recepție.

— Tony?

— Da, zi despre ce e vorba, spuse mahmur.

— Eşti în continuare în bune relații cu Savoy, cel de la *Las Americas?*

Întrebarea l-a surprins.

— Şi la ora asta mă deranjezi pentru aşa ceva?

— E o treabă cât se poate de importantă, Tony.

— Da.

— Bine. Am nevoie să-l suni chiar acum.

— La patru dimineața? Eşti nebun?;

— Ai telefonul de-acasă?

— Da, îl ştiu...

— Sună-l. Spune-i că am nevoie să bage în primul număr un articol...

— Al cui?

— Al meu, am spus.

— Al tău? Ascultă, eşti beat?

— Nu-s beat. Trebuie să-mi faci favorul ăsta. Te sun peste cincisprezece minute. Articolul are patru pagini. Spune-i.

— Bine. Şi să te ia naiba.

Am închis.

După douăzeci de minute am sunat din nou.

— Ei!

— Să i-l duci la redacţie. După nouă. M-a întrebat dacă anunţi sfârşitul lumii, pentru ca să-l suni la ora asta...

— Cam aşa ceva, i-am spus. Mâine îţi povestesc.

Nu anunţam sfârşitul lumii. Făceam un scurt şi acid rezumat al discursului lui Orosmán, dar dres cu un sosuleţ de scandal.

La nouă şi jumătate m-a primit Savoy. A citit articolul. După care s-a uitat la mine fix.

— Nu-i nimic nemaipomenit...

— Dar acceptaţi că este...

— Da, e bun. Douăzeci de dolari?

Nu intrau în calculele mele aşa că mi s-a părut că-i bine.

— Treci peste patru zile pe la casierie.

Şi-a notat numele meu într-un blocnotes.

Două zile am stat în aşteptarea articolului. În sfârşit, marţi, 18 iunie, a apărut. Pagina a doua. Îl semna R. Villa Solana, se intitula „Marea speranţă: Pedro Orosmán şi-al său MNR."

A trecut o săptămână până să am veşti de la şchiop. Într-o dimineaţă şi-a făcut apariţia un Mercedes negru în parcajul Rouse Car's-ului. Tatăl lui Tony a dat fuga să-i deschidă portiera lui Orosmán însuşi. Şoferul şi gorila îl însoţeau. I-am văzut apropiindu-se de mine.

Tatăl lui Tony, radiind de fericire, a făcut prezentările.

— Aşadar, tu eşti Villa Solana, mi-a spus el privindu-mă prin ochelarii lui verde închis.

— Da, domnule.

— Foarte bun articolul.

— Mulțumesc, domnule. Mă studia, zâmbind şmechereşte.

10,30 p.m.

— Tata a murit, spuse ea.

— Şi tata, acum doi ani, am spus.

— Ce-ai făcut în tot timpul ăsta?

— Nimic important.

— Ce lucruri nemaipomenite ai făcut atunci?

— Am lucrat. În sfârşit.

— La ce?

— Am terminat Academia Militară în 1961. După care am fost ici-colo.

— Şi acum ce faci?

— Îmi câştig viața cum pot.

— Vii mult la plajă, îmi închipui.

— Să nu crezi asta. Sunt ani de când n-am venit. Dar tu?

— Vin mereu cu fetița.

— Fetița ta?

— Da. Are trei ani.

— Cum o cheamă?

— Ca pe maică-sa.

— Mi-am închipuit. Şi de ce n-a venit cu tine?

— Voiam să mă odihnesc vreo două zile, singură.

11,45 p.m.

Stăteam pe nisip, cu spatele rezemat de căsuță.

— E-aproape douăsprezece, am spus.

— Începe să se facă frig.

M-am apropiat de ea puțin mai mult şi i-am trecut brațul pe după umeri. Ea se strânse puțin de parcă aş fi ars-o cu mâna.

Am rămas o vreme tăcuți, ascultând zgomotul monoton al valurilor.

— E-adevărat ce-am aflat, Ricardo?

M-a surprins întrebarea.

— Ce ți s-a putut spune despre mine?

— Diverse...

— Ce?

— Că te-ai îndepărtat de Revoluție.

— Cine ți-a povestit asta?

— N-are importanță. Prieteni comuni.

Am închis ochii. Altcuiva, altcuiva, i-aş fi spus ceva cam în felul ăsta, cum că „nu era ceea ce credeam eu", sau orice altceva. Dar pe ea n-o puteam minți şi nici nu-i puteam spune adevărul. Făcând un efort, i-am zis:

— Eşti de partea Revoluției, nu-i aşa?

— Tu, nu?

— Te-ntreb pe tine.

— Cum îmi poți pune o asemenea întrebare?

N-am răspuns. Mi-am retras uşor brațul de pe umerii ei şi m-am ridicat în picioare. Am ajutat-o să se ridice şi ea. Am luat-o de mână.

— Vino, i-am spus, îndreplându-mă spre uşa căsuței.

— Tu înțelegi că nu te iubesc? a şoptit ea.

Am obligat-o uşor să intre. Am închis uşa şi-am stins pe pipăite lumina.

M-am apropiat de ea prin întuneric şi i-am spus la ureche:

— Ridică mâinile.

Încet, încet de tot, le-a ridicat. Atunci, aproape dintr-o singură mişcare, i-am scos capotul pe cap.

Când am îmbrățișat-o mi-am dat seama că, pe sub capot, ea fusese tot timpul complet goală.

În iunie am plecat de la Rouse Car's şi-am început să lucrez într-un loc bine plătit de care-mi făcuse rost Orosmán; traducător la casa editorială Diamond & Meyer. Am continuat să scriu, dar acum îmi publicam articolele în favoarea MNR-ului în „Alborada", săptămânalul organizației.

În momentul acela erau în Miami nici mai mult nici mai puțin de cincizeci de organizații contrarevoluționare, toate în luptă unele cu altele. În ansamblu, MNR-ul se evidenția nu numai ca gruparea cea mai activă, dar şi cea mai tăcută. Mişcarea Națională Revoluționară organizase un atac împotriva Misiunii cubaneze la ONU, bombardase în Bahamas un vas comercial grecesc, ce se îndrepta spre Santiago de Cuba, şi se pregătea – economiceşte şi materialiceşte – să debarce o forță de cincizeci de oameni pe coasta din Las Villas. În afară de asta, MNR-ul avea un grup care opera în Escambray, sub conducerea lui Benito Parúa.

Nu mi-a fost greu. Dar nici uşor, să-l determin pe Orosmán să facă din mine al său „consiglieri". Lucru care, cum e firesc, a stârnit unele gelozii printre cei mai vechi şi mi-a atras mai ales dușmănia lui Orlando Conde Santos, tipul care avea în cadrul MNR-ului misiunea de-a se ocupa de banda lui Parúa în Escambray.

În octombrie 1964, lucrurile ajunseseră, între Conde şi mine, la asemenea stare de tensiune încât, unul din noi devenise de prisos. Orosmán nu se-nclina nici spre unul nici spre altul. Am decis să trec la atac.

În 26 octombrie s-a ținut la cartierul general al MNR-ului – o casă cu nr. 14562, în Sevilla Avenue – o întrunire la care aveau să se hotărască amănuntele în

legătură cu acțiunea ce trebuia să sprijine grupul lui Parúa şi care urma să pătrundă în Insulă prin Las Villus.

Înainte ca Orlando Conde să vorbească m-am ridicat şi, întorcându-mă spre Orosmán, i-am spus:

— Mie mi se pare că nu merită osteneala să trimitem pe nimeni să sprijine un grup care nu mai există.

Zece capete s-au întors spre mine. Fața lui Conde păli.

— Nu te-nțeleg, Ricardo, spuse Orosmán.

— Ceea ce vreau să spun e că în Escambray nu mai e nimeni. Iar acest Parúa, dacă într-adevăr există, e mort sau e-n închisoare de multă vreme.

Conde s-a ridicat în picioare dintr-un salt:

— Ce dovezi ai că...

L-am întrerupt.

— Tu n-ai dreptul să vorbeşti aici, Orlando, pentru că nici nu ştii ce se petrece în Escambray. Tot timpul n-ai făcut decât să-nşeli pe toată lumea; cu Escambray-ul tău mă şterg la fund!

Conde era foarte puternic şi, când au reuşit să ne despartă, mie-mi curgea sânge din nas şi aveam un ochi umflat, dar nici el n-a ieşit teafăr.

I-a fost de ajuns lui Orosmán. Era atât de prost că argumentele acelea i se păruseră satisfăcătoare. S-a pornit împotriva lui Conde. L-a înjurat de mamă şi l-a dat afară din şedință. Conde nu l-a înfruntat pe Orosmán pentru că Racielito şi Bombón Echevarría – cei doi mastodonți care nu-l pierdeau din ochi pe şchiop – l-au convins, doar cu câteva priviri semnificative, să renunțe.

Când totul se potoli, Orosmán veni spre mine.

— Dar tu, Ricardo, ce sugerezi în legătură cu Escambray?

Câştigasem bătălia.

Experiența mi-a slujit în două sensuri; mai întâi pentru că am urcat câteva trepte în scara de valori a lui Orosmán; apoi, pentru că mi-am dat seama că trebuia să mă pregătesc din punct de vedere fizic.

În ianuarie m-am înscris într-un *dojo* de karate din Purdy Avenue. Îl conducea un japonez născut la San Francisco, pe nume Ryo-Mond. Elevii îi spuneau Raymond, dar numai dincolo de *dojo*; în timpul antrenamentului trebuia să-i spunem sensei. Lecțiile erau de trei ori pe săptămână, seara, câte patru ore şi costau 150 dolari pe lună. Ieftin, dacă ținem seama că practica de karate era, în general, foarte scumpă în Statele Unite (poate exceptând New York-ul unde înfloriseră sute de *dojo*-uri în Harlem şi Bronx).

Faima mea de tip energic şi bun de gură (dar şi de acțiune) a crescut încet-încet printre cei din MNR. Poziția mea a început să se-ntărească, şi-n februarie 1965 Orosmán însuşi mă numi şef al operațiunilor în cadrul mişcării.

4.50 a. m.

Am deschis ochii. Primul lucru pe care l-am văzut au fost doi ochi la câțiva centimetri de-ai mei, care mă scrutau; nişte ochi cenuşii, cu câte-un punctişor roşu. Ici-colo, în iris. Ea stătea întinsă lângă mine şi mă privea cum dorm. Am surâs şi ea mi-a răspuns tot cu un surâs.

— Nu-ți place să fii privit?

Am început s-o mângâi pe spate uşor, până ce a simțit un fior.

— Locuieşti singură?

Ea a-nchis ochii.

— Cu fetița.

Acum o mângâiam pe păr.

— De ce te-am întâlnit aşa de târziu? i-am spus.

Ea deschise ochii, se-ntoarse puțin şi se culcă lângă mine.

— Plec astăzi, spuse.

Nu i-am răspuns imediat.

— Păcat, am spus într-un sfârşit.

— Ne mai vedem? a întrebat ea.

— Nu ştiu.

M-am ridicat în coate şi-am sărutat-o pe buze. A fost un sărut lung, liniştit.

— Tu iubeşti viața, Yolanda?

— Asta-i ceva de care nu m-am lămurit încă, spuse. A rămas tăcută. M-a privit brusc.

— Da, ascultă, de care viață vorbeşti tu?

— De viață, am spus. De viața asta.

— Revoluția, vrei să spui?

— Să spunem că da.

— Da, o iubesc. Tu nu, aşa-i?

Se ridică în capul oaselor şi se rezemă de perete. Îşi acoperi sânii cu cearşaful.

— Nu te superi dacă-ți spun un lucru?

M-am aşezat bine şi-am început să pipăi în jur căutându-mi cămaşa. Am scos pachetul de țigări şi chibriturile.

— Eşti foarte naiv, ştii?

Am aprins o țigară. Mâinile îmi tremurau puțin.

— De ce naiv?

Am dat drumul fumului din gură şi-am privit spre tavan.

— Crezi că nu mi-am dat seama că eviți să-mi vorbeşti de...

Nu găsea cuvintele.

— De Revoluție?

M-am uitat la ea. Fața i se schimonosise puțin.

— Cum e cu putință, Ricardo? I-am dat tinerețea; i-am dat totul. Cum e cu putință ca acum să-i întorci spatele, aşa cum a făcut soțul... cel care era soțul meu? De ce-ai luptat atunci?

Îmi venea să plâng şi-am încercat s-o iau de mână, dar ea şi-a tras-o.

— E ca şi cum ai fi murit, spuse şi-ncepu să plângă amar.

— E prea târziu, am şoptit.

Am ridicat brusc capul. Simțeam o durere ascuțită, foarte ascuțită în piept. M-am ridicat în picioare şi-am început să mă-mbrac repede. Cu cămaşa încă descheiată, m-am îndreptat spre uşă. Ea s-a uitat la mine, cu fața scăldată-n lacrimi.

— Ricardo.

M-am oprit în pragul uşii şi m-am întors s-o mai privesc o dată.

— Îți foloseşte la ceva dacă-ți spun că n-am încetat să te iubesc până astăzi?

— Da, i-am răspuns. Îmi foloseşte. M-am întors cu spatele şi-am ieşit din căsuță.

5,10 a.m.

Se lumina de ziuă. Bătrânul cu şalupa era pe chei, în picioare. Avea pe nas ochelarii pe care i-i dăduse Yolanda.

— Bună, i-am spus.

— Bună, a răspuns.

Înfăşură o frânghie veche şi destrămată în jurul unui piron îndoit care era bătut într-unul din malurile cheiului.

Pe coverta şalupei întinsese o bucată de foaie de cort udă. Dedesubt se mişca, ritmic, ceva.

— Ce-i asta? i-am spus.

— Asta? spuse, arătând cu degetele spre pânză.

S-a urcat dintr-un salt în şalupă, s-a aplecat peste coverta prorei şi-a dat la o parte pânza. Sub ea se afla un *pargo* nici mare nici mic, care agoniza.

— O porcărie, spuse, şi pentru asta am stat două ore în larg. De la patru.

Am rămas cu privirea la agonia lentă a peştelui. Respiraţia întretăiată producea un zgomot uşor ca un fluierat; peste ochi îi cobora o membrană, apoi se ridica repede şi apărea o cornee albă de tot, o pupilă albastră, fixă. Moartea veni; brusc peştele rămase liniştit. Ultima băşicuţă se sparse aproape în clipa în care pelicula membranoasă se închidea pentru totdeauna peste ochiul rotund, tare.

Am ridicat privirea spre bătrân, care acum îşi aprindea o ţigară, cu spatele la vânt.

— Dumitale ţi-e frică? i-am spus aşa, deodată.

— De ce? a întrebat bătrânul, întorcându-se către mine.

Fraza era absurdă. Gândisem cu voce tare.

— De moarte, am spus.

— Mă rog, răspunse bătrânul, ca şi cum i-aş fi pus o întrebare între altele, asta depinde.

— De ce? am şoptit.

Bătrânul trase lung din ţigară.

— De multe lucruri, spuse în cele din urmă.

— Asta-mi ziceam şi eu, am şoptit după câteva secunde. Depinde de multe lucruri.

Primul meu an în Statele Unite l-am sărbătorit într-un fel mai degrabă trist. Elisabeth şi cu mine. (cred că nu v-am vorbit încă de Lizi, dar nici nu merită prea mult) ne-am dus să mâncăm la un mic restaurant din Miami Beach, iar după aceea am fost la cinema. Îmi

cumpărasem un Buick ’59, în stare destul de bună, şi asta ne-a permis să facem o mică plimbare prin împrejurimile Universității. Am făcut dragoste, fără prea mult entuziasm, pe bancheta din spate a maşinii, într-o mică deviere a şoselei care duce spre aeroport.

Un an.

Şi fără nicio veste din Cuba.

Dar avea să vină în 20 aprilie.

Era aproape unsprezece dimineața. Mă sculasem cam târzior şi-mi puneam la zi lucrul de aproape o săptămână pentru Diamond & Meyer. Erau nişte pagini plictisitoare de geometrie analitică.

There is a process called addition by which two vectors of the set can be combined, the result which, called the sum, is also a...[38]

Sună telefonul.

— Da?

— Ricardo Villa Solana? mi s-a spus în spaniolă.

— Da, am spus. La telefon.

— Ați pierdut o canadiană tercot la cinema Capitol?

Mi s-a tăiat respirația, în vreme ce asimilam faptul că ascultasem cu câteva secunde mai înainte mult aşteptata parolă de la Havana.

— Într-adevăr, am spus încet, tercot, cu manşete negre.

— Vă aştept mâine la zece dimineața la Ace’s Bar, în strada 8. Eu vă cunosc; dumneavoastră nu. Aşezați-vă la o masă departe de bar şi cereți un pahar de whisky. Am să fiu acolo.

— Mulțumesc, a spus.

---

[38] Este o operație numită adunare prin care doi vectori ai unei mulțimi pot fi combinați, rezultatul fiind numit sumă este de asemenea o...

— Mulțumesc, am gândit.

Am îmbrățişat-o.

— Când? mi-a spus.

— Vineri.

Eram în parcul din San Mariano.

— Peste trei zile, şopti ea.

— Da, peste trei zile.

Lacrimile îi cădeau pe umerii mei. Am strâns-o cu putere lângă mine.

— Ea este mai presus de noi.

— Cine? spuse înecată-n lacrimi.

— Ea, am răspuns, închizând ochii, Revoluția.

— Poate când totul va fi trecut...

I-am sărutat ochii înlăcrimați.

— Da, am spus. Poate atunci.

Aş fi vrut să-i semăn viața în pieptul meu, dar eram deja departe unul de altul, atât de departe cum numai o piatră şi o stea pot fi.

...comunist, să fie înălțat...

Şi-atunci vei auzi cum meditez
şi-aiunci vei pipăi cum umbra-şi e umbră-mi dezbrăcată
şi-atunci vei mirosi cum suferit-am
VALLEJO

VIAȚA

VINERI

Cinci şi jumătate. Telefonul sună tare, prelung. Pe-ntuneric, o femeie întinse mâna spre noptieră până ce dădu de telefon. Ridică receptorul.

— Da?

— Bună dimineața. Cinci şi treizeci, spuse telefonista de serviciu.

— Mulțumesc.

Puse receptorul, pe pipăite, în furcă. Se-ntoarse puțin pe cealaltă parte. Începea să fie răcoare dimineața şi trebuiseră să se-acopere cu o pătură. Scutură uşor brațul bărbatului care dormea lângă ea.

— Andrés... Andrés.

— Îi?

— Cinci şi jumătate.

Pleoapele îi erau grele.

— Aprinde lumina, spuse.

Femeia se sculă. Aprinse lumina şi-şi puse un capot.

— Pun radiatorul? spuse.

— Da, dar adu-mi cafeaua.

Ca prin ceață, înaintând lent spre conştiință, grijile îi ieşeau la iveală tot mai limpede şi somnul începu să-i dispară încet-încet. Căpitanul Andrés Riquenes se ridică în capul oaselor şi se frecă la ochi.

Nu dormise decât patru ore. În noaptea trecută rămăsese cu Sarduy şi stătuseră de vorbă îndelung despre cele petrecute la Boca de Pájaro, încercând să vadă ce trebuie făcut înainte de sosirea mesajului lui Bruno.

Nevasta lui se-ntoarse-n cameră cu o ceaşcă cu cafea.

S-a tot învârtit prin Manhattan, până la 5. Şoferul era încântat pentru că taximetrul arăta 22,80 dolari.

La 5 şi 20 se dădu jos din taxi la aeroportul Kennedy.

Aeroporturile au şi ele orele lor de veghe şi de somn şi, deşi aeroportul Kennedy nu se trezeşte, pentru că nu doarme, este o oră, între 5 şi 6 dimineața, în care-ți aminteşte de metrou: valuri de bărbați şi femei care se duc şi vin către toate locurile planetei: Atlanta şi Singapore, Denton şi Londra, Wisconsin şi Oslo.

Megafoanele anunțau, la douăzeci sau treizeci de secunde, sosirea sau plecarea câte unui avion. Ricardo se cufundă în furnicarul de oameni care se mişca dintr-o parte într-alta pe cei doi kilometri ai holului aeroportului. Se îndreptă spre ghişeul pe care scria National Airlines, ca să confirme locul în zborul de la 6 spre Miami.

Făcu coada, nu era mare. Când îi veni rândul dădu biletul şi funcționarul de la National îi puse ştampila.

— *Any baggage?*

— Doar o valiză de mână, spuse Ricardo.

Căută firma luminoasă a unui băruleț şi-o luă într-acolo. În fluviul uman nu băgă de seamă imediat că un bărbat mergea foarte aproape de el, sproape umăr lângă umăr. Doar când se simți şi de partea cealaltă strâns la fel, îşi dădu seama ce se întâmpla.

Doi bărbați mergeau lângă el, strângându-l uşor.

— Bănuiesc că-ți aduci aminte de mine, spuse unul dintre ei încet, fără să-l privească. Ultima oară când ne-am văzut țineai țeava unui revolver îndreptat spre mine. La fel cum fac eu acum. Mergi mai departe şi nu-ncerca să faci pe deşteptul.

Ricardo îl recunoscu pe unul din cei care-l omorâseră pe San Gil în Park Avenue.

— Încotro mergem?

— Ia-o spre uşa aia.

Dădură colțul şi-o luară spre uşa de ieşire nr. 6, cea care dădea spre parcaj.

— Fără să te grăbeşti, îi spuse Charlie Mellon.

Au ieşit.

Maşina se afla la capătul parcajului. Era un Mercedes Benz de culoarea lămâii. Au ajuns până acolo. În ziua aceea nu era aproape nimeni şi Charlie îşi scoase 38-ul cu silențiator pe care-l avea înfăşurat într-un ziar. Puse țeava în dreptul şalelor lui Ricardo.

— Urcă, drăguțule.

Celălalt deschise una din portierele din spate şi Ricardo plecă capul, ca şi cum ar fi vrut să intre în maşină.

Dar se-ntoarse pe călcâie şi-i trase un pumn, cu încheieturile degetelor, drept în față, lui Charlie. Pistolul sări în aer iar Charlie căzu pe spate în pietriş.

Celălalt scoase un pistol dar n-avu timp nici să-l ridice. Ricardo îi aruncă valiza în piept, acela se-nvârti pe loc şi căzu proiectat pe Mercedes. Din acelaşi impuls

Ricardo o luă la goană printre maşinile parcate, coborând, cât putea, capul.

Charlie fu acela care trase. În patru labe, luă pistolul de jos, îl ridică şi trase două împuşcături spre Ricardo, care se strecura cu toată viteza afară din parcare. Silențiatorul înecă zgomotul împuşcăturilor.

— Sarduy?
— Da, tovarăşe căpitan.
— Erai deja treaz?
— Mă sculasem, da.
— Plec la birou. Ne vedem acolo la şapte fără un sfert.
— În regulă.
Riquenes puse jos receptorul.

Gloanțele nu-l ajunseră. Se opri din fugă şi intră, mergând cât putea de repede, în holul aeroportului. Aruncă o privire spre Seiko: 5 şi 59 de minute. Străbătu mulțimea fără să se oprească, lovindu-se de oameni şi scuzându-se în şoaptă.

Căută din ochi ghişeul unde era National Airlines.

Se-ndreptă într-acolo.

Se uită o dată sau de două ori înapoi, dar în mulțime nu reuşi să vadă pe niciunul dintre tipi. Era imposibil să-ndrăznească să tragă acolo. Nu mai avea valiza, dar ceea ce pierduse erau doar nişte îmbrăcăminte şi silențiatorul. Magnumul, banda cu mărturia lui San Gil, banii şi actele le-avea în buzunar.

Îi veni rândul la ghişeu.

— Este vreun zbor acum spre Los Angeles?

Funcționarul consultă listele, sună repede în câteva locuri, după care spuse:

— Şase şi un sfert, TWA, ghişeul treizeci şi şase.

— Mulțumesc.

Ghişeul 36 era destul de departe. Încercând să meargă tot timpul prin mulțime reuşi să ajungă până acolo. Ochii lui căutau cu nelinişte fața lui Charlie sau a celuilalt tip: nimic.

Scoase un bilet pentru Los Angeles. Nici măcar nu se deranjă să ceară o reducere, pe baza biletului de la National pentru Miami.

— *Any baggage, sir?*

— Nu, spuse. Nici măcar bagaj de mână.

— Şase şi-un sfert, poarta de ieşire douăzeci şi trei.

— *Thanks.*

Se uită la ceas: 6 şi 6 minute. Mai avea încă şapte minute.

Se hotărî să meargă până la poarta 23. Îşi pipăi Magnumul sub haină – deşi ştia că nici el nu putea trage acolo; şi-apoi îi luaseră silențiatorul.

Aprinse o țigară şi-o porni amestecându-se într-un grup de călugărițe care mergeau în direcția aceea. Erau belgience ori franțuzoaice. Spre norocul lui au mers aproape până la poarta 23.

Se strecură printre pasagerii care aşteptau în fața porții de ieşire. Descoperi doi ofițeri ai Forței Aeriene care fumau şi stăteau de vorbă despre tenis de câmp. Se apropie şi le ceru foc. Zăbovi puțin încercând să-şi aprindă țigara cu bricheta pe care i-o dăduse cel mai înalt dintre cei doi. Trebuia să câştige câteva minute.

Restitui bricheta cu un surâs şi întrebă:

— Are întârziere?

Unul dintre ofițeri îşi aruncă privirea pe ceasul de la mână:

— Nu cred. Ne încadrăm în timp. E şase şi unsprezece mânute.

— E anunțat pentru şi-un sfert, nu?

— Aşa au zis.

— Compania TWA e punctuală, spuse Ricardo. Totuşi National... Îmi aduc aminte că o dată, la Washington, a avut o întârziere de două ore. Şi fără vreme rea. Nu, domnule.

Era una din conversaţiile acelea triviale din sălile de aşteptare şi Ricardo le purta de minune.

— Cumnatul meu lucrează la Forța Aeriană, Germania. Poate că-l cunoaşteți: Martin Gustin. Deşi, desigur, Forța Aeriană e-atât de mare. Îl cunoaşteți? E căpitan.

— Martin Gustin? spuse mai mult din politețe unul dintre ei. Nu cred că-l cunosc.

Ricardo auzi, cu sufletul la gură, anunțându-se zborul la megafoane. Poarta se deschise şi pasagerii începură să iasă spre pistă. Ricardo rămânea încet în urmă. Mai exista o posibilitate: să tragă în el de pe terasă în clipa în care ieşea.

Mai erau doar cinci persoane. Nu mai stătu pe gânduri. Îşi făcu loc şi-o luă la goană cu toată viteza.

Şirul de pasageri care se îndrepta spre avionul turbopropulsat al companiei TWA se opri când văzu pe omul acela alergând cât putea pe pista asfaltată. Alerga în zigzag, cât îl țineau picioarele.

— Ascultă, dumneata! strigă unul din funcționarii traficului aerian.

Ricardo ajunse la scară şi urcă treptele de metal cate patru deodată.

Stewardesa se uită la el uluită când, în sfârşit, Ricardo intră, abia respirând, în avion.

El surâse către ea stupid, zicându-i cu accent din sud:

— I-am făcut-o lui Jerry! Am pus pariu pe 10 dolari că mă urc primul în avion fiind ultimul care iese din aeroport.

— Am văzut, spuse fata fără să fi înțeles pe de-a-ntregul.

Ricardo îi făcu cu ochiul.

Riquenes se urcă în Volkswagen-ul lui. Era şase şi un sfert. Îl dureau un pic muşchii gâtului, poate de-atâta fumat cu o noapte înainte.

Locuia în Carro. Urcă prin La Rosa, traversă Ayestarán şi ieşi în bulevardul Rancho Boyeros.

Îl aştepta o zi plină, nu glumă.

La 6 şi 30 Charlie îl sună pe Normand. Îi povesti amănunțit ce se-ntâmplase. Inclusiv faptul că Ricardo o luase la goană pe pistă şi că nici el şi nici Kovak nu putuseră trage în el de pe terasă.

Furtuna care a urmat a fost groaznică. Nervii lui Normand au explodat şi i-a strigat lui Charlie – care îndură totul în tăcere, neclintit – cele mai teribile insulte. Charlie l-a lăsat să se descurce.

Când tensiunea a încetat, Normand i-a spus muşcând cuvintele:

— Du-te chiar acum la Chang. Ai la tine fotografiile nemernicului ăluia. Dă-i-le lui Chang. Şi dă-i bani. Destui cât să meargă la Miami pentru cinci zile. Nu cred că ăla o să stea mai mult la Los Angeles. Nu merită să sunăm să-l aştepte acolo. Merge la Miami cu siguranță. Dacă în cinci zile nu-i la Miami, spune-i lui Chang să-l caute pe Josef Devi din Miami. Am să vorbesc chiar mâine, ca să-i mai dea nişte bani dacă are nevoie. Spune-i lui Chang c-o să-l sun după şapte.

Închise telefonul.

Formă numărul lui din Bronx.

Vineri, 9 octombrie, la şapte dimineața, trei oameni ai

lui Normand percheziționară apartamentul lui San Gil din Park Avenue. Una dintre primele surprize fu să descopere că nevasta cubanezului era vie. Pierduse mult sânge, dar respira slab. Urmând instrucțiunile lui Normand, unul dintre ei, Max Gruliow, sună de-acolo la poliție iar după aceea la serviciul de urgență al spitalului Jefferson Center; la urmă telefonă la biroul lui Mickey Normand.

Un pic palid, nervos din cauza telefonului pe care îl primise cu câteva minute înainte de la Charlie şi din cauza lipsei de somn, Normand asculta în tăcere ce-i spunea Max de la celălalt capăt al firului.

— Ai anunțat poliția?

— Da, domnule, şi Jefferson Hospital.

— Ascultă bine, Max, zise Normand după câteva secunde, spune-le tipilor de la Salvare s-o ducă la Westchester Hospital, în Queens. Cunoşti locul?

— Da, domnule. Spitalul Agenției.

— Exact. Mergi şi tu cu ei în ambulanță. Aceeaşi poveste ca şi pentru polițai Afacere CIA. *Top secret.* Ai înțeles?

— Cred că da.

Normand se străduia să gândească repede.

— Acolo vorbeşte imediat. Aşteaptă…

Scoase un carnețel de telefoane dintr-un sertar al biroului şi răsfoi în el. Îl deschise la K. Căută cu degetul arătător în şirul de nume. Găsi numele pe care-l căuta.

— Cu doctorul Willy Kluger. Ai reținut numele?

— Doctor Willy Kluger, repetă Max.

— Exact. Aranjez eu ca să te aştepte. Altceva, Normand vorbea repede dar fără să încalece cuvintele, lasă pe unul din oameni cu cadavrul lui Pawelezak. Să nu răspundă la nici o altă întrebare în afara celor care sunt în programul pe care ți l-am dat. Afacere CIA, secția

Newport şi din asta să nu iasă. Ai înțeles?

— Înțeles.

— Dacă vreunul dintre polițai vrea să rămână şi el pentru că n-are încredere, de-acord. Dar omul tău să nu se mişte de lângă cadavru. S-aştepte până vin eu. E clar totul?

— Da, domnule.

— Dacă-l duc la morgă, postezi acolo omul şi mă suni. De rest mă ocup eu. Lasă-l să-şi îndeplinească formalitățile să-şi facă fotografiile, să ia amprentele, dar un om cu cadavrul lui Pawelezak iar tu cu femeia la spitalul din Queens. Fii atent la mine, Max, totul trebuie să iasă aşa cum îți spun eu. OK?

— În regulă, domnule, spuse Max.

Când puse receptorul în furcă Normand aruncă o privire către agenda lui şi-şi notă în ea imediat telefonul doctorului Kluger. În timp ce telefonul suna, Normand dorea din tot sufletul ca Kluger să nu fie acasă: asta ar însemna că era la spital.

Dar vocea somnoroasă a lui Kluger se-auzi în aparat:

— Kluger?

— Da.

— Mike Normand la telefon. Ascultă-mă bine. Te-ai trezit?

— Da, spune.

— În clipa asta chiar te-mbraci şi pleci spre Westchester. Ai înțeles?

— Aud, aud, spuse Kluger suspinând cu tristețe.

— Peste vreo jumătate de oră o să fie acolo unul din oamenii, mei, cu o femeie grav rănită sau pur şi simplu rănită. Nu ştiu. Fii atent la ce-ți spun, Willy: nimeni nu poate vedea femeia asta. Trebuie s-o izolezi până ce-am s-o pot vedea. Un salon aparte sau aşa ceva. Te descurci tu.

— Înțeleg, spuse Kluger.

— Invocă numele lui Stuart Duke. E-o afacere de-a lui. Dacă e nevoie unul de mai sus, îl invoci pe Kaplan. Sau zi că-i vorba de un caz de-a lui J. J. Ai notat numele astea?

— Îl cunosc pe Kaplan, spuse Kluger.

— Celelalte două nume... Notează-le. Acum.

— Aşteaptă, spuse Kluger.

Luă pixul care era pe noptieră şi notă pe coperta unui „Newsweek" ceea ce-i dicta Normand.

— Mai întâi îl invoci pe Stuart Duke. E important. Doar în caz că numele ăsta nu funcționează îl invoci pe Kaplan, sau pe J. J. Pe mine nu mă poți menționa. E clar?

— Clar, mister Normand.

— Nu te mişca de la spital până ce n-am sosit eu.

— Bineînțeles.

— Şi-un ultim lucru, Willy, femeia asta trebuie să vorbească. Ai înțeles?

— Am să fac tot posibilul.

— Şi imposibilul, spuse Normand.

— *All right.* Şi imposibilul.

— Pleacă în clipa asta.

Normand puse telefonul în furcă.

Aprinse o țigară. Transpira în ciuda aerului condiționat pus la maximum.

Încet, ridică receptorul şi formă MONUMENT 3-8976. Sună o dată, de două ori, de trei ori. Formă din nou numărul. După primul apel, cineva răspunse.

— Chang?

— Da. Aşteptam telefonul dumneavoastră.

— Ți-a dat Charlie fotografiile, biletul şi banii?

— Da.

— La nouă dimineața vei fi în drum spre Miami.

Notează: strada 121 numărul 23.864, North East, apartamentul 12-A.

— La nouă. Peste două ore: 121, numărul 23.564 North East, 12-A.

— Ți-a explicat Charlie despre ce este vorba?

— Mi-a explicat.

— Chang...

— Da?

— Am încredere în eficacitatea ta.

La 10 şi 40 turbopropulsorul TWA ajunse la Los Angeles. Ricardo nu trase nici la Keen's şi nici la Columbia; alese un hotel de-a treia, departe de centrul oraşului. La 5 dimineața o sună pe centralistă şi-i spuse să-l sune la 7 a.m.. După care stinse lumina şi adormi îndată.

N-a fost un vis ciudat poate c-a fost cel mai firesc dintre coşmaruri, având în vedere evenimentele din ajun. S-a văzut pe sine într-o străduță întunecată şi singuratică din Brooklyn (da, era Brooklyn şi mirosea a abator). Sângera abundent din nas şi mergea greu, trăgând, aproape secătuit de forțe, de-o sfoară de care era legat cadavrul unui bărbat.

După aceea peisajul se schimbă acum era pe una din şoselele din Vestul Mijlociu, şi-aluneca printre coline dulci şi păşuni nesfârşite. Era ziua, ploua şi el era întins pe asfalt, iar apa îi şfichiuia, rece, obrazul. Voia să se ridice, dar nu reuşea decât să mişte degetele şi să deschidă şi să-nchidă ochii. O să treacă peste vreun minut sau două vreun camion ori vreo maşină, şi-o să-l calce fără doar şi poate.

Deodată, nu mai era în şoseaua aceea din Vestul Mijlociu; acum alerga ca-ntr-un film dat cu încetinitorul, printr-un peisaj care i se părea vag familiar; era undeva

în Cojimar, dar nu vedea marea. Şi ea era acolo, stând pe resturile unui pilon vechi, la aproape o sută de metri de el. Surâdea şi-i făcea semne să se-apropie. El mişca braţele şi picioarele, dar avansa foarte încet, de parcă ar fi alergat împotriva unui vânt de gelatină. Probabil că era Yolanda şi-l striga cu un surâs pe buze. Era mai, mai s-o ajungă; întindea degetele ca să-i atingă faţa când ea se pierdu şi-n locul ei apăru un tip cu pistol. L-a împuşcat drept în faţă.

Se trezi transpirat tot. Telefonul suna insistent. Ridică receptorul: era centrala care-l anunţa că era deja ora şapte. Bombăni ceva şi puse telefonul în furcă.

Îl durea tot trupul şi se simţea sfârşit de oboseală. În baie îşi privi faţa în oglindă: avea buza umflată şi o vânătaie întunecată aproape în dreptul nasului. Făcu un duş, îşi puse din nou aceleaşi haine şi-şi ascunse revolverul sub sacou. Coborî în hol, bău o cafea cu frişcă şi de la Recepţie sună la aeroport. Primul zbor spre Miami era anunţat pentru ora 2. Era vineri. Sâmbătă, la 8 şi 30 Havana avea să primească textul cifrat cu informaţia asupra atacului de la Cienfuegos.

Doar că n-avea să fie aşa de simplu cum credea el.

Era 8 a.m. La aceeaşi oră, la New York, Yen Chang lua un avion al companiei National Airlines, îndreptându-se spre însoritul oraş floridean.

La douăsprezece fără un sfert, în aceeaşi vineri, 9. Normand stătea în anticamera biroului lui Stuart Duke. Secretara bătea în linişte la maşină, cu spatele la el. Hotărâse să ia taurul de coarne. Oricum, bătrânul avea să afle, mai devreme sau mai târziu.

De dimineaţă, la 8, trecuse pe la spital şi doctorul Kluger, cât se poate de ursuz şi cu ochii roşii de nesomn, îl informase că nevasta lui San Gil era în afară de orice

pericol (şi mai ales în afară de circulaţie reuşise s-o mute, după ce i-a scos glontele din umăr, într-unul din saloanele din aripa de est, partea din spital destinată rudelor membrilor Agenţiei). Kluger minţise la Internări în legătură cu identitatea femeii: o înscrisese ca fiind cumnata lui şi asigură că-şi trăsese un glonte cu o puşcă de vânătoare. Normand îl linişti spunându-i că în seara aceea chiar femeia avea să fie transportată la o clinică particulară din Queens.

— Va fi în stare să vorbească în seara asta? întrebă Normand.

— Va fi în stare să vorbească de îndată ce va trece efectul anesteziei, spuse Kluger.

— Bine, Willy, trebuie s-o faci să doarmă din nou dacă se trezeşte. Dar am nevoie de ea să-mi vorbească la opt, înţelegi?

Afacerea era urâtă, dar Kluger îi datora atâtea lui Mickey Normand că nu putea refuza.

— În jur de şapte şi jumătate, am să fiu aici s-o iau. Nu te mişca din spital.

Kluger dădu să protesteze vag, dar Normand îi întoarse spatele şi plecă.

La zece fu la morgă unde dădu peste omul pe care Max Groliow îl trimisese ca „valet" pentru cadavrul lui Pawelezak. Directorul morgii din East Manhattan era un omuleţ insignifiant, cu o faţă ştearsă sub nişte ochelari mari bifocari şi câteva fire de păr blond ici-colo pe craniul lucios. Era extrem de impresionat de toată mişcarea aceea misterioasă de oameni ai CIA, şi se închipuia pe sine însuşi în vâltoarea unei complicate trame de conspiraţii şi secrete de stat. Mai să-i piară glasul atunci când „valetul" i-l prezentă pe Normand ca fiind „şeful cel mare".

Lui Normand nu i-a fost greu să-i explice omului

afacerea, mai ales că nu i-a explicat nimic. S-a limitat la a-i vorbi în termeni cât se poate de vagi asupra „securității naționale” şi omulețul fu cât pe-aci să-i facă drepți. Normand l-a asigurat că la patru după-amiază aveau să sosească corpurile lui San Gil şi Pawelezak şi-l autoriză (aproape îi ordonă) să le facă autopsia.

La 11 şi 30 Normand îl sună pe Charlie Melton şi-i spuse să se ocupe de tot ce era în legătură cu Pawelezak: s-anunțe familia, să-l depună la o casă mortuară bună, să aibă grijă de toate amănuntele înmormântării. De asemenea, chestiunea nevestei lui San Gil: să vorbească la o clinică particulară din Queens şi să fie la 7 şi 30 cu o ambulanță la spitalul Agenției.

Acum era douăsprezece fără cinci. Normand stinse o țigară exact în clipa în care un bâzâit uşor îi indica că Duke îl suna din biroul lui.

— Puteți trece, mister Normand, îi spuse secretara.

— Sonia nu apare, spuse Joseíto Menocal, cât se poate de nervos.

— Ce-ai mai putut afla? întrebă Fico Tablada, dând drumul fumului de țigară pe nas.

— Ce naiba, Fico, Roberto a fost ucis. Asta interesează acum.

Tablada derulă în minte conversația pe care o avusese cu o zi înainte cu Roberto San Gil.

„Ortiz vrea să mă vadă.”

„E la New York?”

„Nu. M-a sunat un anume... Ramón Sierra. Îl cunoşti?”

„N-am auzit niciodată numele ăsta.”

San Gil rămăsese să-l sune după şapte, dar nu-l sunase. La 10 Fico era deja impacientat şi i-a telefonat lui Joseíto Menocal, spunându-i să dea o raită prin Park

Avenue. La douăsprezece, Joseíto l-a sunat: nu i-a deschis nimeni uşa la San Gil.

A doua zi dimineaţa, devreme de tot, Joseíto s-a dus din nou în Park Avenue şi a văzut atunci toată tevatura de poliţişti şi ambulanţe. Amestecat printre toţi cei ce se-ngrămădeau la uşa blocului, văzuse când scoteau pe targă trupul sfârtecat de gloanţe al lui San Gil şi pe acela al unui alt tip, a cărui faţă nu-i era cunoscută.

A zburat până la Fico Tablada.

Marea necunoscută era acum Sonia, nevasta lui San Gil: unde se afla?

— Cred că grăsanul de Ortiz va trebui să ne dea unele explicaţii, bombăni Fico. Cât e ceasul?

— Nouă şi treizeci, spuse Joseíto.

— Te-aştept la douăsprezece la aeroport. Dacă ajungi tu mai întâi scoţi două bilete pentru Los Angeles.

Era 12 fără cinci. Stuart Duke era singur în biroul lui, morfolind în gura un trabuc şi gândindu-se la ce avea să-i spună Mickey Normand. Ceva grav, fără îndoială, pentru că Normand telefonase de foarte devreme cerând un *meeting* supraurgent cu el pentru ora 12.

Se lăsă pe spate în scaunul lui turnant, cu spetează înaltă şi puse degetul pe butonul de emisie, fără să apese însă pe el.

Se simţea uşor neliniştit de când secretara îi comunicase, la prima oră, că Normand va fi acolo la prânz, pentru o chestiune de maximă urgenţă. Şi neliniştea asta, pe care nu reuşise s-o controleze, îl supără. De ce să se simtă aşa de încordat? Odinioară nu s-ar fi gândit la *meeting*-ul urgent decât în clipa în care ar fi apăsat pe buton pentru ca secretara să-l invite pe cel care dorea să vorbească cu el. Dar asta era odinioară; acum îşi petrecuse toată dimineaţa în meditaţii tulburi.

Da, siguranța şi stăpânirea de sine rămăseseră undeva în urmă. Şi nu pentru că el, Duke, ar fi îmbătrânit prea repede (deşi e-adevărat îmbătrânise), dar lumea se schimbase prea repede, lăsându-l undeva în urmă.

Se hotărî.

Înfipse dinții în trabuc şi apăsă pe butonul roşu de emisie.

Un minut după aceea – un pic palid şi solemn – Mickey Normand intra în birou.

Zburau pe deasupra unui covor alb de nori. Avionul se căţărase la peste cinci mii de metri înălțime şi-acum (era 12 şi 40 de minute) traversau, probabil, Munții Stâncoşi. Avea să aterizeze la Miami la 2 p.m.

Ricardo începu să răsfoiască un exemplar din revista „Time" pe care o cumpărase la aeroportul din Los Angeles, dar ochii lui priveau fără să vadă; mintea îi era în altă parte.

Până la ce punct era adevărat că tipii aceia care-l interogaseră şi-l asasinaseră pe San Gil erau de la CIA? Puteau fi la fel de bine nişte ucigaşi plătiți de-o altă bandă din New York pe care San Gil o fi trădat-o, poate. Dar dacă, într-adevăr, erau de la CIA, asta însemna că Agenția fusese ținută „de-o parte" de către San Gil. Ricardo ştia că Agenția – aflată în relații strânse cu Torres şi cu planul lui – juca acum războiul psihologic cu Cuba. Strânseseră şurubul.

Dăduseră chix cu acțiunile armate şi încercau acum cu disperare să strângă tot exilul sub o conducere unică. Poate că lovitura lui San Gil şi-a alor săi venise să strice toată strategia asta. Ori, pur şi simplu, voia să dea prin persoana lui San Gil o mică lecție pentru ca nimeni să nu mai „deraieze" Dar exista un fapt semnificativ în mărturisirea sa, San Gil nu menționase câtuşi de puțin

Agenția. Planul *Stigmatul* – având ca bază Puerto Cabezas, Nicaragua – părea să fi fost creat numai şi numai de San Gil şi-ai lui, cu capital de la ITT, după câte mărturisea San Gil, dar fără asistența organizației CIA. Desigur, indirect o avuseseră: San Gil însuşi urmase un curs de antrenare într-o şcoală CIA – în 1966 – în practica demolării şi explozive; dar, după cum arătau faptele, de data asta şoarecele o luase înaintea pisicii.

Era vineri. Trebuia să mai aştepte încă până sâmbătă la 8 şi 30 seara, ca să pună Havana la curent cu ceea ce se pregătise pentru duminică, la 6 şi 30 a.m. în portul Cienfuegos. Havana nu va avea decât zece ore pentru a pune la punct capturarea şalupei lui San Gil, pregătită pentru atac, care avea să plece (probabil că n-au aflat încă de moartea lui San Gil) vineri, la 10 şi 30 din Puerto Cabezas. Dar zece ore ar fi de-ajuns pentru Walter.

Zece ore.

Normand tăcea acum, aşteptând ca Stuart Duke să vorbească.

Dintr-o suflare şi fără să şovăie o clipă, îi povestise bătrânului o versiune cât se poate de fantastică a afacerii San Gil. Oamenii lui (ai lui Normand) descinseseră în apartamentul cubanezului şi-ncepuseră o percheziție minuțioasă în căutarea vreunei evidențe. Acționaseră în conformitate cu informațiile pe care i le puseseră la dispoziție dosarul PGP-ului şi referatul lui Harry Tertz (şi-aici Duke a coborât ochii o clipă); adică, lucraseră în concordanță cu orarele lui San Gil. Dar, în mod inexplicabil, acesta s-a-ntors acasă cu două ore mai devreme decât de obicei şi i-a surprins pe cei de la Agenție. Închipuindu-şi probabil că sunt hoți, a tras într-unul din ei şi l-a omorât; celălalt, în legitimă apărare, l-a eliminat la rândul său pe San Gil. Asta era

tot. O greşeală de calcul.

Desigur, pe lângă faptul că mințea în legătura cu percheziția şi tot ce-a urmat, trecu sub tăcere prezența nevestei şi, mai ales, a cubanezului ăluia, Ricardo Villa, care-o ştersese cu banda de magnetofon în care era mărturia lui San Gil; cubanezul ăla care era, pe deasupra, un martor ocular a tot ceea ce se petrecuse în realitate. Dar astea erau cărțile victoriei, pe care Normand le ținea de-o parte.

Duke morfoli în gură, gânditor, trabucul.

— Foarte rău, spuse în cele din urmă.

— E-adevărat, domnule. Foarte rău. Hazardul.

Normand interpreta de minune rolul de băiat silitor surprins pentru prima oară în greşeală; ba chiar reuşise să şi roşească puțin.

Dar Duke nu înghițea uşor o pilulă aşa de mare.

— Ți se părea o modalitate potrivită aceea pe care ai ales-o, ca să obții informația? îl întrebă Duke.

— Percheziția, ziceți, domnule?

— Exact, spuse Duke.

— În realitate, da, domnule. Mi se părea potrivită. Deşi mai aveam una, în rezervă.

— De exemplu?

— Să-l conving pe San Gil printr-un „interogatoriu forțat", domnule.

Duke ştia prea bine ce însemna „forțat"; drogurile adevărului, hipnotism electronic sau, chiar, torturi. Primele două mijloace nu existau în epoca lui aurită; cel de-al treilea, da.

— Aş fi început cu asta, spuse Duke.

— Mi s-a părut, domnule, mai prudent să-ncep de jos. Şi să urc miza, apoi, încet-încet.

— Înțelegi toată seria de probleme pe care asta o atrage după sine?

— Perfect, domnule. M-am şi gândit la toate astea.

— Şi?

— Într-un anume mod, domnule, ar fi bine să lăsăm totul „în aer”. Vreau să spun să lăsăm să se-nțeleagă că-i vorba de-o afacere între cubanezi, dar în aşa fel ca aceştia să poată bănui (fără să confirmăm, desigur) că am fost noi. Nimeni n-ar mai cuteza să facă pe grozavul, domnule.

— Dar cu agentul dumitale, mort, ce s-a ales?

— Nu există nicio dificultate, domnule. Am vorbit cu Dunn, omul nostru de la biroul de Omucideri de la Poliția oraşului. O să se-arunce câteva camioane de pământ peste afacere. El îmi garantează.

— Cum ar arăta în cazul acesta panorama? întrebă Duke.

— San Gil ar fi fost, chipurile, executat de nişte grupuri cubaneze rivale, lăsând totuşi o breşă deschisă; să se bănuiască că am fost noi.

Duke îşi aprinse trabucul. Dădu încet drumul fumului pe gură.

— Există o mică problemă, Normand, spuse bătrânul. Aproape insignifiantă. Dar mă-ntreb ce-am să-i spun lui Kaplan.

— În legătură cu afacerea asta, domnule?

— Exact. Nu pot apărea în fața lui spunându-i că n-am reuşit să verific dacă organizația lui San Gil a fost sau nu cea care a atacat la Boca de Pájaro, pentru că, mă rog, pentru că unul din oamenii mei l-a omorât „prin accident”, pe San Gil. Îți dai seama?

— M-am şi gândit la asta, domnule.

Pe Duke nu-l suprindeau prea tare, când era vorba de Normand, acele dovezi palpabile de eficacitate.

— Să vedem…

— O să vedeți, domnule. Cred că încă ne rămâne timp

ca să verificăm dacă a fost grupul lui San Gil sau nu. E de-ajuns ca unul dintre ziare să facă speculații în legătură cu moartea lui, cum că s-ar datora faptului că a trădat o altă bandă, rivală, atacând Boca de Pájaro pe cont propriu. Atunci n-ar trebui decât să strângem puțin cu uşa pe unul dintre oamenii lui, mă înțelegeți, să-l facem să înțeleagă că ştim pozitiv că ei au fost cei care au atacat Boca de Pájaro...

Duke păstră tăcerea pentru o clipă.

— Atunci, domnule, prin eliminare, am putea ajunge la concluzia că e vorba de una din celelalte două bande, în special aceea a lui Arteaga ăla.

Peste cincisprezece minute avionul o să fie deasupra Miamiului. Vecinul său de loc – un uriaş rubicond care dormea de când avionul îşi strânsese trenul de aterizare la Los Angeles – avea probabil vreun coşmar, pentru că făcea nişte strâmbături caraghioase, şi gemea surd. Poate visa că aparatul cădea în picaj învăluit în nişte flăcări albastre îngrozitoare.

Nu-i era foame, dar simțea o poftă grozavă să bea cafea. De bună seamă, nu lichidul acela insipid cu care era obişnuit cerul gurii american (nu şi-al său, din fericire), ci cafea cafea, adevărată, dulce de tot, ca cea făcută în... Unde? În Cuba, bineînțeles, dar de cine?

Mamei lui îi ieşea întotdeauna gustoasă, deşi puțin amară. Dar mama lui murise în 1959 şi era greu ca amintirea aceea pe care o simțea acum prinsă de limbă, să fi fost a cafelei făcute de ea, trecuseră atâția ani, la urma urmei. Poate cafeaua pe care-o făcea Yolanda duminică, la ea, în Vibora, în acel 1957 de neuitat; foarte dulce, da, dar nu foarte tare. Sau aceea pe care o bea lângă cinema Rex, sau cealaltă pe care-o făceau la cafeneaua de la casa mortuară Rivero. Şi, mergând cu

amintirea mai în urmă, cafeaua aceea nemaipomenită din Monserrate colț cu Empedrado.

Amintirile acelea vechi, şterse, îl invadau brusc, ca o aromă îndepărtată şi uitată de cafea bună. Amintirile bune şi rele ale celeilalte vieți a lui, a singurei lui vieți.

Nu el, pentru că el se va-ntoarce, mai devreme sau mai târziu, dar ceilalți, cei care vor veni să continue cele făcute de el, cei care-l vor înlocui în sarcina de a face tot posibilul ca Insula să nu fie asasinată pe la spate, când vor trăi propria lor viață? Vor trebui să stea acolo atât cât va fi necesar, şi încă o oră; ani mulți, şi încă unul, da, până ce pericolul extern care amenința Revoluția va fi dispărut. Câtă vreme acest lucru nu se-ntâmpla, câtă vreme țara nu putea respira în pace şi nu-şi putea dedica toate forțele ieşirii din refluxul înapoierii – ca o floare care s-ar deschide scăpând din închisoarea de sânge şi lut – vor trebui să fie acolo, vor trebui să opună curajul, istețimea şi credința lor uriaşei maşini de ură care se-nalță dinaintea florii, gata s-o secere. Curajul, istețimea şi credința: asta îi făcuse puternici, invulnerabila libertate a patriei se sprijinea pe acele trei cuvinte. Altfel ar fi fost imposibil. Un punct de pământ fertil în Marea Caraibilor, o țărişoară săracă, nu putea învinge decât prin asta: curaj, isteține şi credință; curajul de a şti să moară în picioare, fără vaiet; istețimea de a lupta în condiții de-a dreptul monstruos de dezavantajoase; credința în Fidel, în Revoluție, în viitor. Mii de milioane de dolari, zeci de sute de oameni de ştiință din toate ramurile cunoaşterii umane, arsenale de arme cu tehnică ultrarafinată, zeci de institute şi universități în care se experimentau noi unelte de distrugere şi moarte, tone de sofisticate echipamente pentru subversiune şi spionaj, armate de computere... iar de cealaltă parte, doar o mică țară gata să reziste;

doar curajul, isteţimea şi credinţa micii lui ţări. Se va scrie cândva istoria acelei bătălii inegale; şi se va istorisi în ce chip inteligenţa naturală a cubanezilor – pe care îi disprețuiseră, pe care-i credeau bicisnici, incapabili de ceva, nişte simpli dansatori de *guaracha*, gata să-şi vândă sufletul pentru o înghiţitură de rachiu – s-a încordat toată pentru ca să învingă şi a învins. De exemplu, el, Ricardo, nu avusese în Statele Unite altceva decât un radioemiţător RT-48A, un radioemiţător fabricat de Rank Corporation pentru CIA, trimis în Cuba clandestin pentru contrarevoluţia internă, capturat de DSE-ul cubanez şi restituit în secret Statelor Unite, ca să-l doteze pe „pianistul" Bruno. Era un uriaş şi tragic paradox pentru marea ţară atotputernică şi o victorie morală pentru mica ţărişoară. Rodul acelui paradox – şi al atâtor altora cu care era presărată istoria războiului aceluia era existenţa însăşi a Revoluţiei, a acelei revoluţii care era de pe acum de neînvins. Metafora cu David şi Goliat era veche şi uzată, dar de neînlocuit în adevărul ei cutremurător.

Sub avion, întinzându-se de-a lungul a sute de mii de kilometri, era uriaşa şi puternica ţară care voise să strivească visele patriei sale.

Dar nu putuse.

Şi nici nu va putea, de-ar fi chiar ca războiul să dureze în vecii vecilor.

— Am avut noroc, spuse Joseíto Menocal când luară un *yellow cab* din aeroportul din Los Angeles, la 4 şi 30 după-amiază.

— Mult noroc, într-adevăr, confirmă Fico Tablada. Avuseseră atâta noroc, încât la douăsprezece şi treizeci de minute decolaseră din New York, într-un zbor al companiei National Airlines, şi la patru avionul survola

deja oraşul colinelor.

— Halifax Road 13486, Bakersfield, îi spuse Tablada şoferului.

Normand ştia să facă lucrurile acelea.

Femeia stătea culcată într-un pat Fowlder şi i se administra un ser. Umărul – zona unde fusese operată – îi era acoperit cu un clopot de plastic antiseptic. Femeia respira ritmic şi ochii-i fără strălucire priveau la doctorul Kluger şi la Mickey Normand, care stăteau pe nişte scaune de metal în faţa patului. Nu mai era nimeni altcineva în încăperea albă şi dezinfectată.

— Cum vă simţiţi? întrebă Normand.

Femeia dădu din cap afirmativ.

— Aşadar mai bine?

Femeia dădu din nou din cap.

— Grozav, spuse Normand. Puteţi vorbi?

Femeia nu răspunse. Se uită la Kluger şi acesta îi făcu un gest cu capul, dându-i parcă curaj.

— Cred că da... spuse ea, cu o voce slabă şi nazală.

Jocul începu.

Mickey Normand ştia foarte bine cum să manevreze astfel de lucruri, şi-i dădu de-nţeles că se afla într-o situaţie cu totul compromiţătoare şi că putea ieşi la suprafaţă doar dacă coopera un pic. Cu puţine cuvinte simple şi precise, Normand îi explică ce voia de la ea. După aceea, cu multă răbdare, o puse să repete. La urmă îi arătă o colecţie de cincisprezece fotografii, ale unui bărbat de vreo 65 de ani, cărunt şi cu o privire uşor pierdută.

— Acesta este omul, spuse. Aţi înţeles bine?

— Da, spuse femeia.

— Nu uitaţi că aţi omorât un ofiţer al Agenţiei Centrale de Investigaţii (CIA), îi repetă încă o dată. Vom

putea uita acest lucru în măsura în care îndepliniți ceea ce ne-am învoit. Pe lângă asta, vă vom da, în trei rate, cinci mii de dolari. Soțul dumneavoastră va fi înmormântat mâine. Serviciu de categoria întâi. Nu cred că e potrivit să asistați, în starea în care sunteți, la înmormântare. Sunteți sigură că soțul dumneavoastră nu avea alte rude în Statele Unite?

Femeia dădu din cap că da.

— Foarte bine, spuse Normand. Acum odihniți-vă. V-am mutat, în timp ce dormeați, la o clinică particulară. Una din cele mai bune din New York. Doctorul Kluger răspunde de sănătatea dumneavoastră. Nu vă faceți nicio grijă, e foarte bun medic.

Normand puse fotografiile la loc, în portofelul lui de piele, şi el şi Kluger ieşiră din încăpere.

În încăpere, femeia închise ochii. Îi apăru dinainte, foarte clar, bărbatul cărunt pe care-l văzuse cu câteva clipe-nainte în cele cincisprezece instantanee. Normand îi spusese de mai multe ori numele până ce-l reținu.

Iar acum, fără să-şi dea seama, buzele ei palide şi reci ca gheața, îl pronunțară: Stuart Duke.

Trase la Biscayne Tenace Hotel, pe Biscayne Boulevard. Plăti pe trei zile-nainte şi se-nchise în cameră până la şase după-amiaza. Atunci comandă o jumătate de litru de ceai şi trei fripturi la grătar.

Mâncă după vechiul rit de la Shaolin cu un corset strâns pe corp, direct pe piele, şi stând foarte drept pe scaun. Mânca încet de tot şi bea, în sorbituri mici, ceaiul fără zahăr. Nu zăbovea niciodată mai puțin de două ore la mâncat şi ingera doar carne de vacă şi ceai. După ce mâncă se eliberă din corset şi se-ntinse zece minute pe covor, mişcând alternativ mâinile şi picioarele, ca şi cum ar fi înotat pe spate. La urmă făcu un duş rece. Când ieşi

din baie se simțea ca şi cum n-ar fi mâncat nimic, făcuse digestia în vreme ce ingera alimentele. Îşi puse nişte haine comode (cămaşă sport, pantaloni de flanelă, pantofi de pânză cu talpă de gumă), nişte ochelari fumurii, şi coborî în hol.

Comandă prin telefon o maşină la Avis. Plăti anticipat două zile, inclusiv cei cincisprezece dolari, comisionul pe care Biscayne Terrace îl încasa pentru faptul că se oferea drept creditor clienților săi. Un angajat de la Avis aduse până la hotel, la 8 şi 40 un Buick '69 vopsit în alb.

Se aşeză la volanul maşinii.

Urcă pe strada 20 spre North East. O luă la stânga, pe strada 37 şi apoi, întoarse la dreapta, pe Flagler. Dădu două-trei raite prin zona comercială, după care o luă pe strada 42. Ricardo locuia pe strada 121 din North West, după Hialeah.

Opri maşina în fața blocului de şase etaje cu numărul 23864. Stinse motorul.

Douăzeci de minute mai târziu şperaclul lui Chang deschisese uşa apartamentului 12A, acela al lui Ricardo Villa Solana.

Nu aprinse luminile. Alese un scaun – nu un fotoliu – şi se aşeză pe el drept de tot.

Ochii lui mici, întunecați şi oblici, scrutau întunericul; mâinile începură să se mişte lent, ritmic, exersându-se pentru moarte. Aştepta.

Ortiz nu putu spune o frază de felul „cărui fapt datorez cinstea acestei vizite" sau „mă bucur că vă văd", între altele pentru că Fico Tablada îi puse țeava pistolului drept în piept.

— Intră, spuse Tablada, şi-l împinse cu țeava armei.

Ortiz se dădu încet înapoi cu fața desfigurată şi-un tremur uşor în buzele groase.

— Mai e cineva în casă? întrebă Joseíto.

Ortiz dădu din cap că nu.

Joseíto închise uşa.

— Eşti sigur, Léon?

— Pe mama care m-a născut, fu singurul lucru care-i veni să-l bâlbâie, cu voce tremurândă, grăsanul.

— Verifică, îi spuse Fico lui Joseíto, fără să înceteze să țină pistolul îndreptat spre Ortiz.

Joseíto scoase un revolver 32 şi urcă în grabă scara care ducea la dormitoare.

— Noi doi avem multe de vorbit, spuse Tablada.

— Ce se-ntâmplă, Fico? gemu grăsanul.

Transpira de parc-ar fi fost într-o baie de aburi.

— Cine-i Ramón Sierra? spuse Tablada răspicat.

— Ramón *what?* bâlbâi Ortiz.

— Nu face pe prostul, Léon. Nu e spre binele tău, iar eu sunt grăbit. Hai, dă-i drumul.

— Îți jur pe ce am mai scump…

— Nimeni, strigă Joseíto de sus.

— Coboară şi verifică în bucătărie şi rest, îi spuse Tablada.

După care privi țintă spre fața băloasa a grăsanului de Ortiz.

— Aştept să-mi spui, Léon.

Ortiz înghiți în sec.

— Ce s-a-ntâmplat, Fiquito? Să moară…

Fico Tablada nu-l lăsă să sfârşească, îl lovi cu țeava pistolului în față şi grăsunul se prăbuşi, gemând, pe covor. Podeaua răsună de parcă ar fi căzut un sac plin cu pietre.

Gura grăsanului se umplu de sânge; începu să geamă în vreme ce făcea eforturi groteşti de a se ridica-n genunchi.

— Fiquito, pe ce ai tu mai scump…

— O să-ți zdruncin burdihanul, strigă Tablada.

Îi dădu un picior în piept şi grăsanul se rostogoli din nou pe covor.

Tablada făcu câțiva paşi spre el.

— Nu te juca cu răbdarea mea, Léon.

— Prea Sfânta Precistă... gâfâi grăsanul acoperindu-şi fața.

— Gata cu jurămintele, nemernicule! strigă Tablada. Cine e Ramón Sierra? Cine?

Ricardo hotărî să nu-l sune pe Torres până după duminică. Desigur, va trebui să stea ascuns în vreun hotel de la plajă şi să-nchirieze o maşină de la Avis sau Hertz; dar voia să rămână departe de Torres până ce nu va fi reuşit să se-aşeze la „cutia cu muzicuță", sâmbătă, la 8 şi 30, şi să transmită la Havana.

Era trei după-amiaza. Ricardo se adresă birourilor Hertz de la aeroport şi închirie un Ford Mustang pe un carnet de Dinners Club. Hertz avea un parcaj particular la vreo sută de metri de clădirea centrală a aeroportului. Acolo, un angajat al firmei îi dădu cheia şi-i ură şedere plăcută la Miami.

La 3 şi 25 Ricardo se îndreptă spre unul din motelurile din strada 185 on the Ocean Motel Thunderbird.

La 4 şi 30 avea în buzunar cheia de la camera 109, în corpul dinspre răsărit al clădirii, lângă piscină.

La 5 şi 30, după ce făcu un duş, se urcă în Mustang şi se duse în *down town*, pe Flagler. Dădu şaizeci şi cinci de dolari pe un magnetofon Philips, cincizeci de dolari pe nişte îmbrăcăminte şi-o valiză şi se-ntoarse la Thunderbird.

Luă masa de seară între 7 şi 20 şi 8 la restaurantul hotelului, iar la 8 şi 20, stând în pat, începu să asculte

banda cu mărturisirea lui San Gil.

La 9 şi 30 avea deja textul pe care urma să-l trimită la Havana. Era nevoie cam de douăzeci de blocuri de cifre.

Hotărî să se ducă să ia de la el, din apartament, registrul cu cifrurile şi „pianul", a doua zi de dimineață.

Puse magnetofonul şi banda în valiza pe care o cumpărase cu puțin înainte, închise uşa cu zăvorul, se dezbrăcă şi se-ntinse pe pat s-asculte puțină muzică la radioul de pe noptieră; găsi un program de jazz. Aerul condiționat era destul de puternic şi trebui să se dea jos din pat, ca să-şi pună un pulover.

Muzica nu reuşea să-l calmeze; dimpotrivă.

Se plimbă puțin prin cameră, fumând. În cele din urmă se hotărî: scoase Magnumul din valiză şi-l băgă sub pernă. Se culcă. Stinse lumina. Stinse radioul.

Adormi la 10 şi 20.

SÂMBĂTA

Era 1 şi 25 noaptea.

Totul era pregătit. Mai lipseau doar două lucruri: unul, ca Chang să-l sune de la Miami şi să-l informeze că Ricardo Villa n-avea să-şi mai facă nod la cravată şi că, în consecință, el, Chang, avea banda de magnetofon. Al doilea, să dea peste „piesa" care-i lipsea ca să-l lovească pe Stuart Duke. În rest, avea în mână toate cărțile mari ale jocului: nevasta lui San Gil, Charlie, doctorul Kluger şi...

Nu se putea să dea greş.

— Nu se poate să dea greş, şopti Mickey Normand.

— Ce? spuse fata din „Playboy" care stătea întinsă lângă el în pat, goală.

— Nimic, spuse el, şi se aplecă s-o sărute pe sâni.

Ploua. Fico Tablada se uită la ceas: 7 şi 25 dimineața.

— Hai să mâncăm ceva, spuse Joseíto.

Erau de zece minute la Miami. Şi Miami îi primise nu cu soarele strălucitor din reclamele ce se vedeau în vitrinele companiilor de aviație şi turism din New York, ci cu o ploaie torențială.

Nici unuia dintre ei nu-i plăcea Miami-ul. Amândoi locuiseră acolo (Fico, trei luni, şi Joseíto aproape un an). Miami semăna însă mult cu Havana, iar ei doreau altceva. De aceea hotărâseră să plece la New York. Şi nu le mersese chiar aşa de rău.

Au intrat într-unul din barurile aeroportului. S-au aşezat la tejghea şi-au cerut covrigi şi cafea neagră.

Ortiz mărturisise: Ramón Sierra era în realitate Ricardo Villa Solana, unul din oamenii de încredere ai lui Torres, dar descrierea pe care le-o făcuse Ortiz nu coincidea cu tipul pe care-l văzuse Joseíto, când îl scoteau pe-o targă din blocul lui San Gil.

Oricum, cel mai probabil era că respectivul Villa Solana se afla încă la New York. Dar problema lor era cu Torres, cu capul gânditor; dacă cineva putea fi interesat să-l scoată pe San Gil apoi acela era Torres, şi el era cel care trebuia să plătească pentru moartea lui San Gil. (Deşi, în treacăt, voi profita de faptul că Ortiz le-a dat adresa lui Villa Solana din Miami, ca să-i lase un suvenir pentru la-ntoarcere: o cutie de ceai plină cu pulbere neagră – 250 de grame –, legată cu banda adezivă de o baterie de nouă volți; două-trei fire de cinci amperi, un mic detonator, şi gata darul când Villa Solana avea să deschidă uşa apartamentului, avea să meargă să-i țină lui San Gil companie în iad.)

Terminaseră de mâncat şi ieşiră din aeroport.

— Atunci? spuse Joseíto.

— Eu mă duc să-l vizitez pe Torres. Tu du-te şi pune lumânărica la Sf. Barnara.

Luă fiecare câte un taxi.

Jumătate de oră după aceea Fico bătea la uşa de sticlă a biroului de avocatură al lui Jaime Torres, din Bulevardul 50, în NE.

— Poftiți, spuse secretara.

Fața surprinzătoare a lui Tablada se arătă în tocul uşii.

— Pot intra? spuse în engleză.

— Cu ce vă pot fi de folos? spuse fata ridicându-se-n picioare.

Tablada intră în biroul acela rece; aparatul de aer condiționat era pus la maximum.

— Mr. Jaime Torres este aici?

— Aveți întâlnire cu el? spuse fata.

În clipa aceea o uşă se deschise în dreapta. Un tip – cu o față de orice altceva minus de avocat; un sacou ajustat pe corp şi nişte mustăți care crescuseră probabil în Luyano – se postă în fața lui.

— Pe cine caută? îi spuse fetei, fără să-şi ia însă ochii de la Tablada.

— Pe doctor, spuse fata.

— Cine-ntreabă? spuse mustăciosul.

— Poftim cartea mea de vizită, spuse Tablada zâmbind.

Îşi pipăi buzunarele hainei ca şi cum nu şi-ar fi amintit unde îşi pusese portofelul.

— Aici, spuse deodată băgându-şi mâna în haină.

Mustăciosul îşi dădu seama înainte ca el să fi scos mâna, că nu avea să apară nicio carte de vizită.

Dar Tablada fu mai iute.

— Fiți cât se poate de liniştiți, ne-am înțeles? şopti, îndreptând spre ei un Star 9 mm.

Sâmbătă dimineața ploua. Una din zilele acelea câineşti. Cu ploaie şi vânt şi cu un cer murdar şi trist. Ricardo se deşteptă la 8 şi 20 cu o durere îngrozitoare de cap, a cărei cauză erau desigur nervii şi excesul de țigări din ultimele patruzeci şi opt de ore.

Făcu un duş cald şi se bărbieri. După care, îşi puse nişte pantaloni de tergal, un pulover pe gât şi nişte mocasini comozi. Când deschise uşa camerei îşi aminti că-şi lăsase Magnumul sub pernă. Se-ntoarse şi-l băgă în valiză, îşi puse-n buzunar banda de magnetofon şi textul pe care trebuia să-l transmită în seara aceea la 8 şi 30.

Luă micul dejun frugal: suc de portocale şi cafea. Cumpără apoi un pachet de țigări.

Trebui să se-nvârtă într-o mică cursă de alergări ca să reuşească să străbată, fără să se ude prea tare, cei douăzeci de metri care erau între motel şi parcare. Se instală în Mustang, dădu drumul la motor şi, încet de tot, ieşi, în marşarier, spre strada 185.

Nici măcar nu ațipise. A fost de două ori la baie ca să facă pipi şi să se spele puțin pe față. Restul timpului şi-l petrecu aşezat pe scaunul acela incomod, simțind picurarea lentă a orelor.

Acum era aproape 9 dimineața, dar storurile de la singura fereastră a camerei erau trase şi totul era în penumbră.

Atunci l-a simțit.

A fost mai întâi un zgomot îndepărtat şi şters de degete care încercau uşa ce dădea în holul blocului.

Se ridică, încet şi uşor, în picioare. Cu paşi catifelați se strecură într-un colț şi-şi ținu respirația.

Auzi acum limpede un sunet vag metalic.

Zâmbi: cineva forța uşa cu un şperaclu, exact la fel cum făcuse el cu unsprezece sau douăsprezece ore mai înainte. Doar că cel care se afla acum de partea cealaltă a uşii era mult mai puțin abil.

Un scrâşnet metalic şi broasca cedă.

Uşa se deschise încet şi o umbră se strecură în salon.

Chang aşteptă să-nchidă.

Când se-auzi ticăitul broaştei şi puțina lumină care venea din culoar spre cameră se risipi, Chang sări.

Omul n-a avut decât două secunde ca să-şi dea seama ce se întâmplase; două secunde timpul care se scursese între prima lovitură, care-i frânse coloana vertebrală, şi a doua, care-i zdrobi craniul.

Nici măcar n-a scos vreun geamăt. Se prăbuşi la doi paşi de uşă.

Chang aprinse lumina.

Ochii larg deschişi ai omului care zăcea pe podea mai aveau încă în ei sclipiri de viață; dar Chang ştia că, din punct de vedere clinic, era mort.

Se aplecă spre trup; un gâfâit sugrumat ieşea din gâtlejul omului. Fără grabă, scoase fotografiile pe care i le dăduse la New York Charlie Melton. Compară fața din fotografii cu fața aceea albă şi crispată; nu, nu era aceeaşi persoană.

Acela nu era Ricardo Villa Solana.

Se înşelase.

Căută în buzunarele mortului. O bombă confecționată-n casă, un cleşte, o bandă de scotch, un revolver 32. Era şi-un portofel – cu vreo douăzeci de dolari, pe care Chang îi băgă-n buzunar – în care se afla carnetul de conducere.

Citi Jose A. Menocal – AF-3 9867NW8622.

La 10 şi 30 dimineața Ricardo opri Mustangul în fața

blocului lui din strada 121. Stinse motorul, închise geamurile şi coborî.

N-o să stea mult să ia doar geanta cu radioul, şi registrul cu cifrurile; dar va trebui să piardă cel puțin douăzeci de minute ca să le scoată din locul unde le ținea ascunse.

Urcă pe scări.

În fața uşii scoase cheia.

Se aplecă şi păli uşor când descoperi că „sigiliul" era rupt. Jos, la nivelul solului, punea întotdeauna (între uşă şi toc) un fir de păr, prins cu două biluțe minuscule de plastilină. Era garanția că nimeni nu intrase în apartament în absența lui.

Cineva fusese acolo. Sau mai era încă.

Scoase Magnumul, trase cocoşul şi băgă fără zgomot cheia în broască.

Salonul era în penumbră.

Intră, dar nu închise uşa. Strângând revolverul în mână pipăi pe perete până ce dădu de întrerupător.

Aprinse lumina.

Nimic care să-l fi putut nelinişti. Totul era la locul lui. Poate în cameră, ori în baie.

Porni încet spre baie. Trase brusc perdeaua de plastic, dădu un pas înapoi ochii fără viață ai lui Joseíto Menocal păreau să-l privească din cadă.

Intră cât putu de repede în cameră.

Dulapul în perete era închis. Îşi aducea vag aminte că-l lăsase deschis înainte de-a pleca la Los Angeles.

Înainta, încet de tot, în timp ce simțea că sudoarea mâinii îi umezea prăselele Magnumului.

Numără până la trei.

Deschise cu putere uşa.

Nimeni.

Cine era omul acela mort din baie? Cum ajunsese

acolo?

Întrebările acelea îi treceau dureros prin minte, o dată şi încă o dată, în vreme ce dădea la o parte patul, ridica covorul şi începea să scoată câteva scândurele din parchet. Cinci. Sub ele era valiza şi radioul; în ea, registrul cu cifrurile.

Puse la loc scândurile, întinse covorul şi trase patul.

Ce putea face?

Se uită la ceas 11 şi 5.

Nu putea anunța poliția.

Trebuia să transmită la 8 şi 10.

În clipa aceea sună telefonul.

Mickey Normand ridică receptorul şi ceru legătura cu Sheraton Building. Era 12 fără 10 dimineața. Acolo ceru interiorul pentru personalul A, cu Melvin Weisz. Telefonista A i-l dădu pe Weisz la telefon.

— Ce s-a întâmplat, Mickey?

— Nimic important, dragul meu. Doar că am nevoie de telefonul de-acasă al lui J. J.

— Ştii ce-mi ceri?

— Ştiu, bătrâne. N-am să-ți fac niciun pocinog. Trebuie să vorbesc cu el şi nu e-n birou.

— Mă costă capul.

— N-o să ştie că mi l-ai dat tu.

— Şi cine ți l-a dat atunci?

— Şeful meu, Stuart Duke. Fii pe pace, lui J. J. o să-i placă telefonul.

Melvin cedă. Îi dădu telefonul lui J. J. din Farmingdale, la vest de Manhattan.

Zece minute mai târziu, Mickey Normand, foarte circumspect, vorbea cu J. J. în persoană. Îi ceru o întrevedere pentru a doua zi; avea de discutat o chestiune extrem de delicată şi de maximă urgență. J. J.

îi spuse să fie la el la birou la 10 a.m.

— Mulțumesc, domnule, spuse Normand.

J. J. închise fără să-i răspundă.

Nervii lui Ricardo se crispară când auzi telefonul. Se ridică în picioare dintr-un salt şi rămase nemişcat, în tensiune, în vreme ce telefonul suna mai departe.

Aparatul era la câțiva paşi de el, lângă pat.

Cine putea fi?

Poate că nimeni. Poate o bombă conectată la receptor, ca aceea care l-a omorât pe Pedro Orosmán.

Telefonul tăcu brusc.

Ricardo se apropie: fără să-l atingă, cercetă aparatul. Nu era niciun indiciu că ar fi fost preparat.

Dar încărcătura de plastic putea fi înăuntru

Telefonul sună din nou.

Cine? Cine? Cine?

Închise ochii, strânse din dinți şi ridică brusc receptorul.

Nu fu nicio explozie.

Doar o voce în cealaltă parte a firului.

— Tu eşti?

Ricardo observă că mâna în care ținea Magnumul îi tremura uşor.

— Alo, i se spuse mai departe. Joseíto, tu eşti?

— Da.

— Ai terminat?

Ce trebuiacsă facă?

— Da.

— Şi eu, spuse vocea. Am terminat cu Torres şi cu un alt tip şi cu o tipă din alea care bat la maşină şi... Alo? Eşti acolo?

— Te-ascult, şopti Ricardo.

— Poți fi într-o jumătate de oră la aeroport?

— Cred că da, spuse Ricardo.

— Trebuie să te grăbeşti, miroase urât. Miami-ul e al lui Torres.

Urmă o-pauză.

— Mai bine zis era.

Persoana care era la celălalt capăt al firului, schiță un râs nervos.

— Într-o jumătate de oră. E bine?

— OK, spuse Ricardo.

— Dar ascultă, spuse vocea, de ce...?

Ricardo închise.

Cincisprezece minute după aceea alerga cu toată viteza în Mustangul lui spre motelul Thunderbird de pe strada 185 on the Ocean.

— Trei şi-un sfert, spuse Sarduy.

— Bine, zise Riquenes. Haidem. Comandantul Ruiz ne-aşteaptă la patru la Direcția Grăniceri.

La 3 şi 20 Ricardo intră în barul motelului Thunderbird şi ceru un whisky dublu.

Îl bău pe nerăsuflate şi ceru altul.

Aprinse o țigară şi-şi trecu mâna peste frunte; îl durea îngrozitor capul.

Încerca să-şi ordoneze ideile, dar era în van. Murise Jaime Torres? Cine era omul pe care-l asasinaseră în apartamentul lui? Ce putea face?

Acum n-avea dinainte decât un lucru: *Stigmatul*. Faptul că *Stigmatul* trebuia s-ajungă la Havana la 8,30. Restul, o să vadă el. Avea încă multe de făcut, cifratul mesajului nu-i lua niciodată mai puțin de două ore de lucru atent, cu răbdare.

Bău al doilea whisky şi rămase cu ochii la bucățica de gheață care nu se topise încă pe fundul paharului.

Era ciudat, dar avusese senzația, când ieşise din apartament, că cineva îl urmărea. A făcut tot drumul până la motel uitându-se în retrovizor. Nu văzuse nimic ce l-ar fi putut neliniști. Dar senzația aceea stranie persista. Şi nu se-nşela.

Yeng Chang intră în bar, se aşează nu foarte departe de el şi ceru o bere neagră.

La 4 după-amiaza căpitanul Riquenes şi locotenentul Rodolfo Sarduy se întâlniră cu şeful secund al Direcției Grăniceri.

La 5 după-amiază, radiourile de campanie a patruzeci şi cinci de baze de grăniceri primiră textul cifrat al *Poziției 2*.

La 6 după-amiază. Riquenes şi Sarduy mâncară ceva în barul Wakamba.

La 7 fără 10 intrau în biroul 1H al centrului de recepție al Direcției de Contraspionaj a DSE-ului.

Era în camera de la motel şi sfârşise de copiat cele patrusprezece blocuri de cifre de câte patru semne; unul în plus față de cât prevăzuse.

Înainte de-a arde textul original, se uită din nou pe el.

Operația Boca de Pájaro executată de Comando 16 Abril New York. Agenția nu cunoştea planul. Oameni Agenție interoghează şi lichidează Rob San Gil. Mâine duminică 6 am şalupa înarmată plecând din Puerto Cabezas Nicaragua va ataca tunuri fără recul şi mitraliere grele instalații port Cienfuegos repet mâine duminică 6 am şalupa înarmată plecând din Puerto Cabezas Nicaragua va ataca port Cienfuegos tunuri fără recul şi mitraliera grele. Agenția ştie că cunosc plan grup San Gil probabil ştie aparțin organizației Jaime Torres mort azi. Confirmare proximul contact miercuri 14 frecvența

stabilită repet. E posibil Jaime Torres asasinat azi confirmare proximul contact Miercuri 14 frecvența stabilită.

Se uită la ceas; era 8 seara. Deschise valiza, scoase RT-48 A-ul şi-l puse pe noptieră. O să-l aprindă, la 8 şi 25. Cu 5 minute înainte de transmisie.

Stătea cu spatele la uşă. Şi pentru prima oară în cinci ani nu pusese siguranța cu magneți: o neglijență gravă. Nu auzi cheia expertă care aluneca uşor în broască. Când se-ntoarse, reuşind, dintr-un salt, să se ridice-n picioare, Chang era deja în cameră şi închisese uşa.

Căpitanul Riquenes se uită la ceas. Se plimba cu paşi mari prin încăperea 1H. Operatorul stătea în fața tabloului de comandă cu căştile puse şi învârtind uşor din manivela de la antena de direcție.

Aşezat pe un scaun, lângă operator, locotenentul Rodolfo Sarduy morfolea în gură pipa.

Sună telefonul verde, care se afla lângă tabloul de comandă.

— Ordonați.

Ascultă câteva secunde.

— O clipă.

Îi întinse receptorul lui Riquenes.

— E pentru dumneavoastră, tovarăşe căpitan.

Riquenes se grăbi să ia aparatul.

— Aici Riquenes. Da. Te-ascult.

Era de la Direcția Generală a Trupelor de Grăniceri.

— Nimic deocamdată, murmură Riquenes. Nu pleca de-acolo. Te sun îndată.

Puse receptorul în furcă şi întrerupse comunicația. După care se îndreptă spre un mic interfon şi apăsă pe butonul de emisie.

— Ordonați, spuse prin aparat o voce de femeie.

— Miriam, spuse Riquenes. Sună la Cifru. Să vină Gustavo. Să fie aici înainte de a intra Bruno. Nu vreau să pierd un minut, coborând cu liftul până la sectorul lui:

— Bine, tovarăşe căpitan.

Yeng Chang nu avea nicio armă; n-avea nevoie de ea.

Ochii lui Ricardo priviră fix în ochii mici, opaci şi inexpresivi ai chinezului, căutând ceea ce profesorul lui de karate îl învățase să descopere în pupilele adversarului: direcția atacului.

Însă privirea rece a omului aceluia nu-i dezvăluia nimic; cum nimic nu-i spunea nici poziția complicată în care se afla. Era, evident, o poziție de luptă. Dar nu era un kiba dashi, poziția călărețului de fier, nici zenkutu dashi, poziția arcului şi-a săgeții.

Nu, nu era karate.

Chinezul duse uşor înainte piciorul stâng iar mâinile, ca doi cleşti puternici, se mişcară cu o încetineală studiată până ce rămăseseră la înălțimea pieptului. În clipa aceea Ricardo reuşi să-i vadă antebrațele descoperi, marcate cu foc pe piele, figura tigrului şi figura dragonului.

Ca o vâlvătaie, cuvântul îi apăru în creier! Kun Fu! Kun Fu, teribila artă chinezească de luptă fără arme. Arta marțială născută cu o mie patru sute de ani în urmă, când Bodhidaharma – întemeietorul budismului zen – părăsise India occidentală şi se dusese-n China ca să-mpărtăşească învățăturile lui călugărilor din templul de la Shaolin. Kun Fu, artă marțială ale cărei secrete erau puțin cunoscute în Occident şi a cărei tehnică se transmisese în China, prin societățile secrete, dintr-o generație într-alta, timp de patrusprezece secole. Kun Fu ai cărui practicanți aveau ca insignă un dragon şi un tigru, marcați cu focul pe antebrațe.

Ani îndelungaţi, specialiştii în arte marţiale îşi puseseră o întrebare ce nu-şi găsise, din câte ştia Ricardo, un răspuns categoric. Karate sau Kun Fu? Sensei-ul lui îi spusese odată „trebuie să câştige karateka". Dar maeştri de Kun Fu cu siguranţă că spuneau contrariul. Karate sau Kun Fu?

Acum, într-un motel din Miami, Ricardo avea să aibă răspunsul.

Mai erau doar cincisprezece minute, dar căpitanului Riquenes şi locotenentului Sarduy li se părea că timpul nu trecea. Ceasul arată ora 20,14 minute şi 40 de secunde.

Cincizeci de secunde.

Acul verde al minutarului se deplasă un milimetru 20 şi 15.

Se auzea zgomotul stins şi intermitent al aparatului de transmisie. Mâna operatorului se mişcă uşor, căutând banda de 43 de metri.

Riquenes aprinse o ţigară.

— Daţi-mi şi mie una, tovarăşe căpitan, murmură Sarduy.

Riquenes se uită la el şi dădu să-i spună ceva. Dar se limită să-i surâdă uşor, întinzându-i pachetul de ţigări. Sarduy luă ţigara de parcă ar fi fost un delicat obiect de sticlă care s-ar fi putut sparge cu uşurinţă. O duse la buze. Riquenes îi dădu chibriturile. Sarduy o aprinse şi trase adânc fumul în piept. Avea un gust ciudat, aspru, dar pentru nervii lui avu pe loc efectul unui balsam.

50 de secunde.

Acul verde al minutarului se deplasă un milimetru: 20 şi 16.

Cineva bătu uşor la uşă.

Riquenes deschise el însuşi. Era locotenentul

Gustavo, de la Cifru. Dădu mâna cu căpitanul şi intră. Avea sub braț un dosar negru. Se aşeză lângă operator, deschise dosarul şi scoase un pix. Extrase dintre hârtii un indice de coduri şi registrul cu cifrurile.

Pe Sarduy îl ustură în gât, dar trăgea fumul în piept cu o plăcere agitată.

50 de secunde.

Acul verde al minutarului se deplasă un milimetru: 20 şi 17.

— O să intre la ora fixată, murmură Riquenes.

— Sunt sigur, spuse Sarduy.

În oscilatorul de frecvență începu să se audă un fluierat ascuțit şi continuu. Operatorul apăsă pe o clapă şi radioul începu să primească pe 900 kiloherzi. Acum se auzi, pe sub fluierat, şuieratul zgâriat al staticei.

50 de secunde.

Acul verde al minutarului se deplasă un milimetru: 20 şi 18.

Ar fi fost o lovitură mortală fără niciun zgomot, Chang sări, şi-n aer, trase un picior în mandibula lui Ricardo. Lovitura ajunse o secundă mai târziu Ricardo se feri, cu iuțeală, spre stânga, şi contraatacă cu o mawashi, dar nici piciorul lui nu lovi în țintă.

Chang ridică brațele deasupra capului şi rămase nemişcat, ca o statuie de piatră. La doi metri, Ricardo se puse-n gardă cu un zuki şi-şi duse cu grijă piciorul drept în față, ca să aibă echilibru.

Ochii lui Chang s-au contractat imperceptibil şi acum a putut într-adevăr, să-i citească în privire. Înainte ca acesta să atace, Ricardo lăsă să-i scape un țipăt sec şi gutural, îşi împinse trupul înainte şi execută repede o lovitură „în tăiere".

Chang se cutremură sub lovitură, dar o asimilă şi

făcu un salt înapoi. Ricardo avansă din nou spre el, căutându-l, dar piciorul lui Chang îi atinse umărul stâng şi-l proiectă, izbindu-l de perete.

De data asta Chang fu cel care căută lovitura de grație. Se deplasă iute, târând piciorul, iar cele două mâini – contractate ca nişte gheare – căutară, cu o lovitura adâncă, fața lui Ricardo. Nu întâlniră însă decât peretele, şi-n impact săriră bucăți de cărămidă. Ricardo se dăduse spre dreapta şi acum sărea ca să ajungă cu piciorul drept obrazul chinezului. Chang reacționă şi el şi o mişcare circulară a brațului său reuşi să devieze piciorul lui Ricardo, care trebui să se încordeze bine ca să nu cadă.

Stăteau din nou față-n față, măsurându-se. Ricardo transpira şi pumnii lui crispați erau albi; Chang pierduse culoarea din obraji. Amândoi simțeau dureri puternice: Ricardo avea cârcei în braț, iar Chang o durere ascuțită în umăr, de parcă lovitura aceea „în tăiere" i-ar fi fracturat clavicula.

Ricardo avansă un pas şi Chang se trase înapoi. Acum Ricardo se pregătea s-atace cu mâinile-n sus, dar avea de gând s-o facă cu o yoco-gueri în testiculele chinezului.

Atacă, dar glezna lui nu reuşi decât să atingă genunchiul stâng al lui Chang; lovitura de picior fu însă de-ajuns pentru ca acesta să simtă o şfichiuire ce-l duru adânc. Răspunse la lovitură întorcându-se şi proiectând piciorul în spate, fără să-l ajungă însă pe Ricardo.

Cât timp era de când luptau? Trei? Patru minute? Ricardo respiră adânc şi porni din nou la atac.

Dar pumnul lui Chang îi întâlni pântecul şi-l opri brusc.

8 şi 28 de minute. Mickey Normand ridică receptorul

şi formă LEhi 4-7593. La telefon răspunse chiar persoana cu care dorea să vorbească.

— Ai studiat propunerea? spuse Mickey fără ocolişuri.

De cealaltă parte a firului fu o lungă tăcere, în cele din urmă o voce murmură:

— Da.

— Şi ce-ai hotărât?

Mickey vorbea sec, brusc.

— Accept.

— Două mii, spuse Normand.

— Înainte aţi spus...

— Acum spun două mii, i-o tăie Normand.

Din nou tăcere. Normand era nerăbdător. Se uită la ceas: 8 şi 29.

— Bine, spuse încet vocea. Mă dau bătut.

— Mâine la 10 a.m. la biroul pe care ţi l-am indicat. Bănuiesc că ştii bine tot ce trebuie să faci şi să spui.

— Da, mister Normand.

— Ascultă, prietene, spuse Normand, parcă ar fi vorbit cu un băiat de cafenea; aici sunt în joc multe vieţi, vorbind pe şleau. E clar?

— Clar, mister Normand.

— ...şi-s de preferat două mii de pesos în buzunar decât o piatră pusă de gât, nu-i aşa?

— Aşa este, mister Normand:

— Perfect. Atunci la 10. Ah, încă ceva: fă bine şi bărbiereşte-te. Ultima oară când te-am văzut păreai un cerşetor.

— Înţeleg, mister Normand, spuse docil, amar, vocea de la celălalt capăt al firului.

Ricardo avu senzaţia absurdă că se scufundă în apă. Ochii i se înceţoşară şi simţi o furnicătură în buze.

Pumnul lui Chang îl ajunsese în regiunea ficatului şi acum cădea pe spate.

Totul dură o secundă.

Corpul lui se lovi surd de perete.

Chang înaintă ca să-i dea lovitura de grație. Ridică brațele şi se pregăti să-i zdrobească tâmpla printr-o lovitură cu încheieturile degetelor.

Pumnul închis al chinezului îşi începu drumul ucigaş.

— 8 şi 30, spuse Sarduy fără să fie nevoie, căci toți ochii erau fixați pe ceasul de perete.

Acele arătau 20 şi 30 de minute.

10, 12 secunde.

Doar zgomotul staticei.

N-ajunse să-şi dea seama de ceea ce făcea; fu un gest instinctiv. Ridică brațul şi reținu pumnul cu mâna dreaptă; cu stânga dădu drumul unui zuki mortal în inima chinezului, luat pe neaşteptate.

Chang strigă. Făcu un pas înapoi, deschizând şi închizând gura, căutând parcă aer, şi-şi duse mâinile la piept. Lovitura îi sfâşiase probabil inima, pentru că muri înainte de-a se prăbuşi pe podea.

Ca o gelatină vie, corpul lui se încordă o dată, sau de două ori, dar erau de-acum doar reflexe. În cele din urmă rămase nemişcat.

Ricardo se lăsă să cadă, alunecând de-a lungul peretelui. Încercă să se ridice, dar îşi pierdu cunoştința.

Ora 20 şi 32 de minute.

Riquenes şi Sarduy se uitară unul la altul timp de câteva secunde, după care îşi îndreptară privirea în altă parte, nevoind parcă să-şi spună nimic din ochi.

Degetele radiooperatorului se mişcau uşor, punând aparatul cât mai exact pe lungimea de undă pe care trebuia să intre mesajul.

Acele verzi ale ceasului avansau inexorabil.

Sarduy îşi băgă mâinile adânc în buzunarele jachetei. Degetele mâinii lui stângi atinseră pipa. O strânse cu putere, mai s-o rupă.

— O să transmită, spuse Riquenes. Ştiu bine că o să transmită.

Ceva se rupsese pentru totdeauna.

Îşi duse mâinile la buze; avea sânge. Începu să tuşească şi tot trupul i se chirci de durere. Ceva se rupsese pentru totdeauna acolo înăuntru; avea să moară.

Ridică cu greu braţul şi încercă să se uite la ceas; un văl de umbre se punea între ochii lui şi cadran; şi-l apropie de obraz; ca prin ceaţă, reuşi să vadă numerele şi acele era trecut de 8 şi jumătate.

Se lăsă să cadă pe-o parte. O icnitură de vomă şi gura i se umplu de sânge gros, acru, cald. Se târî pe covor către pat. Încet-încet de tot trecu pe lângă trupul lui Chang; în urmă lăsă o dâră întunecată de sânge pe care covorul îl absorbea de îndată.

Din nas i se prelingea o şuviţă de sânge iar în jurul buzelor avea un colier de spumă roşiatică. Nu trebuia să-şi mai pipăie abdomenul ca să ştie că îngrozitoarea lovitură a chinezului îl rănise de moarte probabil ficatul. Îşi şterse faţa cu mâneca cămăşii, făcând un efort ca să se ţină în sus pe celălalt braţ.

Se sprijini din nou cu ambele mâini şi, adunându-şi toate puterile, se lăsă să cadă cu tot trupul pe pat.

Întinse degetele până când dădu de butonul radioului. Îl aprinse. Aproape secătuit de forţe, învârti

butonul lungimii de undă căutând 43 de metri. Beculeţul roşu care arăta că aparatul era pregătit pentru transmisiune clipi des. Lângă radio se afla mesajul gata cifrat.

Avea să moară.

Lacrimile începură să i se rostogolească pe obraji, amestecându-se cu sângele. Nu era frică ceea ce simţea. Era o ciudă surdă, o senzaţie aspră de adâncă tristeţe că trebuia să moară aşa de departe.

Începu să transforme cifrele în impulsuri electrice. Trimitea, pe deasupra caldei şi albastrei Mări a Caraibilor, propria lui viaţă.

DUMINICA

„And you shall know the truth
And the truth shall make you free”[39]

(înscris pe peretele de marmură din holul principal al Cartierului General al CIEI, în Langley. Virginia)

— Toate evenimentele, spuse Mickey Normand.

J. J. îl privi satisfăcut pe deasupra ochelarilor lui cu rame metalice.

— E o acuzaţie foarte gravă, spuse.

— Repet, domnule, cu tot respectul: toate evidenţele. Chiar dumneavoastră aţi putut citi declaraţiile lui Charles Melton, ofiţer gradul III, din divizia New York. Roberto San Gil îl mituise pe Stuart Duke pentru ca să

[39] „Şi vei cunoaşte adevărul,
Iar adevărul te va elibera”.

obțină de la Agenție informația utilă. Soția lui San Gil o confirmă, domnule. L-a văzut la ei în casă de mai multe ori pe domnul Duke şi a auzit conversații cât se poate de compromițătoare. E gata să susțină acest lucru într-o confruntare.

J. J. se dădu pe spate. Şi el voia să se descotorosească de bătrânul Stuart Duke, dar trebuia acționat cu prudență în treburile astea spinoase.

— De ce nu l-ați informat pe Kaplan de toate astea? întrebă el.

— Iertați-mă, domnule, dar mi s-a părut că, dat fiind importanța problemei, era mai bine la nivelul dumneavoastră.

— Adevărat, adevărat, murmură J. J. măgulit.

— Afacerea Boca de Pájaro a fost înfăptuită de grupul „Comando 16 de abril" al lui Roberto San Gil, domnule, fără ştirea Agenției, dar cu avizul lui Stuart Duke, domnule.

— E greu însă de crezut, şopti J.J. pe care, la drept vorbind, nimic pe lume nu-l putea uimi.

— Mai am o dovadă, domnule, mai concludentă, dacă-mi dați voie să mă exprim aşa.

— Da? spuse J. J., încruntând din sprâncene.

Omul care l-a pus în contact pe Duke cu Roberto San Gil, domnule. Intermediarul tranzacției.

— Cubanez?

— American, domnule, şi un om de toată încrederea. A lucrat pentru Agenție multă vreme, domnule.

— Cine e?

— Numele lui probabil că nu vă spune nimic, domnule, dar mi-am luat libertatea de a-l aduce cu mine la întrevedere.

— Unde e?

— Afară, domnule. Dacă ați avea nu mai mult de

cincisprezece minute ați putea auzi din gura lui lucruri foarte interesante.

— E-n anticameră?

— Da, domnule.

J. J. se plecă spre interfon. Apăsă pe butonul de emisie:

— Doris, spuse. E cineva în anticameră?

— Cineva, spuse fata prin aparat. Da, domnule.

— Pofteşte-l să intre.

J. J. aprinse un trabuc şi, pentru o clipă, Mickey Normand îşi aminti de trabucurile puturoase ale lui Stuart Duke; dar J. J. era tânăr şi elegant, lui îi şedeau bine trabucurile.

Se auziră nişte bătăi uşoare în uşă.

— Intră, spuse J. J. Uşa se deschise încet.

J. J. văzu apărând o față abătută şi albă, de parcă ar fi fost masca de pudră de orez a unei bătrâne paiațe.

O bătrână paiață cu o cicatrice lungă pe obraz un stigmat oribil care puse capăt, c-o lovitură, tinereții lui.

— Pot intra? întrebă în şoaptă Harry Tertz.

...postum la gradul de căpitan...

...locotenentul Ricardo Villa Solana...

EPILOG

DOSARUL „STIGMATUL”
(Fragmente)
02 – 7935
CONFIDENȚIAL
CĂTRE ŞEFUL

(...) drept care la orele 05:30 din 11/10/77 unitățile de suprafață şi de grăniceri ale MGR-ului au urmărit şi capturat la 40 mile de la nord-est de iahtul cu matricula M75694 B-SU cu numele „Stigmatul” de 75 de picioare lungime...

5... Ambarcațiunea avea la bord contrarevoluționari...

s-au predat fără să opună rezistență. Au fost predați la DSE-Cienfuegos ofițerilor şi

7...în afară de aceasta au fost sechestrate două tunuri de 81 mm, două mitraliere calibru 50 şi o bazooka de 311. De asemenea trei puşti M-16, 4 pistoale calibru 45, muniții, alimente, 2000 US dollars şi 25000 cordobe

nicaraguene şi un aparat de transmisiune micro-undă, PRC-10...

9 s-a aflat că obiectivul strategic al comandoului contrarevoluționar era să atace cu tunuri, bazooka şi mitraliere grele instalațiile portului Cienfuegos. Aceeaşi şalupă a atacat satul pescăresc Boca de Pájaro, prilejuind...
16

Această Direcție propune ca, avându-se în vedere comportarea eroică şi atitudinea sa comunistă, să fie avansat postum locotenentul Ricardo Villa Solana, căzut la datorie...

19 Această Direcție propune de asemenea, să fie luată în considerare cererea tovarăşului căpitan Andrés Riquenes Díaz de a i se înmâna Yolandei Robaina Luna, militantă a PEC şi tovarăşă de luptă a locotenentului Villa Solana, copia scrisorii pe care sus-numitul tovarăş a lăsat-o în grija celui care era locotenentul Riquenes, ofițer operativ al canalului „Bruno", în ajunul plecării sale spre teritoriul inamic, şi care poate fi considerată ca fiind testamentul său...

Havana ziua luna anul 19
Semnat

Şeful
Direcției

E două după-amiaza: pe cer nu e nici măcar un nor. Ca să ne ferim de lumina orbitoare şi de căldura sufocantă facem drumul de-ntoarcere la umbra pinilor ce străjuiesc

coasta.

Comandantul Herrero şi căpitanul Riquenes merg înainte, cu mâinile vârâte adânc în buzunare, iar ochii trişti privind fix nisipul; în urmă mergem Yolanda şi cu mine, la fel de tăcuți. În realitate am fi putut alege o altă zi şi-o altă oră, pentru că orice zi şi orice oră sunt bune ca să arunci câteva flori în mare în amintirea celor care au ajutat cu sângele lor ca viitorul să nu fie o groapă de băligar. Dar ni s-a părut că 10 octombrie – datorită acelei frumoase coincidențe de date – era ziua potrivită. Deşi el a murit în 10? Sau în 11? Niciodată nu vom şti probabil.

Murmurul valurilor, cerul livid, soarele implacabil al amiezii: ăsta este după un an cel mai bun omagiu adus memoriei tale, Ricardo Villa. E ca şi cum ți-am spune: aici este sufletul Cubei, în care nu te-ai mai putut întoarce niciodată. Morții noştri se odihnesc în atâtea pământuri că doar cerul deschis, nesfârşit, poate însemna cu exactitate locul în care înfloresc mormintele lor.

Inițiativa de a veni să aruncăm florile a fost a căpitanului Riquenes. Comandantul Herrero încuviință cu un semn trist din cap. Eu am simțit că ideea era puțin şi a mea. Cât despre Yolanda, ea ştie de peste şase luni care a fost destinul adevărat al lui Ricardo şi până unde s-a înălțat statura lui. A plâns mult, dar am avut impresia că, într-un fel, era în acelaşi timp fericită. Şi-o înțeleg; pentru că nu există fericire mai mare – chiar şi în mijlocul durerii – ca aceea de a şti că celor pe care i-ai iubit le-a ars inima focul gloriei. Când Riquenes a aruncat cei zece trandafiri în mare, în punctul acela singuratic al plajei de care ne îndepărtăm acum încet-încet, ea începu să plângă şi cu toții am simțit că pământul tremură un pic sub picioarele noastre. Colo, nu foarte departe, lumea venită să se bucure de soare, alerga prin nisip, perechile intrau în apă ținându-se de mână, copiii se bălăceau la mal, străini de

ceea ce făceam noi. Cândva numele lui Ricardo – şi alte nume, acum încă anonime – vor fi cunoscute. Şi-atunci multe mâini vor lăsa să cadă flori în apa amară şi multe inimi vor zvâcni cu putere.

Acum ne ducem, mergând pe sub umbra pinilor. Dar anul ce vine vom fi aici din nou. Poate până atunci vor fi murit alți tovarăşi. De-i aşa, din nou se va face pentru o clipă tăcere, ca să se-audă cu un imn vuietul mării, şi va arde o dată mai mult soarele patriei pe un cer senin şi liber ca acesta. Iar noi, cei care vom mai fi vii, vom pleca capul în fața stejarilor căzuți şi le vom mulțumi încă o dată că ne-au înmiit puterile, că ne-au făcut nezdruncinate credința şi curajul nostru. Şi le vom cere să ne însoțească mai departe, din moarte, spre viitorul luminos.

(...) Iar dacă mâine am să mor să ştie
tovarăşii mei că am rămas credincios
idealului vieţii mele;
tovarăşii mei să ştie
că mi-am dat sângele pentru patrie.
Dar dac-am să mor mâine, va fi pentru ca
să rămână vie speranţa
unui viitor frumos.

Scrisoare testament a locotenentului Solana – 1964 (fragment).

SFÂRŞIT